nenter deſideretur ab homīe. Aug⁹. Tota vita chriſtiani eſt ſanctū deſideriū. qđ aūt deſideras nondū vides. ſʒ deſiderando capax eris. Ergo affectus et appetit⁹ deſiderij dat⁹ eſt homi. vt magna debeat deſiderare. et hʒ ſunt dona grē in p̄ſenti. et glie in futuro. Ergo ex corde affectare debemus grām ſpūſſancti et eū inuitare per deuotā orōnē. q₂ qn̄ deuote orām⁹. tūc ſpūſſanctū inuitam⁹. et ipſe paratus eſt ad nos intrare q₂ ſtat ante oſtiū et pulſat ⁊ expectat. Nos aūt orādo accepturi ſum⁹ ſpūmſanctū. hoc docet nos chriſt⁹. Joh. xiiij. Rogabo patrem meū et aliū paclitum dabit vob. Itē docet hʒ cętus aplo₂. q̄ int aſcenſionem et pētecoſten orōni inſtabāt. vt ſpūmſctm̄ accipere mererētur. Act. j. Hi oēs erāt pſeuerantes in orōne. Itē hʒ docet vniuerſalis eccleſia. q̄ hodie cantat et clamat. Veni ſācte ſpūs. Ergo dauid orādo dic. Cor mūdū crea in me d. ⁊ ſ. r. ino. ⁊c. Quinti ad quos venit ſpūſſanct⁹ ſunt humiles. quia humilitas eſt vas et receptaculū grā₂ ⁊ virtutū. Jaco. iiij. Humilibus autem dat grām. Sic aqua fluit ad loca humilia. ſic grā replet corda humiliū. Aug⁹. Alta ſiccant. ima replent. Hanc humilitatē debet hr̄e omnis chriſtian⁹ ad cęleſtē gliā₂ peruenire volens. Bern. in ſmone. Per humilitatē aſcēdat ad ſublimitatē. q₂ hʒ eſt via et non alia. Job. xxij. Qui humiliat⁹ fuerit erit i glia. Et hʒ merito. q₂ humiles deū hʒ ad hoſpitiū recipiūt. quare eos de⁹ merito recipiet in futuro. Prouer. xxix. Humilē ſpū ſuſcipiet glia. Sexti ad q̄s ſpūſ ſanct⁹ venit et manſionē facit. ſunt illi qui hn̄t cor quietū et pacificū. Quilibet enī libenter vadit ad hoſpitiū vbi qetē īueniet. ſic ⁊ ſpūſſanctus. Mat. v. Beati pacifici. Abijcere ḡ debem⁹ diſcordias ⁊ īimicitias et ignoſcere iniurias nob illatas. ⁊ pacē et charitatē hr̄e ad oēs hoīes. Apls. Pacem habete. et deus pacis erit vobiſcum.

Septimi et vltimi ſunt q̄ v̄bum dei audiūt et retinēt illud. Vn̄ chriſtus dic in euāgelio hodierno. Si qs diligit me ſmonē meū ſuabit et pater me⁹ diliget eum. et ad eum veniem⁹. et manſionē apud eū faciem⁹. Ideo libēt debem⁹ audire v̄bū dei p̄pter tria. Primo q₂ eſt cib⁹ aīe. Math. iiij. Nō in ſolo pane viuit hō. Greg. Cib⁹ mentis eſt verbū dei. Secūdo q₂ mentē illuminat. ps. Lucerna pedib⁹ meis v̄bū tuū et lumē ſemitis meis. Si qs doleret oculos vel ſi eſſet corpalit cęcus libent iret p decē miliaria vbi poſſent illumiari. Multo magis hʒ facere debem⁹ p ſpūali illuminatiōe. Tertio q₂ ab ęterna morte liberat. Joh. viij. Qui ſmonē meū ſuabit nō gu. mor. i ęt. Sic enī aīa viuificat corp⁹ vita naturę. ſic ſpūſſāct⁹ aīam cui vnit viuificat vita grę. Vn̄ Joh. vj. Spūs eſt q̄ viuificat. quod etiā referri pōt ad v̄bū dei. Exemplū qm̄ō v̄bū dei illumiat aīam et ab ęterna morte liberat. Quidā miles multis vitijs plen⁹ fuit. et diabol⁹ p pctā cor ſuū excęcauerat. vt oīb⁹ dieb⁹ vitę ſuę nūq̄ niſi ſemel fuit ⁊feſſus. Cōtigit enī ſemel vna die₂ pētecoſtes ad ecclīam eū reuerēter ire. et nō cauſa deuotionis ſʒ p̄pter humanā oſtēſionē q₂ eodem die nouas et p̄cioſas veſtes induit. q̄ audiēs a ſacerdote vt dn̄s mitteret ſpūmſāctū q̄ mūdaret corda omniū pctō₂ a vitijs Mox ille ad locū ſecretū iuit rogās deum dicēs: Dn̄e de⁹ ego pch dolor ſum pctōr. q̄ multa vitia perpetraui. rogo te. p̄pt mīa₂ tuā vt hodie mihi ſpūmſanctū mittas. qui cor meū purget et illumīet. ſtatim eū dn̄s exaudiuit et ſpūmſanctū ei miſit. q̄ cor eius mūdauit per verā ⁊tritionē et purā ⁊feſſionem. Et ſic ſpūſſanct⁹ ad eū venit. et mānſionem apud eū fecit. vt ampli⁹ nūq̄ mortaliter peccauit. et ſatis cōdignā pęnitentiam de p̄teritis peccatis fecit. et finem ſuum in bono terminauit.

¶ Item alius de ſancto ſpiritu. Sermo. lxxi.

Repleti ſūt omnes ſpūſſancto. Act. ij. Ariſto. ix meth. Cōtraria nō ſūt in eodem Cū ḡ ſpūſſanct⁹ intrat in cor hoīs. tunc

peccata ⁊ vitia expellit · et vitā hoīs ſctifi-
cat. h̄ factū eſt aplis · qñ in die pentecoſtes
repleti ſunt oēs ſpūſancto. Sciendū ꝙ
in p̄ſenti ſmone tria ſunt dicēda. Primo
ꝙ ſpūſanct⁹ quattuor facit in aīa · que na-
turalit' aīa facit in corpe. Secūdo qñ ſpi-
ritusſanct⁹ datus eſt aplis. Tertio q̄ ſūt ſi-
gna ſpūſſancti q̄ ad incipiētes, pficiētes et
pfectos. ¶ Quantum ad p̄mū ſciendū ·
R ꝙ ſic ſpūs corpalis · i · aīa q̄ttuor facit ī cor-
pore · ſic ſpūſſanctus quattuor facit in aīa
ſpūaliter. Primo ſpūs · i · aīa conſuat cor-
poris decorē · qꝛ ſicut ſine aīa corp⁹ eſt pal-
lidum nigrum et deforme · ſic aīa nō habet
decorē cōſciētię nec calorē conuſatiōis ho-
neſtę ſine grā ſpūſſancti · h̄ aīa per ei⁹ aduē-
tum reformat' renouat' et ornat' · ps: Emit-
te ſpm̄ t · et crea. Secūdo aīa eſt calorꝭ nu-
tritio · vnde q̄zdiu eſt aīa in corpe · tamdiu
ibi eſt calor naturalis · ſed aīa recedēte cor-
pus frigeſcit. Ita ſpūſſanct⁹ dat aię calo-
rem dilectiōis diuinę. Roma · v. Chari-
tas dei diffuſa eſt in cordib⁹ nr̄is. Tertio
aīa corpus ꝯfortat · qꝛ ſine aīa corp⁹ ſubſi-
ſtere non pōt · nec ſe defendere q̄ oīa bene
poteſt ea p̄ſente. Sic ſine grā ſpūſſancti
hō non pōt temptationib⁹ diaboli reſiſtere
nec ſe defendere. Roma · viij. Spūs adiu-
uat infirmitatē nr̄am. Quarto corp⁹ ſine
aīa caret motu · ſic aīa ſine ſpūſancto nec
moueri in ꝟtutib⁹ nec opari pōt · ſed defi-
cere eam oportet. Ezech · viij. Spūs eleua-
uit me. ¶ Quantum ad ſecundū ſciēdū
S ꝙ ſpūſſanct⁹ trib⁹ vicib⁹ dat⁹ ē aplis. Pri-
mo ante paſſionē chriſti · et h̄ ad faciendū
miracula qñ eos ad p̄dicandū miſit ⁊ ſup
oīa demonia · ⁊ vt languorē curarēt ptātē
eis dedit. Hec eni miracula per ſpm̄ſctm̄
fiunt ſm ꝙ dr Luc · ix. Nō tn̄ cōſequēs eſt
vt q̄cunq3 habeat ſpm̄ſanctū ꝙ ille mira-
cula faciat · qꝛ ſic ait Greg⁹. Miracula ho-
minē non faciūt ſanctū · ſed oſtēdūt · nec q̄-
cunq3 facit miracula ſpm̄ſanctū habet · vt
patet h̄ in incātatorib⁹. Secūdo dedit eis
ſpm̄ſanctū poſt reſurrectionē ⁊ h̄ vt ſacra
cōferrēt · qñ inſufflauit ī eos dicēs: Accipi-
te ſpm̄ſāctū quoꝝ remiſeritꝭ pctā ⁊c. Hoc
idē canitur qñ ſacerdotes ordināt' qui
ſunt ſectatores aploꝝ. Tertio dedit eis
poſt aſcenſionē in die pentecoſtes · et ex h̄
corda eoꝝ ita ſolidata fuerūt vt amplius
de tormētis nihil timerent. ps. Spū oīs
eius oīs ꝟtus illoꝝ. Et in p̄ſenti feſto re-
pleti ſunt omnes ſpūſancto · in q̄ oſtendit'
magna liberalitas dei · qꝛ magnū et p̄cio-
ſum donū dedit · et h̄ patet ī dignitate · qꝛ
h̄ donū eſt ipſemet deus. Aug⁹. Magna
dei mīa eſt ꝙ dat donū ęquale ſibi. Et ſi
vnā guttā daret homi d' grā · plus eſſet q̄z
ſi daret ſibi totū mundū. Modo abūdāt'
grāz ſpūſſancti eis dedit · qꝛ repleti ſūt om-
nes ſpūſancto. Hodie eni apli receperūt bo-
nam mēſuram grę ſpūſſancti · et h̄ in ſuam
ſanctificationē. Itē receperūt menſurā cō-
fertam et h̄ in eloquētia omniū linguarū.
Vñ canit' in eccl'ia: Loquebantur varijs
linguis apli. Et h̄ donū fuit eis datū vt
peccatores cōuerterēt · qꝛ ſi in mūdo p̄dica-
re deberēt · oportuit ꝙ vbiq3 intelligerētur
Item receperūt mēſuram coagitatā · qꝛ cō-
firmati fuerūt in grā ꝙ ampli⁹ nūq3 morta-
liter peccauerūt nec peccare potuerūt. Item
menſurā effluentē · qꝛ per flumē ſpūſſancti
totū mūdum irrigabāt. Sed riuuli iſtius
fluminis fuerūt ſācti doctores. vt Ambro-
ſius Auguſtin⁹ Gregori⁹ et Hieronym⁹
Stillicidiū hoꝝ riuuloꝝ ſūt doctores mo-
derni tpis. ps. In ſtillicidijs eius lętabit'
germinās. ¶ Quo ad tertiū ſciendum ꝙ T
tria ſūt ſigna ſpūſſcti q̄ ad incipiētes. Pri-
mū ē dolor d' culpa p̄terita. Bern̄. Spūſ-
ſāct⁹ odit ſordes nec habitare pōt ī corde
ſubdito pctīs. Cū eni ipſi⁹ p̄priū eſt odire
pctā · nec ī vno domicilio pit' morant' tāta
mūdicia et tāta imūdicia. Exēplū d' luce ⁊
tenebris q̄ nō cōpatiunt' ſe ī eodē emiſpio
ſz mutuo ſe expellūt · ſic et h̄. Ergo ꝯpūctū
eſſe de pctīs ē ſignū p̄ſentię ſpūſſācti. Se-
cundū ſignū ſm Bern̄ · eſt firmū p̄poſitū
cauēdi fut'a cū effectu emēdandi p̄terita ·
qđ nullaten⁹ poteſt haberi conatu p̄prio ſi-
ne ſpūſancto infirmitatē nr̄am adiuuāte · ⁊
p grāz aſſiſtēte. Vñ Aug' · i li · retractatio-
num. Voluntas inq̄t nr̄a niſi grā ſpūſſācti

liberaliter aſſiſtente· nō liberet̃ a ſeruitute·
qua facta eſt ſerua peccati. Vñ etiã Sene
ca. Magna ps bonitatis eſt velle fieri bo-
num. Tertium ſignũ eſt ſi q̃s mouetur
ab intra ad bona. Nam ſm Greg. Amoꝛ
dei non eſt ocioſus· opat̃ enĩ magna ſi eſt.
Berñ. in ſermone de feſto penth. Ad bo-
num faciendũ ſpũſſanct⁹ monet nos ꝛ do-
cet. Monet inq̃ȝ memoriã· docet etiaȝ ra-
tionem ꝛ voluntatẽ· ꝓinde igit̃ bona opera
tio· ſignũ eſt ſpirãtis ſpũſſancti· ꝛ h̃ q̃ ad ĩ-
cipientes. Nam puer in vtero matris per
motũ cognoſcit̃· ſic ſi hõ mouetur ab intra
ſpũaliter. Sȝ quo ad ꝓficiẽtes ſũt alia ſi-
gna in quibꝰ ſpm̃ſanctũ in eis inhabitare
cognoſcũt. Primũ eſt frequẽs et iuſta cõ
ſciẽtię cõiecturalis examiatio· nõ ſolum ꝺ
peccatꝭ moꝛtalibꝰ· imo de venialibꝰ Cuius
ratio eſt· qꝛ ſicut ſpũſſanct⁹ opponit̃ pctõ
moꝛtali· ita feruoꝛ charitatꝭ q̃ eſt a ſpũſctõ
opponit̃ peccato veniali vt ipſum ab aĩa
euellat· ne de ſpũſancto diſpliceat· q̃ om̃es
aĩas vitioſas et minimã peccati paleã ĩtra
coꝛ q̃ꝺ poſſidet non patit̃ poſſidere· ſed ſta-
tim igne ſubtiliſſime circũſpectionis exurit
ſpũs ſuauis et dulcis. Vñ dicit Greg. in
moral. Cũ igit̃ frequẽs cõſciẽtię examina-
tio fiat a ſpũſancto per feruoꝛẽ charitatis·
ſignũ eſt adeſſe ſpm̃ſanctũ. Ergo ſi poſt di
ctum vel factũ vel cogitatũ· hõ diſcutit vtꝝ
in aliq̃ deliquit· h̃ eſt ſignũ ſpũſſcti. Apl̃s
Si noſmetipſos iudicarem⁹· nõ vtiq̃ȝ iu-
dicarem̃. Berñ. Diligit de⁹ illã aĩam q̃ ĩ
cõſpectu eius ſine intermiſſione ſe cõſiderat
et ſine diſſimulatiõe diiudicat ſemetipſã.
Secundũ ſignuȝ eſt ſitis mũdanę cõcupi-
ſcentię extinctio ſiue diminutio. Quãto
enĩ magꝭ charitas auget̃· ſequit̃ ꝙ cõcupi-
ſcentia in eis ſemꝑ minuat̃. Vñ Aug⁹ ſuꝑ
Joh· in omel· viij. Radix omniũ bonoꝝ ẽ
charitas· Et radix omniũ maloꝝ eſt cupi-
ditas. Et illę duę ſil̃ eſſe nõ poſſunt· qꝛ niſi
vna radicit⁹ euulſa fuerit· alia plãtari nõ
põt. Charitas q̃ roboꝛata nõ ceſſat ꝯcupi-
ſcentiã radicit⁹ extirpare. Vñ Aug⁹ dicit
ꝙ charitatis venenũ eſt cõcupiſcẽtia coꝛ-
poꝛaliũ· et nutrimẽtũ charitatꝭ diminutio

cupiditatꝭ. De hac extinctiõe ſitis dr̃ Joh
iiij. Si q̃s biberit ex aqua quã ego dabo·
nõ ſitiet ampli⁹. Chryſo. Nõ ẽ ſuꝑ terraȝ
q̃ꝺ amet· q̃ donũ dei in veritate guſtauerit
Vñ Aug⁹. Qui biberit de fluuio ꝑadiſi-
cui⁹ vna gutta eſt maioꝛ q̃ȝ oceanus· ſeq̃t̃
vt eius ſitis ſit extincta· mirũ enĩ eſſet ſi hõ
totũ mare bibiſſet· et ſitis ei⁹ non eſſet exti-
cta. Vñ apl̃i poſtq̃ȝ de fluuio ſpũſſcti bi-
berunt· omnia ꝓpter chriſtũ reliquerũt. Er-
go eſt ſignũ ſpũſſancti ſi coꝛ tuũ antea ad
tꝑalia inclinatũ fuerit· ſed modo ad cęle-
ſtia erigit̃. Math· vj. Ubi eſt theſaur⁹ tu
us ibi eſt et coꝛ tuũ. Tertiuȝ ſi ꝑcis lęſis ex
coꝛde· quãtũcunq̃ȝ offenſus ſis vel offen-
daris in futurũ· tñ ꝑatus es indulgere· et
habes coꝛ pacificũ ad omnes hoĩes· eſt ſi-
gnũ ſpũſſãcti. Sed iracũdi et litigioſi ha-
bent ſignuȝ ſpũs maligni. Vñ Greg. Si
filij dei vocant̃ qui pacẽ faciũt· ꝓculdubio
filij ſathanę ſũt· q̃ ipſã ꝯfũdũt. Amb· ſuꝑ
Lucã. Pax eſt dux ad vitã ęternã. Sũt
etiã tria ſigna ſpũſſancti quãtum ad per-
fectoſ. Primũ eſt ꝙ hõ nil timeat niſi deũ
j· Joh· iiij. Perfecta charitas foꝛis mittit
timoꝛẽ. Itẽ· ij· Coꝛ· iij. Ubi ſpũs dñi ibi
libertas· Vñ apl̃i et martyres nullũ regeȝ
nec aliquẽ ꝑſidẽ nec tyrannũ quẽcunq̃ȝ ti-
muerũt ꝑter ſolũ deũ. Vñ Greg. Nullum
gen⁹ moꝛtꝭ bono homĩ et recte viuẽti metu-
endũ eſt. Seneca. Tutiſſima res eſt· nihil
timere niſi deũ. Ergo ſi nec pauꝑtatem ti-
mes· nec infirmitatẽ· nec aliquã aduſitatẽ
ſignũ eſt ꝑfectionis. Secũdũ ſignũ eſt· nõ
reſonare nec remurmurare in aduſis vt di
cere poſſit cũ ps. Cũ ego in fla· pa· ſũ. Et
illud Math· v. Si q̃s te ꝑcuſſerit ad vnã
maxillã ꝑbe ei ꝛ aliã· imo aduſitates ꝛ tri-
bulatiões ſũt ei dulces. Vñ ſcꝑtũ ẽ ꝺ btõ
Stephano: Lapides toꝛrẽtis illi dulces
fuerũt. Jõ canit̃ ꝺ martyribꝰ· Nõ murmur
reſonat· nõ q̃rimonia. Legit̃ enĩ de apl̃is
Act· v. Ibãt apl̃i gaudẽteſ a ꝯſpectu ꝯcilij
qm̃ digni habiti ſũt ꝑ noĩe ieſu ꝯtumeliã
pati. Vñ Gre· Qui ſuꝑna deguſtat· ĩferi-
oꝛa ęq̃nimit̃ tolerat. Tertiũ ſignũ ẽ deſide
riuȝ diſſoluẽdi ab h̃ mũdo· ſic ꝙ tot⁹ mũd⁹

eſt ſibi quaſi crux· et omnia terrena poſtpo
nit niſi inquantū neceſſitas reqrit. Unde
Apl's Paulus. Cupio diſſolui et eſſe cū
chriſto. Et illud p̄s. Sitiuit aīa m· ad d·
f· viuū. Ps̄. Heu mihi q2 incol'·m·ꝓ.eſt.
Exemplū de deſiderio celeſtis pa̅tr̄ie. Legit᷑
ꝙ q̄dā mulieres tā ſp̄eali ⁊ mirabili amo-
re ī diuina affectiōe reſolute fuer̄t· vt p̄ de-
ſiderio lāguer̄t· nec a lecto ꝑ multos ānos
niſi raro ſurgere poſſent· nullā aliā infirmi-
tatē hn̄tes niſi illa3· cuiꝰ deſiderio eaꝝ aīe
liq̄facte cū dn̄o ſuauit᷑ q̄ſcētes· q̄nto ſpū
ꝯfortabāt᷑· tāto plus corꝑe infirmabāt᷑· et
ſic habemꝰ ꝙ ſpūſſanctꝰ tria in ꝓficientibꝫ
opat᷑· tria ī incipiētibꝫ· tria in perfectis.

¶ De eadem feſtiuitate. Sermo lxxij· quare deus ſubtrahit graciam homini.

V s **SPiritus meus** ſuꝑ mel dulcis. Eccl·xxiiij. ¶ Ex
quo ſpūſſanctꝰ ē fons totiꝰ dul
cedinis· tūc q̄rit᷑ q̄re deꝰ q̄n̄q3 dilectis ſuis
in p̄ſenti ſubtrahit ꝯſuetā grām et ſpūalē
cōſolationē· ⁊ ꝑmittit eos q̄n̄q3 diu ſtare
in ariditate ⁊ amaritudine cordis. Rn̄det᷑
ꝙ deꝰ h̄ facit multiplici rōne. Prima ra-
tio vt hō de ſeipſo nō ꝯfidat nec d̄ ſctītate
ſua· nec reputet ſe eſſe aliq̄d cū nihil ſit· q2
q̄ reputat ſe aliq̄d eſſe ſeipſu3 ſeducit. Sā-
cti enī viri quāto ꝑfectiores ⁊ ſctiores ſūt·
tāto humiliores debēt eſſe. Sic legit᷑ de ſā-
cto Franciſco q̄ dixit ꝙ eſſet maximꝰ pctōr
totiꝰ mūdi· ⁊ h̄ ꝯtingit ex eo ꝙ ſeipſos co-
gnoſcunt· ⁊ quāto plꝰ ſeipſos cognoſcūt·
tāto magꝭ īdignos ſe dep̄hendūt. Greg· ī
moral'· Sācti viri q̄ altiꝰ apud deū v̄tutū
dignitate ꝓficiūt· eo ſubtilius indignos ſe
eſſe dep̄hendūt· q2 dū luci primiores fiūt·
q̄cquid in ſeipſis latebat inueniunt. Ne ḡ
bonꝰ hō cadat ī ſpūalē ſupbiā· q̄ aliq̄n pe-
ioꝛ eſt et magꝭ nociua q̄3 ſclaris pōpa· tunc
deꝰ ſubtrahit ſibi q̄n̄q3 ſpūalē ꝯſolationē
Et etiā ne hō credat a ſeipſo ſe hr̄e illā gra-
tiā vel ex ſuis meritꝭ· ⁊ ſic cognoſcat ꝙ iſta
grā dat᷑ ſibi ex ſola dei bonitate ⁊ liberali-
tate· ⁊ nō ꝓpter ſua merita· Nam minimā
guttam bonitatis dei mereri nō poſſumꝰ a
nobiſipſis· nā ſi hō ſemꝑ deuotionē ⁊ grā3
et ſpūalē ꝯſolationē ad libitū haberet· for-
te crederet h̄ eſſe a natura q̄d eſt a ſola dei
grā. Secūda ratio eſt· q2 deꝰ vult ꝓbare
hoīe3 vtrū velit abire· ⁊ cōſolationē ī crea-
turis q̄rere· q̄n̄ nō habet a deo diuinā ꝯſo-
lationē· ſic ſponſus vult ꝓbare cōſtantia3
ſponſe· i· fidē ⁊ dilectionē. Verbi grā. Ut
ſi mercatoꝛ ſimularet ſe iteꝝ ad nundinas
abire et tn̄ ſe abſcōdendo in domo mane-
ret· volēs videre q̄d vxoꝛ faceret eo abſēte
vel q̄d de eo loqui vellet· vel ſi d̄ receſſu eiꝰ
doleret· vl' de reditu gauderet· Sic chriſtꝰ
tardat aliq̄n venire cū ſua dulcedine vt ꝓ-
bet cōſtantiā fidelis aīe· an velit alibi viꝝ
accipe eo abſente· an velit ſe ꝯtinere ꝓpter
eum· h̄ eſt· vtꝝ velit cōſolationē alienā in
creaturis q̄rere· vel vtꝝ velit libenter ſine
cōſolatione creaturaꝝ ꝓpter eum eſſe· vel
vtꝝ velit firmiter ſtare ⁊ nō recedere ab eo
Sed aīa q̄ cōſolationē ī creaturis querit·
poſtq̄3 diuinā dulcedinē amiſit· facit ſicut
mulier q̄ abſente viro ꝓprio ad aliū ſe trāſ-
fert. Debet aūt aīa q̄ eſt ſpōſa chriſti face-
re ſic turtur· q̄ poſtq̄3 ꝑdit ſuū maritū non
vult aliū recipe· neq3 amodo ſuꝑ ramum
viridē ſedere· ſed ſemꝑ gemit poſt cōpare3
ſuū. Sic et anima hoīs debet gemere poſt
chriſtū· cū ſuā dulcedinē amiſit· et gemē-
do expectare donec veniat et redeat. Ter-
tia ratio eſt· vt hō in timoꝛe dei maneat et
timeat· ne forte ſponſu3 ſuū· ſ· chriſtū offē-
derit per aliquā cauſa3 vel negligētiā· ꝓpt᷑
quā ꝯſolationē ſpūalē ei ſubtraxit· ſed tn̄
iſte timoꝛ debet eſſe moderatꝰ ne deſperet.
Debet enī eſſe timoꝛ filialis et non ſeruilis
ſicut puer timet patrē et tn̄ eū cū h̄ diligit
Nam ſtulta eſt illa vxoꝛ· q̄ ſtatim credit d̄
viro ſuo quotiēs de domo exit· ꝙ velit eā
relinq̄re ꝓ alia vxore· Sic facit aīa q̄ mi-
nus chriſtū diligit. Et nota ꝙ in receſſu vi-
ri de domo· ⁊ ſi ſecum tollit leticiam qua3
vxoꝛ habet de p̄ſentia eiꝰ· non tn̄ tollit gra-
tiam· nec poſt receſſum minus diligit ſed
plus diligit· et inſuper magis accenditur
et inflammatur. Et hoc eſt quod Gregꝰ.

dicit ſup Cantī. Sponſus abſcōdit ſe ali
quādo ab aīa ſpōſe ſue· vt ardētiꝰ eū ecō-
uerſo q̄rat· ⁊ dū eum inuenerit ecōuſo di-
ligentiꝰ et cautiꝰ cuſtodiat. Aīa enī debet
eſſe ſollicita ne eū ꝑdat· et dum eū ꝑdide-
rit magis ſollicite debet eū q̄rere. Et dum
eum ecōuerſo inuenerit· magī diligēter de-
bet cuſtodire· ⁊ ſic q̄nqꝫ ꝯtingit ꝙ chriſtus
cum maiori grā redibit q̄ꝫ antea fuit ī iſta
anima. Vn̄ Eccī·xxvij. Si non in timore
dn̄i te tenueris inſtāter· cito ſubūtet domꝰ
tua. Omne nāqꝫ ꝟtutū edificiū ilico ꝟgit
in ꝑcipitiū· ſi huius grē aufers ſubſidium
Itē Bern̄. Cōnexa quidē ſunt timor ⁊ re
ligio· nec manere poteſt alterꝫ ſine altero.
Quarta cauſa eſt ne homo ſeipſuꝫ deſtru
at et corpus ſuuꝫ nimiū debilitet· qꝛ ſi hō
ſemꝑ haberet iſtam grām et ſpūalem dul-
cedinē ſemꝑ vellet ieiunare· orare· vigila-
re· et alios labores facere· qꝛ quicq̇d facit
ſemꝑ eſt ſibi dulce et totū delectabile ſtā-
te illa grā et ꝯſolatione. Ut ḡ anime obſe
quium ſit rōnabile· tūc deꝰ q̄nqꝫ ſbtrabit
homī ſpūalē dulcedinē. Sūt enī aliqui in
ꝑncipio ita feruētes ꝙ ſe nimiū deſtruunt
et faciunt ſibi capita debilia· et vacua· ꝙ
modicū vel nihil poſtmodū poſſūt. Sꝫ ob-
ſequiū hoīs ſꝫm apl̄m debet eſſe rōnabile·
vt hō ſic aſinū ſuū· i· corpus ſuuꝫ nutriat·
vt ſaccos portet· i· labores ſuſtineat ⁊ ſuſti-
neri poſſit· et ſic eū domare diſcat cū abſti
nentijs et vigilijs· ne laſciuiat et pondꝰ ꝓij
ciat. Deus etiā h̄ facit vt hō ſuā ꝓpriam in
firmitatē cognoſcat· nā cū chriſtus ꝑ̄ſens
eſt ꝑ ſuā ſpūalē dulcedinē videt homini ꝙ
fortis ſit ad totum onus laboris ſcꝫ mane
ſurgere· orare· legere· ieiunare· et male co-
medere· et ꝓclamari· et vilipēdi· et ad ce-
tera hmōi. Et q̇cq̇d ei iniūgit ſibi placet·
et eū nō grauat. Et quare h̄· qꝛ dn̄s ſuppo
nit mīam ſuā et ſubleuat totū onus. Sed
ſubtracta grā· totū ḡue erit qđ antea leue
fuit. Apl̄s. Omnia poſſuꝫ in eo q̇ me ꝯfor-
tat. Sꝫ ecōuſo chriſtꝰ dic̄ vt habet Iob·
xv. Sine me nihil poteſtis facere. Quinta
ratio eſt· ne hō alios deſpiciat· et ꝓpter hoc
alios de facili iudicet· ſed vt alijs infirmis

cōpatiatur. Sūt enī aliqui q̄n̄ deꝰ eis ali-
quam grām facit· tūc ſtatim iudicāt et de-
ſpiciunt alios· q̇ forte ſi haberēt illā grāꝫ·
plus facerēt q̄ꝫ ipſi. Lucę· vj. Nolite iudi-
care et nō iudi· nolite ꝯdēnare ⁊c. Greḡ·
Vera iuſticia cōpaſſionē habet· ḡ cōpati
debemꝰ debilioribꝫ et īꝑfectis. Vn̄ Gregꝰ
In tāto q̇s ꝑfectus ē· in quāto ꝑfecte ſen-
tit dolores alienos. Sexta ratio eſt ꝓpter
tepiditatem ſcꝫ ꝙ hō nō vult feruēter ſiue
frequenter et fortiter oꝑari· et illa grā vti
ſibi data· ſed q̄n̄ ita tepide oꝑator· tūc deꝰ
q̄nqꝫ illā grām datā ſibi ſubtrahit. Igit̄
admonet nos apl̄s dicēs: Hortamur vos
ne in vacuū grām dei recipiatī. Qui ḡ vult
eſſe inutil̄ ſuus· et non laborare cum bonis
ſibi cōmiſſis a dn̄o· dignuꝫ eſt vt dn̄s ſibi
ecōuerſo· recipiat bona cōmiſſa· ſicut dicit
euāgeliū de iſto ſeruo q̇ habuit vnū talen-
tum ⁊ fuit piger et abſcōdit illud. Igit̄ fu-
it ſibi ablatū et alteri datū. Si enī volu-
mus inſtāter vti grā et ꝟtute vl̄ fortitudīe
quā iam habemꝰ· tūc deꝰ augmētat nobis
iſtam grāꝫ habitā· ſed ſi volumꝰ negligē-
ter agere· tūc deꝰ aufert a nobis grām quā
iam dedit. Vn̄ ⁊ ſcriptū eſt: Maledictus
hō qui facit opus dei negligēter. Ergo cū
deus ſubtrahit tibi grām· tūc cogitore de-
bes ꝙ deus h̄ facit ꝓpter tepiditatē ⁊ laſſi-
tudinē tuā qꝛ ſi alius talē grāꝫ habuiſſet·
multo feruētius deo ſeruiuiſſet. Septima
ratio eſt ꝓpter peccata venialia a quibꝫ ſe
non cauet. Sunt enī peccata venialia ſic̄
gutte aque q̄ licet non poſſunt ignē total̄r
extinguere charitatis· tamē faciūt ꝙ ignis
non pōt ita frequenter ardere et virtuoſe
oꝑari· qꝛ q̇cunqꝫ debet ſibi acquirere grāꝫ
et cōſolationē ac dulcedinē de qua h̄ loq̄-
mur oportet h̄ fieri ꝑ magnos labores. Sꝫ
qꝛ venialia impediunt ꝙ homo non poteſt
ita fortiter oꝑari· et cōſequēter ꝓpter veni-
alia impeditur homo· ne ad tantā dulcedi-
nem ꝑueniat· ergo anima debet eſſe ſollici-
ta· non ſolum ſe cauere a pctīs mortalibꝫ·
ſed etiā venialibꝫ inquantū pōt. Etiā dul
cedo grē amittit̄ q̄nqꝫ ꝑ īmundas et im-
portunas cogitationes· quibus homo nō

tam cito reſiſtit·ſed in eiſdē aliquādiu de-
lectatur. Eccliaſtes·x. Muſce morientes
comederunt ſuauitatē vnguēti. Sed q̄rit
an cogitatiōes q̄ homini incidūt cōtra vo
luntatē ſuam noceāt. Rn̄detur q non· ſi-
gnāter cū nō delectat in eiſdez nec dat eis
ɔſenſum. Greg. Non eſt cogitatio tā im-
munda q̄ mentē polluat ſi ratio nō ɔſentit
Octaua ratio eſt ꝓpt nimiā ſollicitudi-
nem ⁊ occupationē tpaliū·vt cū hō ſe nimi
um occupat et ſollicitat circa iſta tpalia ⁊
mundana. Sicut cōq̄rebat beat⁹ Greg⁹ i
dialo. q qn̄ fuit in monaſterio abſtractuſ
a ſclaribꝫ negocijs et liber in corde ab illiſ·
tūc magꝫ fuit quiet⁹ in corde et pacific⁹ cū
deo q̄ꝫ qn̄ fuit in officio curę paſtoralis ·ſ·
qn̄ ſublimat⁹ fuit in papā·qꝛ de⁹ vult ha-
bere liber et mundū cor ab omnibꝫ curis ⁊
ſollicitudinibꝫ mūdanis. Vn̄ dicit per ꝓ-
phetam: Ducaz eum in ſolitudinem et ibi
loquar cum eo. Ideo petit dauid dicens:
Quis mihi dat pēnas ſicut columbę ⁊ vo
labo ⁊ requieſcā: Nona cauſa ꝓpter hoc
qꝛ qn̄ quis q̄rit cōſolationē et delectatio-
nem in iſtis cōſolationibꝫ mūdi et creatu-
rarꝫ·tunc nō poteſt habere cōſolationē di
uinā qꝛ ſunt ɔtraria. Bern̄. Delicata ē cō
ſolatio diuina et nō datur admittentibuſ
aliena. Exemplū huius habem⁹ in tribꝫ re
gibus quos ſtella ab oriente ꝑduxit dū in
trauerunt hieruſalē·et q̄ſierunt de rege iu-
deorꝫ vbi nat⁹ eſſet·ꝑdiderūt ſtellā. Sup
quo dicit Greg. Dz dum magi q̄ſierūt cō-
ſiliū humanū·perdiderūt cōſilium diuinū
Quidam in iſto mundo volunt delecta-
ri in cibo et potu et veſtibꝫ ꝑcioſis·in amicꝫ
in vxore·in filijs·et in gaudijs humanis·⁊
cum h̄ q̄runt etiā cōſolationes diuinas in
ꝑſenti·ſed decipiūt ſeipſos. Vn̄ Aug⁹·x·
cōfeſ· Gaudiū diuinę dulcedinis non gu-
ſtas·ſi in carnali delectatiōe cor maculas.
x Decima ratio eſt ꝓpter nimiā ⁊ inordi
natam reuelationē·ſ·qn̄ homo inordinate
reuelat grām ſibi a deo datā·et iactat ſe i-
aniť de donis diuinis.. Exemplū legitur
de quodā cōuerſo fratre· q poſt lōgas orō
nes et ieiunia meruit q in ſuſceptione ve-
nerabilis ſacri ſenſit inenarrabilē dulcedi
nē et delectationē i ore et i toto corꝑe ſuo
ita q iſta delectatio et dulcedo fuit ſibi ſu
per omnē humanā eſtimationē ⁊ dulcedi-
nē mūdi·qui; veniēs ad quēdam frēm peti
uit ſibi dare oſculum ab illo putās q ille
etiā deberet ſentire illaz dulcedinē· tūc ſta
tim illa dulcedo euanuit· ⁊ poſtea nūq̄ꝫ eā
habere potuit. Ergo qn̄ hō ſentit dulcedi-
nē diuinę grē·tūc debet ſe humiliare ⁊ deo
in humilitate cordis grarū actiones refer-
re·qꝛ ſupbia et elatio ſpūalis eſt valde no
ciua. Vn̄ Iſid· de ſum· bo. Nō te arrogeſ
nō te iactes·non te inſolent extollas·nihil
de te ꝑſumas·nihil boni tibi tribuas· Vn̄
exēplū. Fuit q̇daz frater in monaſterio q̇
dam multū v̄boſus·⁊ ſemel accidit q loq̄
batur de nō ſibi cōmiſſis·tūc abbas dixit
ſibi ſerioſe· vade ⁊ tace·qui recedēs ab ab-
bate ⁊ cordi ſuo imprimēs iſta v̄ba abbatꝫ
amplius in iſto monaſterio ſemꝑ ſilentiū
tenuit. Et cū ſic tacuit·tūc ab intra in ſpū
tantū ꝓfecit· q deus ſibi q̄dam ſecreta re-
uelauit· Et alij fratres mirabant de taci
turnitate ſua. Accidit aūt q quidaz here-
mita in ſilua non lōge a monaſterio infir-
mabatur·qui miſit ad abbatez vt ad eum
veniret et ſibi eccliaſtica ſacra porrigeret·
tunc abbas ſumpſit illū taciturnū ſecuꝫ·et
iuit cum ſacris ad ꝓcurandū ⁊ cōmunica-
dum illum heremitā·et in via quidā latro
audiēs campanā paruam ſecutus eſt eos
vſq̄ꝫ ad cellā heremitę·et mā ſit foris·repu
tans ſe indignū q deberet intrare cellā tā
ſancti viri. Sꝫ poſtq̄ꝫ heremita cōfeſſus ē
et cōicauit·tūc latro ſtans ꝓpe iannā cum
humilitate cordis ſui dixit: O ſi eſſem tal
qual es tu· Et heremita i eleuatiōe mentꝫ ⁊
cōplacētia ſuꝑpſi⁹ dixit: Hoc libēt deb-
res velle q eſſes tal qual ego ſuꝫ·tūc fr iſte
taciturn⁹ cepit flere amare. Et poſtq̄ꝫ ab-
bas ⁊ fr ille receſſerīt·tūc latro iſte a remotꝫ
cucurrit poſt eos·⁊ inuocauit deū vt daret
ſibi ɔtritionē verā ⁊ vitę emēdatiōez·qꝛ iā
ꝓpoſuit illi abbati ɔfiteri ⁊ ampl⁹ nunq̄ꝫ
peccare velle·⁊ ſic i veloci curſu ille cecidit ⁊
mortu⁹ eſt īmediate·qd videns iſte fr cepit

letanter ridere. Sed poſtq̄ȝ abbas cū iſto fratre ad cōuentū rediȷt q̄ſiuit ab iſto fr̄e quare ſic taceret· et rn̄dit· pater ſemel dixiſtis ad me: Vade ⁊ tace. Ab illo die ſp̄ tacui niſi interrogat⁹ fuiſſem. Tūc abbas dixit: Quare tu fleuiſti cū illū ſanctū heremitam cōmunicaui· et quare tu riſiſti cū iſte mal⁹ latro poſt nos cucurrit volēs nos ſpoliare vel occidere· et ſic peccādo in peccatis ſuis obȷt. Tunc frater rn̄dit: Pater cauſa fletus mei fuit iſta· q̄ꝛ cum cōmunicaſtis illū heremitā infirmū· tūc latro ſtetit foris iannuā dicēs ex humilitate cordis: O ſi eſſē talis qualis tu es. Et heremita rn̄dit ī elatione mētis· hoc poſſes libenter velle· ⁊ ſic mortu⁹ eſt et dānatus· ideo fleui. Sed latro q̇ poſt nos cucurrit habuit firmū ꝓpoſitum cōfitendi et nō ſpoliandi nec occidēdi· et ſic currēs cecidit et obȷt· et angeli ei⁹ aīam rapuerūt et ad celū cum gaudio deduxerunt· q̄ꝛ ſua cōtritio fuit tanta q̄ꝑ deleuit penam et culpam· ideo riſi.

Ad idem feſtum. Sermo lxxiȷ de donis ſpirituſſancti.

Repleti ſūt omnes ſpūſancto. Act·ȷ. Ex q̇ iſtis ſacris dieb⁹ ſpūſſancti miſſio ꝑagitur· tūc aliq̄d de donis ſpūſſācti ꝑ pręſenti ſmone dicendū eſt. Vn̄ ſciendum q̄ꝑ ſeptē ſunt dona ſpūſſācti· q̄ ideo ſūt ſeptē q̄ꝛ ꝑ ea ſeptem vitia capitalia expellūtur.

A Primum donū eſt timoꝛ dn̄i· de q̇ dicitur Eccī·ȷ. Timoꝛ domini in ſapīa· q̄d donū cordi nr̄o adueniēs· multa bona nob̄ ꝯfert Primo docet p̄tita mala emēdare. Eccī. ȷ. Timoꝛ dn̄i expellit peccatū. Secūdo docet bona opari. Eccī·xv. Qui timet deū faciet bona· i· qui timet deum nihil negligit. Tertio timoꝛ conſeruat hominem in bono Eccī·xxvȷ. Si in timoꝛe dn̄i nō tenuerȷs te· ſtatim ſubūtet dom⁹ tua. Bern̄· in tractatu de ſeptē donis. Cōnexa quidē ſunt timoꝛ ⁊ religio· nec manē pōt alterꝫ ſine altō Bern̄. In veritate nihil ita valet ad grāꝫ ꝓmerendā· conſuandā· et recupandā· q̄ȝ ſi videaris non alta ſapere· ſ ſemꝑ timere

Quarto timoꝛ dn̄i miāꝫ meret. p̄s. Quomodo miſeret pater filioꝝ· miſert⁹ eſt dn̄s timentib⁹ ſe. Quinto timoꝛ cōfert hoī ad ꝓlongationē vitę et tpaliū ꝓuiſionem. Prouerb. x. Timoꝛ dn̄i apponet dies. p̄s Timete dn̄m omēs ſ·e·q·non ē ino·ti·eū. Sexto facit oꝛonē exaudiri· p̄s: Voluntatem timentiūꝫ ſe fa· et dep̄·e·ex·et ſal·fa·e. Septimo gliam ętternā meret. Prouer· xxviȷ. Beat⁹ hō q̇ ſp̄ eſt pauid⁹. Eccī·xxv Beatus vir cui datū eſt hr̄e timoꝛem dei Greg. Vbi timoꝛ nō eſt· ibi ſalus nō erit Hi ſunt ſeptē fruct⁹ q̄s cōfert donū timoris· q̄d eſt p̄mū donū ſpūſſancti. Et h̄ primum donū expellit p̄mū peccatuꝫ moꝛtale ſcꝫ ſupbiā. Nam timoꝛ dn̄i hominē humiliat· ſupbia enī eleuat. Eccī·ȷ. Odibil' enī eſt coꝛā deo· et hoīb⁹ ſupbia. Et quāto hō ſe h̄ mag̃ exaltat· tāto mag̃ in futō humiliabit. Luc̄ xviȷ. Omnis q̇ ſe exaltat humiliabit' q̄ vt in futuro exaltem̄· humiliemus h̄ nos coꝛā deo in timoꝛe dn̄i·ȷ· Petri·v. Humiliami ſub potēti manu dei vt vos exaltat in die viſitatiōis. Bern̄. Sola humilitas eſt q̄ exaltat· ⁊ quę ſola ducit ad vitā. Secundum donū eſt donuꝫ pietatis. Vn̄ ſciendū q̄ꝑ triplex eſt pietas hn̄da. Prima ad deū· et iſta debet eſſe bona cōfidentia quā hr̄e debem⁹ ad deū· ⁊ p̄mo in tpali ꝓuiſione· p̄s: Iacta cogitatū tuū in dn̄o· ⁊ ipſe te enutriet. Idē. Nunq̄ȝ vidi iuſtū derelictū. Hęc cōfidentia tollit nimiā et ſupfluam curā et ſollicitudinē tēporaliū quā illi auari hn̄t q̇ nunq̄ȝ ſatiant' ſed ſemꝑ timēt ſe deficere· et cū magna ſollicitudine ꝓcurant ſibi tpalia quaſi ſp̄ deberent viuere ⁊ foꝛte ī breui moꝛiūt'. Luc̄. xȷj. Stulte hac nocte repetēt aīam tuaꝫ ⁊c̄ Cōtra q̄s chriſt⁹ dicit Math·vȷ. Nolite ſolliciti eſſe dicētes: Quid mādicabim⁹ aut q̄d bibem⁹· nōne aīa plus eſt q̄ȝ eſcaꝫ et coꝛpus plus eſt q̄ȝ veſtimētū: q·d· ſi dat maioꝛa·i· vitā et coꝛp⁹· etiā dat minoꝛa·i· cibū et veſtimentū. Secūdo in ſpūalib⁹·ſ· q̄ꝫtū ad animā· p̄s. Sperantē aūt in d· mīa cir. Et ſic tollit' deſperatio q̄ eſt peioꝛ omi peccato. Iſid· de ſū·bo·. Deſperatio auget

peccatū. Deſpatio enī ē peioꝛ omni pctō.
Chryſo. in ſmone. Nihil enī ſic deū offē
dit q̄ʒtū deſperatio. Tertio in eternis ⁊ in
remuneratione celeſtium bonoꝝ. Luc. xij.
Nolite timere puſill⁹ grex: Cōplacuit enī
pr̄i vr̄o vobꝭ dare regnū. Hāc fiduciā nō
debem⁹ hr̄e ex nr̄is meritis: ſed ex meritis
ieſu chriſti q̄ eſt redēptoꝛ nr̄. quē pr̄ nobis
dedit. Roma. viij. Quomodo nō etiā cū
illo oīa nobꝭ donauit. In ſignū hui⁹ chri
ſtus habuit in cruce lat⁹ apertū. q꞉ per euʒ
regnuʒ celoꝝ intrauim⁹. Ipſe enī nobꝭ per
ſuā paſſionē ianuā celi reſerauit. Cōtra hꝰ
dicūt puſillanimes. q̄ qn̄ audiūt aliq̄d de
diuina iuſticia. imediate pterriti dicunt:
Ego nūq̄ʒ ſaluaboꝛ. ⁊ ſic diffidere de eter
na ſaluatiōe eſt diabolicū. q꞉ omni ſpe ſal
uationis diabol⁹ puatus eſt. Sʒ nos chri
ſtiani firmit' in deū ſperare debem⁹. q꞉ ipſe
eſt q̄ ſaluos facit ſperātes in ſe. Secunda
pietas eſt q̄ ad ſeipſū. et illa debet eſſe ī mi
ſeratiōe aīe ꝓprie. Eccl. xxx. Miſerere aīe
B tue placens deo. ¶ Unde ſciendū ꝙ ſex
opa mīe debem⁹ exhibere aīe nr̄e. Primo
debem⁹ eam cibare. Et hꝰ fit. primo qn̄ di
gne cōicam⁹ ſacrm̄ eucharīſtie. vel etiā qn̄
deuote audim⁹ verbū dei. Math. iiij. Nō
in ſolo pane viuit homo. Greg. Cibꝰ mē
tis eſt verbū dei. Sed heu plures ſunt qui
coꝛp⁹ omni die cibāt. hꝰ aīam raro. rari⁹ et
quaſi nūq̄ʒ audiēdo verbū dei. qd̄ ē malū
ſignū. Joh. viij. Qui ex deo eſt verbū dei
audit. ꝓpterea vos nō audit̄. q꞉ ex deo nō
eſtis. Secūdo debem⁹ eā potare cū calice
tribulationis et patiētie. quē chriſt⁹ per ſe
bibit et ꝓpinauit nobꝭ. Math. xx. Pote
ſtis bibere calicē quē ego bibitur⁹ ſū. Ter
tio veſtire cū charitate dei et ꝓximi. q꞉ hꝰ ē
veſtis nuptialis vite eterne. Math. xxij.
Amice quomodo huc intraſti non ha. ve.
nup. p quā veſtē cognoſcūt' filij dei. Joh.
xiij. In hꝰ cognoſcēt hoīeſ ꝙ eſtis mei diſci
puli. ſi dilectionē habueritis ad inuicem.
Quarto hoſpitare. qd̄ fit per penitentiam
quā agim⁹ p peccatis nr̄is. q꞉ cū hō ē ī pec
cato moꝛtali. tūc facit māſionē in inferno.
ps: Appropinquert vſq̄ʒ ad poꝛtas moꝛt̄

ſed qn̄ penitentiā agit. tūc p̄parat ſibi mā
ſionē in celo. Math. iiij. Penitentiā agi
te. appꝛo. enī re. cel'. Quinto debem⁹ aīam
nr̄am viſitare. et hꝰ fit qn̄ fragilitatē nr̄am
penſam⁹. et peccata nr̄a cum amaritudine
coꝛdis recolim⁹. vt cū ꝓpheta dicē poſſim⁹
Recogitabo tibi oēs an. me. in ama. a.
mee. Sexto debemus eam de carcere hui⁹
mūdi educere. et hꝰ p deſideria ſupnoꝝum.
Vn̄ Apl's. Que ſurſū ſunt q̄rite nō q̄ ſu
per terrā. Item nr̄a cōuerſatio in celis eſt
¶ Tertia pietas eſt q̄ ad ꝓximum. et iſta C
ꝓximo exhibet' in dādo. Eccl. xiiij. Aū moꝛ
tem benefac amico tuo. i. chriſto. q꞉ elemo
ſyna in vita multo melioꝛ eſt q̄ʒ poſt moꝛ
tem. q꞉ vn⁹ denari⁹ dat⁹ p deo in vita eſt
melioꝛ q̄ʒ centū poſt moꝛtē. Secūdo exhi
betur ꝓximo cōmodādo. ps: Miſeretur ⁊
cōmodat et ſemē illi⁹ in bn̄dictiōe erit. Et
de hꝰ gaudet chriſt⁹ et tota celi curia. q꞉ ſu
mus mēbꝛa et erit homī valde meritoꝛum
Luc. vj. Mutuū dātes ⁊ nihil inde ſpan
tes. Tertio in dimittēdo ꝓximo. Luc. vj
Dimittite et dimittemi. Aug⁹ in enchiri
dion. Elemoſyna illa nihil eſt maius qua
ex coꝛde dimittim⁹ qd̄ ī nos q̄ſq̄ʒ peccauit
Quarto facta ꝓximi nō in malū iudicā
do. hꝰ ſemp ad ptē melioꝛē īterp̄tādo. Vn̄
Aug⁹ ſup illo v̄bo Math. Nolite iudi
care et nō iudi. Hoc loco nihil aliud p̄ci
pi eſtimo. niſi vt ea facta q̄ dubia ſunt q̄
aīo fiāt. in melioꝛē ptē interp̄temur. Ubi
notandū ꝙ q̄libet tenet' oīa dicta et facta
ꝓximi in melioꝛē ptē īterp̄tari. niſi ſint ma
nifeſta mala. Apl's. Quo iudicio aliū iudi
cas teipſū cōdēnas. Sʒ diceres. vn̄ oꝛitur
ꝙ aliq̄ oīa q̄ vident vel audiūt de ꝓximiſ
ſp in malū interp̄tāt'. Rn̄deo ꝙ ex duobꝰ
ꝓuenit. Primo q꞉ ipſi mali ſūt. Chryſo.
Oīs hō ſm ſe exiſtimat alteꝝ. Idē. Sicut
difficile aliquē ſuſpicat' malū q̄ bonus ē.
ſic difficile ſuſpicat' aliquē bonū q̄ mal⁹ ē.
Secūdo q꞉ male afficit' ad illū quem iudi
cat. Aug⁹. Certū ē ꝙ de malo incerto ne
minē iudicarē quē tanq̄ʒ meipſū diligerē
hꝰ et defenderē ⁊ excuſarē q̄ʒdiu in publicū
nō ꝓdiret. hꝰ q꞉ charitatē ꝑdidim⁹ facilit'

alterutrū iudicamus. Qui enī facilit' aliū
iudicat oñdit ſe vacuū a grã dei et chari-
tate ꝓximi. Sȝ qui bona ſuſpicat' de ꝓxi-
mis eſt ſignū ꝑfectionis ⁊ bonitat. Greg.
in moral'. Quãto vos in bono ꝓficit. tan
D to etiã bona de alijs ſentitis. Tertium
donū eſt donū ſciẽtię qđ tria docet. Pri-
mo docet te recognoſcere teipſum. ſ. qd es
quid fuiſti et quid eris. Bern. Cogita ğ
vñ veneris et erubeſce. vbi es et ingemiſce
quo ꝓperas et ꝓtimeſce. Itẽ cognoſce te ꝑ
culpam actualẽ fieri deo exoſū. Sap. xiiij
Odio ſunt deo impius et impietas eius.
Eccl. xij. Altiſſim⁹ odio habet peccatores.
Itẽ ꝑ culpã eris maledict⁹. Maledicti q
dedi a mã. tu. Et inſuꝑ debitor mort et-
ne nō ſolū tpalis vt iumentū. Ezech. xviij
Aia q̃ peccauerit ipſa moriet'. Sȝ ecōuſo
cognoſce ꝙ grã facit hominẽ filiū dei ⁊ he-
redem. Roma. viij. Si filij et heredes. Itẽ
facit hominẽ beatū. ps: Beat⁹ ppl's cui⁹ eſt
do. de. ei⁹. Itẽ grã facit hominẽ etiã eſſe be
nedictum. Deutro. xxviij. Si p̃cepta mea
audiueris bñdict⁹ tu in ciuitate bñdictus
tu in agro. Et ğ h̃ noie de⁹ bonos noiat q
erãt ad dextrã ei⁹. Math. xxv. Venite be
nedicti pr̃is mei ⁊c. Secūdo donū ſcię do-
cet cognoſcere deū. Primo inquãtū ẽ cre-
ator tu⁹. et tu creatura eius. ps: Ipſe fecit
nos et nō ipſi nos. Et ideo teneris ei obe-
dire tanq̃ȝ creatori tuo. Secūdo inquãtū
eſt dñs tu⁹. et tu ſuus ei⁹. et ſic teneris ei fi
deliter ſuire tanq̃ȝ ſuus fidelis. Tertio in
quãtū eſt pr̃ tuus. et tu fili⁹ ei⁹. ⁊ ideo tene
ris ei exhibere honorẽ ⁊ reuerentiã. Quar
to inquãtū eſt redẽptor tu⁹. et ideo tener
eum diligere. Joh. xv. Maiorẽ charitatẽ
nemo habet ⁊c. Quinto inquãtū ẽ futur⁹
iudex tu⁹. et ideo teneris eū timere in oibꝫ
verb et factis. ſine comedẽdo ſine bibẽdo.
ſine dormiẽdo ſine vigilando. ¶ Tertio
E docet donū ſcię cognoſcere ꝓximos. ſ. quo
modo oēs hoīes tam diuites q̃ȝ pauꝑes
tã nobiles q̃ȝ ignobiles ſunt ſiles in quat
tuor. Primo enī hoīes ſunt ſiles ex parte
p̃ncipij q̊ oēs ab vno deo et ab eodẽ lu-
to formati ſunt. et oēs nudi et pauperes
nati. Job. xxxiij. Ecce me ſicᷓ et te fecit de⁹.
et de eodem quoq̧ luto formatus ſum ⁊c.
Sap. vij. Nemo ex regibꝫ aliud habet na
tiuitatis initiū. Secūdo ſumus ſimiles ex
ꝑte medij. q2 oēs mortales et breuis vi-
tę. tam diuites q̃ȝ pauꝑes. Eccl. x. Oīs po-
tentat⁹ breuis vita. Job. xiiij. Breues di-
es hoīs ſunt. Tertio ex ꝑte finis q2 omnes
hoīes in eãdẽ mortẽ et putredinẽ reducūt'.
Job. xvij. Putredini dixi pater meus ⁊c
Hoc patet in oſſibꝫ mortuoꝝ. q2 ibi nulla
eſt diſtinctio inter nobiles et ignobiles.
Quarto ex ꝑte iudicij. q2 oēs ſub vno
iudice rōnẽ reddere cõpellimur. ij. Cor. v.
Omnes nos oportet ante tribunal chriſti
manifeſtari ⁊c. Et Act. x. Ipſe eſt q̇ cõſti
tutus eſt a deo iudex viuoꝝ et mortuoꝝ.
Et cū hãc equalitatẽ cognoſcim⁹. tūc nos
mutuo diligẽ debem⁹. et vn⁹ aliū nō ſpnẽ.
Vñ Greg. Oēs fr̃es ſum⁹. vnius impa
toris ꝑtãte cõditi. et ſanguīe ipſius redẽpti
Et ideo fr̃es nr̃os q̃uis pauꝑes ⁊ abiectos
in nullo deſpicere debem⁹. Aug⁹ de doctri
na chriſtiana. Ego nō interrogo te ſerica-
tum et pauperem pãnoſū. non quales in ve
ſtibꝫ ſitis. ſ; quales nati fueritis. certe ãbo
nudi. ambo infirmi. ambo vitã miſerrimã
inchoantes. et ob h̃ ambo plorãtes qñ na-
ſcebamini infãtes. Et illud donū expellit
inuidiã q̃ ꝯtraria eſt charitati. q2 gaudet
de malis et ꝯtriſtat' de bonis qđ eſt diabo-
licū. ğ inuidi ſunt a deo maledicti. Eſa. v.
Vę qui dicitis bonū malū. et malū bonū.
Et tales inuidi ſūt filij diaboli. q2 charitas
eſt ſignū dei. Joh. xiij. In h̃ cognoſcẽt ho
mines ꝙ mei eſtis diſcipuli ſi dilectionem
habueritis. ſ; inuidia eſt ſignū filioꝝ dia
boli. Quartum donū eſt donū fortitu
dinis. Ubi ſciendū ꝙ de⁹ nō q̃rit fortitu-
dinẽ corpis ſ; ſpũſ. Neemie. viij. Gaudiū
enī dñi eſt fortitudo vr̃a. ¶ Eſt ergo ſci-
F endū ꝙ ſpũſſãct⁹ ꝑ donū fortitudinis tri-
pliciter ꝯfortat hominẽ. Primo in tolerã
do aduſitates patiẽter. Theſſal. iij. Pati
entes eſtote ad omnes. Secūdo cõfortat
nos ſpũſſanct⁹ ꝑ donū fortitudinis ad vi
cẽdū diabolū. Jac. iiij. Reſiſtite diabolo

et fugiet a voƀ. Tertio ꝯfortat ad opan-
dum bona opa. Job. ix. Opari oportet do
nec dies eſt. qꝛ veniet nox cuꝫ nemo opari
poteſt. Aug. Inutilit̄ in hoc tpe viuit̄ niſi
ad acquirendū meritū laboret. q̄ in eterni-
tate remuneret̄. qꝛ bona opa ornant et co-
mitant̄ aīam cū omnes amici eam deſert.
Apoc. xiiij. Opa enī illoꝝ ſequunt̄ illos.
Et p his tunc remunerētur in vita beata.
Hiero. Vnuſquiſqꝫ ſm opa ſua mercedē
B accipiet. Quintū ē donū cōſilij. Nota
ꝙ ſpūſſanct⁹ vult qđ a trib⁹ debem⁹ q̄rere
ꝯſiliū. Primo a deo. Tob. iiij. Benedic
deo et pete ab eo vt vias tuas dirigat. et
oīa cōſilia tua in ipſo pmaneāt. Ecc. In
oīb⁹ depcare cōſiliū altiſſimi. Secūdo q̄-
rere debem⁹ ꝯſiliū a pximo nr̄o ꝯſciētioſo
ꝛ diſcreto et timēti deū. q̄ habet ſcīaꝫ ꝛ vi-
tam. et non ab aliq̄ q̄ eſt diſſolut⁹ et male
vite. Vn̄ Ambro. in li. ij. de offi. Quis vti
lem iudicet aliene cauſe quē vidit inutilē
vite ſue. Ecc. xiiij. Qui ſibi eſt neqꝫ cui bo
nus erit? Tertio q̄rere debem⁹ ꝯſiliū a pro
ria conſcia. Ecc. xxxij. Oīa fac cū ꝯſilio:
et poſt factū non peniteƀ. qꝛ ſic quis vellet
alijs cōſulere. ſic ꝛ ſibiipſi debet facere. Et
illud donū ſpūſſancti expellit auariciā Et
h̄ fit cū ſpūſſanct⁹ p donū cōſilij. ꝯſulit ter
rena deſpicere et celeſtia appetere. qꝛ terre-
na modicū valēt in p̄ſenti vita. qꝛ ſolū ad
ſuſtentationē corpis. In morte nihil pſūt
Prouerbi. xj. Non pderunt diuitie in die
vltionis. Itē qꝛ non pn̄t trāſferri ad aliud
ſclm. Job. xxxviij. Diues cū dormierit. ni-
hil ſecū aufert. Itē poſt mortē ſepius no-
cent multis. qn̄ reddituri ſūt rōneꝫ d ipſiſ
tpalib⁹. q̄modo lucrata ſit. quomodo poſ
ſeſſa. et q̄modo expenſa ſint ad minimum
quadrantē. Sꝫ ſpūalia bona ſūt appeten
da. qꝛ valēt in vita. et h̄ fit cū faciūt opera
nr̄a meritoria. Itē ī morte qꝛ faciūt hoīeꝫ
feliciter mori. Itē poſt mortē. qꝛ eternā vi-
tam tribuūt. Bern̄. in ep̄la. Bona mors
iuſti pp̄ter requiē. melior pp̄ter nouitateꝫ.
optima pp̄t̄ ſecuritatē. Damaſcen⁹ li. iiij.
Mors ſanctoꝝ ſomnus mag̃ eſt q̄ⱥ mors
Laborauerūt enī in p̄ſenti ſclō, vt viuāt ī

ſclm. Sextum donū eſt intellect⁹. per il-
lud donū ſpūſſanct⁹ docet nos intelligere
deū in noƀ et in creaturis. Nā p magnitu
dinē et latitudinē hui⁹ mūdi potentiā dei
agnoſcim⁹. qꝛ ipſe eſt omnipotēs. qđ in h̄
patet. cum poſſit adhuc infinitos mundoſ
ex ſua potentia creare. Itē p decorē celi et
mūdi et creaturaꝝ. ſapientiā dei intelligi-
mus. Itē p bonitatē et vtilitatē creatura
rū dei bonitatē intelligim⁹. ḡ qn̄ vides ali
qua pulcra. et dulcia guſtas. per h̄ itelligē
debes celeſtia. Bern̄. Dulcedo oīuꝫ crea-
turaꝝ ſi q̇s iuſte adūtit. nihil aliud ē niſi
ꝙ ad iſtā dulcedinē eternaꝫ nos inuitat.
Et illud donū expellit pctm̄ gule. qꝛ p do-
num intellect⁹ cibo ꝛ potu vtim̄ ad honorē
ipſius et vtilitatē nr̄am. et ſic reſecat̄ ſup-
fluitas gule. Septimū donū eſt donū
ſapie. Sciendū ꝙ ſapia dr̄ quaſi ſapida
ſcientia. qꝛ p h̄ donū ſpūſſanct⁹ dat noƀ
ſapere celeſtia. q̄ dulcedo p̄cellit omnem
dulcedinē hui⁹ mundi. Vn̄ Baſilius. O
dulcedo melliflua. dulcedo miranda. q̄ꝫ
dulcis es in meditatione. ƀ dultior in orō
ne. dulciſſima in ꝯtēplatione. ƀ ſupdulciſ-
ſima in beatitudine. imo tāta dulcedo eſt
in etna pr̄ia ꝙ eſt inexplicabil̄ et intermia
bilis. Unde tāta eſt dulcedo. ꝙ ſi celum
apiretur ꝛ minimū gaudiū alicui⁹ ſcti par
ui videret̄. q̄ꝫuis a noƀ remoti ſint. tn̄ to-
tus mundus ſufferre non poſſet ſi poſſibile
eſſet. tūc nullū cor adeo triſte quin letifica-
ret̄. nec aliqua pena tā amara quā hō ſēti-
ret ſiue ignē ſiue aquā bulliētem. imo nec
ipſam mortē corpaleꝫ: Quid tūc erit cum
nos illuc venerim⁹. et cuꝫ deo et oīb⁹ ſctis
gaudebim⁹? Deū videre eſt ita delectabi
le dicit Aug. ꝙ poti⁹ vellet eſſe in inferno
et deū videre. q̄ꝫ in celo et ei⁹ viſiōe carere
qꝛ ſm Greg. Guſtato ſpū deſipit oīs ca-
ro. Aug. Gaudiū diuine dulcedis nō de-
guſtas. ſi carnali delectatiōe cor maculas.

De vocatione hominis ad gratiam. Sermo. lxxiiij

Nemo pōt ve-
nire ad me. niſi pr̄ me⁹ q̄ miſit me

traxerit eum. Job. vj. Sciendum ꝙ circa
verba predicta tria ſunt dicenda. Pri-
mo quomodo deꝰ trahit et vocat hoīem
multiplicit᷑. Secūdo quomodo aliq̄ non
audiūt. ꝛ aliq̄ audiūt. ſed nō aperiūt. Itē
aliq̄ audiūt ꝛ aperiūt. ſ; tn̄ diu nō retinēt
eū. Aliq̄ audiūt ꝛ aperiūt et eū ſecū ꝑma-
nere ꝑmittūt. Tertio q̄d ſentiēdū ſit de ꝓ-
deſtinatione. Quantum ad ꝑmū ſciē-
dum ꝙ deꝰ trahit et vocat ad ſe nos mul-
tipliciter. Primo per internā inſpirationē
ps: Audiā q̄d loquat᷑ ī me deꝰ m. q2 bone
inſpiratiōes ſūt a deo. Apl's. Non ſumus
ſufficientes cogitare aliq̄d quaſi a nobis:
Vn̄ q̄tiens bonas cogitationes habuiſti.
totiens vocatꝰ es a dn̄o. ſ; nunq̄ȝ vel raro
eſt aliqua dies. quin hō habeat plures bo-
nas cogitationes. Ergo nūq̄ȝ eſt dies q̄n
deus trahit et vocat nos ad ſe. Job. xiij.
Vocabis me et e. rn̄. ti. Hec rn̄ſio nihil
aliud eſt. niſi qn̄ hō habet bonā cogitatio-
nē. ꝙ intelligat eam eſſe a deo. et ei acquie
ſcat. Secūdo vocat hominē p ꝓdicationē
exteriorē. qđ ꝯtingit cū in ore ꝓdicatoris po
nit verba vite q̄ licet ſonāt ex ore ꝓdicato
ris. ſunt tn̄ verba dei. Math. x. Non enī
vos eſtis q̄ loquimī. Et Luc. x. Qui vos
audit me audit. Qz enim chriſtus ꝓdicato
res tanq̄ȝ nuncios mittat vocare inuitatos
ad nuptias. patet Math. xxij. vbi dicit᷑
Miſit ſeruos ſuos vocare ad nuptias in-
uitatos. In qua vocatione relucet ſuper
nos magna et ſingularis dei mīa. q2 mult̄ꝫ
ī incredulitate ſua dimiſſis. vocat nos ſin-
gularit᷑. Et ideo ſi hanc grām vocationis
cōtemnamꝰ. grauiꝰ his q̄bꝫ nō eſt miſſa ta-
lis vocatio cōdemnabimī. Job. xv. Si nō
veniſſem et eis locutꝰ nō fuiſſem. pctm̄ nō
haberēt. nūc aūt excuſationē de pctis ſuis
non hn̄t. Ergo talis vocatio ad nos miſ-
ſa p ꝓdicatores. cū omni reuerētia ꝛ deuo
tione eſt audiēda tanq̄ȝ verū verbum dei.
Augꝰ in li. de diſciplina chriſtiana. Chri-
ſtus ē q̄ docet. audiamꝰ. timeamꝰ. faciamꝰ
Vn̄ glo. ſup illud Luc. Beati q̄ audiūt
verbum dei. Beati qui audiunt et men-
te recondunt. ꝛ ope complent. vt poſſide-
ant vitā eternā. Tertio vocat p exēpla
ſanctoꝝ et bonoꝝ hominū. ꝙ quotiens au
dis vel vides hominē ꝟtuoſuȝ. totiēs pul
ſat et vocat te chriſtꝰ ad bonā et ꝟtuoſaȝ
vitā. et ſic multi pu̇erſi ꝛ mali trahunt᷑ ad
deū p exempla bonoꝝ hominū. q̄ vidēt vl᷑
audiūt. Greg. Nunq̄ȝ pctōres ad lamē-
tum penitētie redirēt. ſi nulla eſſent bonoꝝ
exēpla. q̄ eoꝝ mētē retraherēt. Exempluȝ
Erat quidā ſclaris q̄ tempe medie noctis
audiuit fr̄es de ordine ꝓdicatoꝝ alacriter
cantare matutinas. ſabbato die de beata
ꝟgine. et cogitauit. qualit᷑ tu iaces miſer
hō. cū iſti iam deū ſuū laudāt. et ſic cōpun-
ctus ordinē poſtmodū intrauit. et in eo p
multos annos laudabilit᷑ vixit. Quar-
to vocat p bn̄ficia quotidiana. ſ. p ſanita
tem corpis. p diuitias quas homi largit᷑.
p honores. p cibum. per potū. q2 dat hoīb
aues in aere. piſces ī aquis. aīalia in ſiluis
in cibū. et ſic de alijs. Et deus ſic nitit᷑ nos
ad ſe trahere. vt ſcȝ cogitemꝰ ſi iam in pre-
ſenti bene facit nob. cū adhuc ſumꝰ pecca-
tores ꝛ inimici ipſiꝰ. quid tūc faciet nob in
futuro cū erimꝰ amici ipſiꝰ: Bern̄. loquēs
de dei bn̄ficijs dicit: Celū tibi ſeruit p ſuū
motū. celi lumīaria p ſuū fluxū. ſol cauſat
tibi diē. luna illuminat tibi noctem. ignis
tempat aeris rigiditatē. aer tibi mitigat
ignis caliditatē. aqua mūdat tibi fetorem
mitigat tibi ſitis ardorē ꝛ fecūdat tibi t̄re
rigorē. terra te ſuſtētat ſua ſoliditate. re-
creat ſua fecūditate. delectat ſua amenita
te. ps: Quid retribuā do. p om. q̄ re. mihi
Quinto vocat p flagella. qn̄ enī hō nō
vult aduṫere bonas inſpirationes. nec cu-
rat ſmones. nec bn̄ficia dei poſſūt eū emol
lire. tūc deus ex ſua bonitate flagellat ho-
minē vt ſic cōuertat᷑ ad deū. Greg. Ma-
la q̄ nos hꝛ ꝑmūt. ad deū ire cōpellūt. ꝙ q̄ti
ens aliquā aduſitatē ſuſtinuiſti oībꝫ die-
bus vite tue. totiens vocatꝰ fuiſti a deo.
ſ; heu plures hꝛ non intelligūt. ps: Noluit
intelligere vt bene ageret. cum tn̄ iumētū
cognoſcit cū ꝑcutit᷑ ſi errat vt ad viam re-
ctam redeat. Sȝ hō rōnalis hꝛ non vult ī-
telligere. ps. Vir inſipiēs non cognoſcet

h. ꝙ cū de⁹ affligit te cū infirmitate corꝑis·
ſcꝫ qꝛ dētes·oculos·caput doles· intellige
hāc eſſe vocē dñi· Itē ſilr ſi ꝑ paupꝑtatem
vel infortunio vel aduſitate qualicunqꝫ
ꝑ̄uaris·tūc ſuſcipe dñi nūciū et conuertē a
peccatis tuis·ps. Multiplicate ſūt īfirmi-
tates eoꝝ·poſtea accelerauerūt. Eſa·xxvi
Dñe in anguſtia quęſierūt te. Luc·xiiij.
Cōpelle intrare. Glo. Qui h aduerſitate
frāguntur·ad deū ire cōpellunt᷑. Greg· Fe-
lix neceſſitas ꝙ̄ cōpellit ad meliora. Idem
Greg· Miſericorditer adhibet de⁹ tpalē ſe-
ueritatē·ne ęternā inferat vltionē· ideo h
qbuſdā ꝑcit·vt eos in ꝑpetuū feriat· ideo
h ferit non ꝑcendo vt in ęternum parcat.
Sexto vocat nos ꝑ bonoꝝ ꝓmiſſionez
in futuro. Eccl·xxiiij. Trāſite ad me oīes
q cōcupiſcitꝭ me. Math·xi. Venite ad me
oīes q laboratꝭ et one. eſ·et ego reficiā voſ
In hac vocatione ꝓmittit ſeipſū ęternalr
fruendū. Geñ·xv. Ego ero merces tua ma-
gna nimis. Itē angelos et ſctōs in frēs·⁊
beatā ꝟginē in matrē·et omniū electorum
gaudia et merita in poſſeſſionē. Greg·in
moral᷑· Quis enarrare ſufficiat q̄ntū gau-
diū ꝙ̄libet aīa ſuſcipiat de ſctōꝝ ꝑriarcha-
rum humilitate et ſimplicitate· ꝓphetarū
credulitate et fęlicitate·aplōꝝ charitate et
magna diligētia· de martyꝝ ſtabilitate et
patiētia·ꝯfeſſoꝝ pietate ⁊ clementia·ꝟgi-
num caſtitate ⁊ cōtinētia. Reuera lingua
⁊ vox deficit qꝛ intellect⁹ capere non ſufficit
q̄ntū ſit gaudiū choris angloꝝ intereſſe·ꝑ-
ſentē dei vultuz videre·nullo modo metu
mortis affici·incorruptiōis ꝑpetuo mune-
re lętari. Ergo quotiēs occurrit memorię
de gaudijs cęli. totiēs intellige vocem dei
te vocantē. Septimo vocat ꝑ maloꝝ
cōminationē in futuro. Bern· De⁹ volēs
nobilē creaturā·ſ·hominē reuocare·ſi inqt
īuitū coegero aſinū habeo. Nūqd aſinis
dabo regnū meū? Scio qd faciā· hō timi-
dus eſt·terrebo eū ſi forte ſic cōuertat᷑ ⁊ vi-
uat. et cōminat⁹ eſt acerbiora qua excogi-
tari pñt tenebras. ſ·ęternas·vermes īmor-
tales·ignē inextinguibilē· Aug⁹. Vę illiſ q
bus ꝑpatur dolor vermiū·ardor flāmarū

ſitis ſine potu·fletus et ſtridor dentiū ·vbi
mors optat᷑ et nō dabit᷑· vbi null⁹ ordo ſ;
ſempitern⁹ horror īhabitat·ꝙ q̄tiēs occur-
rerit memorię tuę pęna dānatoꝝ· totiens
chriſt⁹ trahit te et vocat te· Octauo tra- K
hit ⁊ vocat nos ꝑ ſuā amarā paſſionē Io.
xij. Si exaltat⁹ fuero a terra·oīa trahā ad
meipſū. In ſignū hui⁹ tūc ſeptē ſuauitateſ
circa paſſionē chriſti īuenim⁹·ſ·capitiſ īcli-
nationē ad oſculū·ī ſignū nrę recōciliatio-
nis·brachioꝝ extenſionē ad amplexandū·
in ſignū receptiōis ad grām de pctō redeū-
ti. Lateris apertionē·ꝓpt̄ effuſionē pciū nrę re-
demptionis et ablutionis· Exiuit eni ſan-
guis ī ſignū redēptiōis et aqua in ſignum
ablutiōis· Clauoꝝ ī manib⁹ et pedib⁹ infi-
xionē·ꝓpter memoriā recordationis· Eſa.
xlix. Nunqd mr̄ obliuiſci pōt infantez ꝛc·
Corpis denudationē. ī exemplū nrę ꝯfeſſi-
onis ꝙ̄ ſcꝫ debet eſſe nuda. Crucꝭ portatio-
nē ·ī exēplū nrę imitatiōis· Coronę impo-
ſitionē·in figurā nrę glificatiōis. Hęc oī
tpe teneas memorit᷑ · ſic tūc incipias ꝓficē
de ꝟtute in ꝟtutē· ¶ Quantum ad ſe- L
cundū dicēdū ꝙ q̄uis dñs nos multiplr
trahit ⁊ vocat ſic dictū ē· tñ qdā ſūt q pul-
ſantē dñm nec audiūt·nec aperiūt·nec ti-
ment vt obſtinati et indurati q nec ꝑ inſpi-
rationē·nec ꝑ ꝑdicationē·nec ꝑ beneficia
nec ꝑ exēpla·nec ꝑ flagella·nec ꝑ paſſionē
chriſti·nec ꝑ gaudia cęli·nec ꝑ pęnas īfer-
ni emolliri pñt·tales duri ſūt vt adamas·
qui nec malleis nec igne emolliri poteſt·
Zach·vij. Cor ſuū poſuerūt vt adamantē
imo tales obſtinati duriores ſunt q̄ ada-
mas·qꝛ q̄uis adamas nō pōt ꝯfringi cuz
malleis·nec igne cōburi· tñ cū calido ſan-
guine hirci emollit᷑. Sz iſti duri et obſtia-
ti nec malleis inferni·nec cęli gaudijſ ·⁊ ꝙ
plus ē nec ſanguīe chriſti emolliri poſſunt
Bern. Putas ne filiū dei reputat ieſū qſ
quis eſt iſte hō q ipſi⁹ nō terret᷑ cōminatio-
nib⁹·nec attrahit᷑ ꝓmiſſionib⁹·nec ꝑceptiſ
obtempat·nec ꝯſilijs acqeſcit. Et fatet᷑ ſe
ore cognoſcere deū· factꝭ tñ negat. Secūdi
ſūt q chriſto vocāti humilit᷑ rñdēt· ſ; tñ fa-
ciūt eū abire·nec ei aperiūt·vt ſunt illi q ſe

peccatores humiliter ꝯfitent᷑ · ſ adhuc nõ
habẽt volũtatẽ deſerere pctã · nec ſe a toto
in peccatiſ emẽdare · et tales ſũt ſiles illis q̃
ad cenã vocati venire noluerũt · ſ hũiliter
excuſari rogauerũt dicẽtes: Rogo habe me
excuſatũ. Greg. Humilitas ſonat in voce
ſ dñ̃ venire cõtemnũt · ſupbia eſt in actiõe
Et ſi tles aliqñ ſe emẽdant ſcʒ ĩ vno pctõ
nõ tñ̃ ĩ alio · Et ĩ h̃ volũt ſuire duob dñ̃iſ
ſcʒ deo ĩ illo q̃ ſe emẽdãt · ꝛ diabolo in iſto
peccato in q̃ ſe nõ emẽdãt. Verbi gratia.
Nũq̃ȝ q̃s ſe emẽdat ꝙ ampli⁹ nõ vult for
nicari nec inebriari · ſ ſupbiam nõ vult di
mittere. Itẽ in futuro non vult ampli⁹ vſu
ram recipe · ſ vſurã iam receptã nõ vult re
ſtituere · ꝛ ſic de alijs. Vñ̃ Aug⁹ ĩ epl̃a · Si
res aliena, ꝓpter quã peccatũ eſt · cuʒ reddi
poſſet nõ reddit᷑ · nõ agit᷑ pĝnitẽtia ſ fingit᷑
qm̃ non dimittit᷑ peccatũ niſi reſtituat᷑ ab
latũ ſi reſtitui poteſt. Tertij ſunt qui chri
ſtum audiũt ſcʒ ꝑdictas admonitiões · et
rñ̃dent · q̃ꝛ recognoſcũt et cõfitẽtur ſe pctõ
res · et aperiũt q̃ꝛ auertũt ſe a peccatiſ ꝑ ꝯfeſ
ſionẽ · cõtritionẽ · et ſatiſfactionẽ · ſ chriſtũ
deum non retinẽt · nec eũ diu apud ſe req̃e
ſcere ꝑmittũt · q̃ꝛ alijs hoſpitib ſupuenĩẽti
bus eũ quaſi paupem eijciũt. Aut certe q̃ꝛ
domus multis vtẽſilib ineptis plena eſt ·
et non inuenit ſibi vbi caput ſuũ reclinat.
Vtenſilia q̃ chriſtũ inquietãt · ſunt occu
pationes ſupflue rerꝝ tpaliũ. Greg. in mo
ral. Sollicitudo tpaliũ mors eſt · et exceca
tio ſpũaliũ. Bern. in ſmone. Preocupa
tio in ſclarib deſiderijs aĩam ſanctã decli
nat · nec miſceri poterũt vana eternis · ſpũ
alia corpalib · ſũma imis · vt piter q̃ ſurſũ
ſunt ſapiũt · et q̃ ſup terrã. Hoſpites vero
chriſtũ expellentes ſunt temptatio vel tri
bulatio · vel etiã carnales delectatiões · q̃ꝛ
vbi iſta ſunt · chriſt⁹ q̃eſcere nõ põt · ſignãt᷑
qñ hõ ſupatur a talib · tũc chriſt⁹ expellit᷑.
Vñ̃ multi qñ audiũt in ſmone de dãnis
pctõꝝ · ſ · ſupbie · luxurie · ⁊c · tũc cõpũgunt᷑
et ſic audiũt chriſtũ et aperiũt ſibi ꝑ ꝯtriti
onem · ꝯfeſſionẽ · et pĝnitentiaʒ · ſ non diu
eũ q̃eſcere ꝑmittũt · q̃ꝛ qñ tribulationes vl̃
delectatiões eos econũſo infeſtant · tũc re
deunt ad eadẽ quaſi nũq̃ȝ ea defleuiſſent.
Silr in ſacris tpib ſcʒ in aduẽtu et ĩ qua
dragesima auertũtur · ſ ſacris dieb lapſis
ad eadẽ peccata redeũt et recidiuãt. Con
tra q̃s di Geñ · xix. Salua aĩam tuã ꝛ no
li reſpicere poſt tergũ. Luc · ix. Nemo mit
tens manũ ad aratrũ et reſpiciẽs retro ap
tus eſt regno dei. Talib ſic chriſtũ expellẽ
tibus ꝑ recidiuationẽ dicere põt chriſtus
illud · ij · Reg · xiij · Maius eſt h̃ malũ q̃d
nunc agis q̃ȝ q̃d ante feciſti. Sicut q̃ pau
peres hoſpitio d̃ ſero accipet · et eos de no
cte ꝯtemptibilit᷑ reijceret · Sic talis chriſto
facit q̃ eũ de die · i · in grã recipit · et poſtmo
dum de nocte · i · ꝑ culpã ecõuſo eijcit. Vñ̃
Chryſo · in omel. O hõ cogita gũiorẽʒ eſſe
culpã poſt veniã. Greg. Minoris exceſſus
eſt veritatẽ non agnoſcere · q̃ȝ in ea agnita
non manere. Quarti ſunt qui chriſtũ M
audiũt ſcʒ in admonitionib p̃dictis · et
aperiũt per pĝnitẽtiã · et quieſcere eũ ꝑmit
tũt per pſeuerãtiã · vt boni q̃ pſeuerãt ĩ bo
no incepto · et nulla occaſione a deo ſepa
ri volũt · nec vtilitas · nec dãnũ · nec mors ·
neq̃ȝ vita · neq̃ȝ tribulatiões · neq̃ȝ pauper
tas · eos ſepare põt a chriſto. Sic quilibet
chriſtian⁹ ſtare debet · ꝙ potius vellet men
dicare et oĩa ſua pdere · ꝛ in cõmuni loquẽ
do omnẽ pĝnã potius ſuſtinere · imo poti⁹
vitã pdere · q̃ȝ deũ ſcienter cũ vno peccato
mortali offendere. Et ſi qñq̃ȝ peccat ex ĩfir
mitate · ſtatim ꝑ verã ꝯtritionẽ et pĝniten
tiã reſurgere debet · Ezech · xviij. In qua
cunq̃ȝ hora pctõr ingemuerit. ⁊c. Et cũ ta
lib ſpũſſanct⁹ mãſionẽ facit. Greg. Qui
vere deũ diligit et mãdata ei⁹ cuſtodit · in
eius cor venit dñ̃s et mãſionẽ facit. Et illi
ſalui fiũt · q̃ ſic in bono pſeuerãt · q̃ꝛ multo
rum eſt incipe · paucoꝝ aũt finire · quia iaʒ
plures in inferno dãnati ſũt q̃ qñq̃ȝ bonã
vitã inceperũt · ſ q̃ꝛ nõ pſeuerauerũt · ideo
dãnati ſunt · Vñ̃ Iſid · de ſum · bo. Sal⁹
incipiẽtib ꝓmittit᷑ · ꝑmiũ pſeuerãtib dat᷑.
Bern · Perſeuerantia eſt v̾tus ſine qua
nemo videt deũ. Vñ̃. Qui pſeuerat in fi
nem h̃ ſalu⁹ erit. Exemplũ. Contigit ꝙ q̃
dragita chriſtiani erãt captiuati ꝑ gẽtiles

et poſiti fuerũt tp̄e hyemali in vnũ doliũ
plenũ aqua· et cũ ſic martyriçarẽt· q̇dã gẽ
tilis vidit quadraginta anglos· quadragi-
ta coronas tenẽtes ſup̄ capita eoꝝ. Tãdẽ
vn⁹ ex eis dixit fidẽ chriſtianã ſe negatuꝝ
dũmodo poneret̃ d̾ dolio. Et cũ fuiſſet ex
poſitus· vnus angel⁹ cũ vna corona vola-
uit in cęlũ· qd̾ iſte gẽtilis vidẽs dixit: Et
ego credo in illũ ꝓ quo iſti patiũtur hanc
pęnã· et poſit⁹ fuit in locũ illi⁹· et iſte q̇ fue
rat expoſit⁹ q̄ſiuit ab eo: q̇s tam ſubito eũ
conuertiſſet. Ille dixit q̄ viderat· et ſic iſte
coronã amiſit· q: in bono nõ perſeuerauit
q̄uis bene incepiſſet· et iſte gẽtilis q̇ ꝑſeue
rauit in pęna cũ alijs accepit coronã ęter-
nam· Bern̄ in ſmõe. Vitã ego puto eſſe
bonã· mala pati et bona facere· et ſic ꝑſeue
N rare vſq; ad mortẽ· ¶ Sed q̄ñtũ ad terti
um ſciendũ ꝙ multi inſipiẽtes dicũt· q̇ ꝑ-
deſtinatus eſt ad vitã· perire nõ põt· qua-
re fruſtra conabor· qd̾ futuꝝ eſt· fiat. Ecce
quãta dementia· null⁹ vulnerat⁹ aut ęger
dicit q̇ q̇cq̇d medic⁹ facit fruſtra eſt· qd̾ futu
rum eſt· fiat. Ecce nolũt aię ſuę dare legeȝ
quã corpi tribuũt· dicũt nolite cõmoueri
ſi de⁹ vult ſaluabim̃· ⁊ tñ nõ dicũt: Noli-
te cibũ pare· nolite veſtimẽta ſartire· ſi de⁹
vult paſcit et veſtit nos. Nũquid ſine ſtu
dio ęterna haberi pñt· ſilr̄ et tp̄alia: Rñ-
detur ꝙ nõ· imo de⁹ req̇rit ſtudiũ nr̄m in
illis· q̇ ait Math· vj. Primũ q̄rite regnũ
dei· et h̄ adijcient̃ vob. Preſcia dei nõ in
fert alicui neceſſitatẽ. Null⁹ enĩ dãnat̃ ni-
ſi pro illis q̄ ſunt in libero arbitrio. Deus
nõ cõpellit ad bonũ vel ad malũ· ſ; in hoĩe
eſt ſeq̇ deũ vel diabolũ. Et cũ dñs aliquos
ad ſe trahit· h̄ eſt ex mera diuina gr̃a· imo
de⁹ pr̃ oĩes trahit· q: oĩb; offert gr̃aȝ· nõ
tñ oĩes trahũt̃ vel veniũt ad chriſtũ· q: ⁊
ſi oĩb; offerat̃ gr̃a· nõ tñ oĩes recipiũt At
tende hõ ecce ſi modo igne vel aq̄ aut ho-
ſtib; repleta eſſet h̄ ciuitas· vel vallis vna
et nullo modo euadere poſſes· niſi in turrĩ
altiſſimã traherer̃. Et amic⁹ tu⁹ ſtans ſup̄
turrim· fune inferi⁹ demiſſo· pat⁹ eſſet te et
quẽlibet volẽtẽ trahere ſurſũ. Si ḡ tu fu-
nem manu nõ apprehẽderes· vel ſi iam tra-
hereris et ĩ media via funẽ relinquẽs cade
res· culpa eſſet tua ꝙ nõ euaderes. Sic eſt
et de fune gr̃ę et charitat̄· ꝑ quẽ de⁹ q̇ ẽ ve
rus amic⁹ pat⁹ eſt nos oĩes trahere ad al
ta. Sciendũ ꝙ licet p̄deſtinatio ſit v̾a
et certa· et mutari nõ põt q̇ ad deũ· tñ libe-
rum arbitriũ q̄ñtũ ad nos manet ad vtrũ-
libet. Ad h̄ põt adduci exemplũ naturale.
Si video cęcũ in biuio· ſcio ꝙ ſi tẽdit ꝑi
am q̄ ducit ad foueã cadit in eã· ſi v̾o va-
dit ꝑ viam rectã euadit eã. Quãtum vi-
ſus me⁹ opat̃ ad viã cęci· tantũ ad dãna-
tionẽ hoĩs p̄ſcia dei· excepto ꝙ ego nõ poſ
ſum ſcire quã viã tenebit cęc⁹. Exemplũ
Fuit quidã deuot⁹ vir in monaſterio cui
ſępe reuelationes fuerũt datę diuinit⁹· qd̾
quidã frater alteri⁹ monaſterij ſciens· iſte-
tit apud eundẽ vt deũ oraret· q̄tin⁹ digna
retur ei oñdere ſi ipſe eſſet ĩ numero ſaluã-
dorũ. Et cũ ille vir p̄cib; vict⁹ orõnib; in-
ſtando h̄ a deo poſtularet. Oñſum eſt ſibi
ꝙ iſte frater eſſet in numero dãnãdoꝝ· vñ
timẽs frem illũ turbare qd̾ oñſum ei foret
ꝙ eſſet de numero dãnandoꝝ ꝑ aliq̇s di-
es h̄ ſibi celauit· ſ; tandẽ ei requirẽti inuit⁹
aperuit· Ille aũt h̄ audiẽs· et ſcripturas ĩ-
telligens· ſtatim rñdit: Bñdict⁹ dñs de⁹·
nec tñ ſic deſpabo· ſ; pęnitentiã quã ꝑ in-
greſſuȝ religionis aſſumpſi duplicabo ⁊ tri
plicabo donec inueniã gr̃aȝ ⁊ m̃iam apud
altiſſimũ, qui pius eſt. Et poſt in breui re-
uelatuȝ eſt eidẽ fr̃i· ꝙ iſte frater eſſet de nu
mero ſaluandoꝝ. Qd̾ cũ eidẽ fr̃i retuliſſet
Iſte lętus effect⁹ de reuelatione fortior fa
ctus in ope· ac viriliter agẽs· ⁊ de v̾tute ĩ
v̾tutẽ ꝓgrediẽs· in bono perſeuerauit ſine
ceſſatione·

¶ In feſto trinitatis. Sermo lxxv

O Altitudo diui
tiarũ ſapiẽtię et ſciẽtię dei q̄ȝ in-
cõpr̄henſibilia ſũt iudicia eius·
et inueſtigabiles vię eius· qm̃ ex ipſo et in
ipſo et ꝑ ipſum ſunt omnia· ipſi honor et
glia in ſcl'a ſc̄. Roma· xj. Sciendũ ꝙ ho-

die feſtum ſancte trinitatis inſtitutuꝫ ē· vt
homīes fideles agnoſcāt vnā ſimplicē di/
uinitatē et trinitatē ꝑſonaꝝ. Nā celebra/
mus feſtū de filio in natiuitate· ſicut chri/
ſtus nat᷒ eſt de maria ỽgine. Celebram᷒
de ſpūſancto in feſto pētecoſtes· ſicut miſ/
ſus eſt ſpūſanct᷒ diſcipulis. Sꝫ hodie ce/
lebramus feſtū trinitatꝭ ·ſ· pr̄is et fi· et ſ.ſ·
Jdeo vt omnes fideles agnoſcāt vnā ſim
plicem deitatē et trinitatē ꝑſonaꝝ. Quis
enī apl̄s rapt᷒ fuit vſqꝫ ad tertiū celum et
ibi audierit diuina ⁊ ꝓfunda myſteria· tñ
nō fuit auſus myſteriū ſancte trinitatꝭ cu/
rioſe inueſtigare· ſꝫ in ỽba admirationis
et laudis prumpēs dixit: O altitudo diui
tiaꝝ ⁊c. Jn qb᷒ ỽbis tria ponit. Primo
ꝙ beata trinitas et vnitas q̄ eſt de᷒ nō de/
bet curioſe inueſtigari· cū dicit: O altitu/
do diuitiaꝝ. Secūdo ꝙ fideliť eſt creden
da· cū dicit: Qm̄ ex ipſo et ꝑ ipſū ⁊c. Ter
tio ꝙ ipſa beata trinitas deuote eſt ado/
randa et glificāda· ꝙ dicit: Jpſi glia ī ſcl̄a

Sciendum ꝙ feſtū trinitatis ſignāter
⁊ pncipaliter ꝓpter tria eſt inſtitutū. Pri
mo vt omēs fideles agnoſcāt vnā ſimpli/
cem deitatē et trinitatē ꝑſonaꝝ pr̄is ⁊ fi·
et ſ·ſ· Modo ad ꝓbandū et firmandū fi/
dem nr̄am· tūc fides trinitatis pōt ꝓbari:
Primo ꝑ autoritatē diuinā· ſ· ſacrā ſcri/
pturam. Geñ· j. Faciam᷒ hominē ad ima
ginem et ſilitudinē nr̄am· qđ eſt ỽbū pa/
tris ad filiū et ſpm̄ſanctū· Qꝫ ꝙ dicit facia
mus indicat pluralitatē ꝑſonaꝝ· qꝛ ſi nō
eſſet pluralitas in ꝑſonis· non diceret faci
amus· ſꝫ faciaꝫ· nec diceret nr̄am· ſꝫ meam.
Qꝫ vero dī ad imaginem et ſilitudinē ꝑti/
net ad vnitatē ſubſtātie· qꝛ ſi ibi non eſſet
vnitas ſubſtātie· non diceret ad imaginē
et ſilitudinē· ſed imagines et ſilitudines.
Secūdo oñditur btā trinitas teſtimonio
angeloꝝ. Nā ſicut habeť Eſa· vj. Angeli
quotidie clamāt et dicūt: Sanct᷒ ſanctus
ſāct᷒ dñs de᷒ ſabaoth· plena ē oīs tr̄a glo
ria ei᷒. Qꝫ dī ter ſanct᷒· reſpicit trinitatem
ꝑſonaꝝ· et ſemel dñs· reſpicit vnitateꝫ ſb̄
ſtantie. Tertio oñdiť autoritate p̄s· dicē
tis: Bñdicat nos de᷒ deus noſter· benedi
cat nos deus· et me· e· o. fi· ter. Jn hꝫ ꝙ dī
ter deus· oñditur trinitas ꝑſonarū· Et ꝙ
dī in ſingulari eum· oñditur vnitas eſſen/
tie. Quarto oñditur in euāgelio Math·
xxviij· vbi chriſtus dicit diſcipulis ſuis:
Baptiçātes eos in nomīe pr̄is et fi· et ſ· ſ·
Quinto oñditur ꝑ dictū Joh· apl̄i· vt ha
betur j· Joh· v· Tres ſunt q̄ dant teſtimo/
niū in celo· pr̄· ỽbū· et ſpūſanct᷒· et hi tres
vnū ſūt. Sexto ipſa trinitas ⁊ vnitas oñ/
ditur veſtigijs creaturaꝝ· ſꝫ non eſt aliqua
creatura q̄ ſibi valeat ex toto aſſimilari·
ſꝫ tñ aliq̄ ſilitudo pōt bene īueniri. Patet
hꝫ pmo de ſole. Nam ſcḋm Aug· in ſole tria
cōſiderātur ſcꝫ ꝙ eſt· ꝙ lucet· et ꝙ calet· i·
ſubſtātia ſolis· radius· et calor. Radi᷒ de
ſole naſciť· ſic filius de pr̄e generatur. Ca/
lor ab vtroqꝫ ꝓgreditur· ſic et ſpūſanctus
ab vtroqꝫ· i· a pr̄e et filio ꝓcedit. Jpſe aūt
pater a nullo ꝓcedit· qꝛ pr̄ non eſt factus
nec creatus· nec genit᷒· et tamē oīa tria ꝑ/
dicta ſūt vn᷒ ſol· Sic oēs tres ꝑſone ſunt
vn᷒ de᷒. Jdeꝫ cognoſciť in fonte· Fōs enī
generat riuulū· ſic pr̄ generat filiū. Et fōs
et riuulus faciūt ſtagnū· ſic pr̄ et filius ſpi/
rant ſpm̄ſanctū· et tñ in fonte riuulo ⁊ ſta/
gno ē eadē aqua· Sic in patre ⁊ filio ⁊ ſpū
ſancto eſt eadē ſubſtātia· Jtē ſi ſpeculum
poniť in aquā clarā ꝯ ſoleꝫ· tunc tres ſoles
apparēt· vn᷒ in celo· ⁊ duo ī radio· Sic in
ſpiciendo ſacrā ſcripturā inuenimus trini
tatem ꝑſonaꝝ· et vnitatē eſſentie. Jtem in
ſpiciendo creaturas intelligere debemus
trinitatē. Naꝫ in magnitudine creaturaꝝ
cognoſcim᷒ potentiā pr̄is· ſicut in altitudi
ne celi ⁊ latitudine terre· ⁊ ſic de alijs. Sꝫ
in decore et ſpecioſitate cognoſcim᷒ ſapiē
tiā filij. Et in bonitate ⁊ vtilitate creatura
rum intelligim᷒ bonitatem ſpūſancti. Se
cundo inſtitutū eſt feſtum trinitatis vt hō
mortalis contēpletur q̄ꝫtum bñficium re/
cepit· ꝙ ad imaginem trinitatis eſt crea/
tus. Bern̄· in ſermone de quadrageſima.
Cogita qualē te fecit de᷒. Nēpe ſcḋm corp᷒
egregiam creaturam· ſed ſcḋm animam ma
gis vtpote imaginem creatoris. Naꝫ ho/
mo in dignitate p̄ecellit omēs creaturas

corꝑales. Vñ Ariſ. de regi. ṗn. dicit. No
biliſſimũ aĩaliũ eſt hõ. Idẽ. vij. politicoꝝ.
Inter oĩa aĩalia ſolus hõ habet rõnem.
P Sed diceres quomodo hõ ad imagi-
nem dei eſt creat⁹: Rñdeo ṗmo q̃ꝫtũ ad ĩ-
mortalitatẽ. qꝛ ſicut de⁹ eſt ĩmortalis. ſic ⁊
aĩa. Ariſ. iij. thopicoꝝ. Aĩa hoĩs eſt ĩmor-
talis. Vñ Aug⁹. Aĩa eſt ſubſtãtia creata
ĩuiſibilis. incorporea. ĩmortalis. deo ſimi-
lima. nullã imaginẽ hñs niſi creatoris ſui
Imo etiã ẜm corp⁹ hõ fuit creat⁹. ꝙ debu-
it eſſe ĩmortalis. ẜ qꝛ peccauit ꝓpterea fa-
ctus eſt mortalis. Vñ Greg⁹. in moral.
Ad hoc hõ in ꝑadiſo poſitus erat vt ſi ſe ad
cõditoris ſui obediẽtiã vinculis charitat̃
aſtrinxiſſet. ad celeſtem ṗriam et ſocieta-
tem angeloꝝ q̃ñqꝫ ſine morte carnis trãſi-
ret. Sic nãqꝫ ĩmortal' cõdit⁹. vt ſi nõ pec-
caſſet etiã mori nõ potuiſſet. ẜ modo aĩa ẽ
ĩmortalis. et poſt hãc vitã habebit vl' gau
diũ vel ſuppliciũ. ẜ poſt iudiciũ tũc corpus
erit etiã ĩmortale. ſic ꝙ hõ poſt iudiciũ eter
naliter viuet cũ corꝑe et aĩa. vel in penis
vel in gaudijs. Secũdo homo ad ima-
ginẽ dei creat⁹ eſt q̃ꝫtũ ad dñationẽ. qꝛ ſicꝫ
deus eſt dñs oĩuꝫ ſic hõ oĩuꝫ creaturarum
Ps: Oĩa ſubiecisti ſub pe. ei⁹. qꝛ ſi hõ ĩ ſta-
tu ĩnocentie ꝑmãſiſſet. omnes creature ei
ſubiecte fuiſſent. ſcꝫ volucres celi et piſces
maris et aĩalia in terris. Sꝫ qꝛ hõ ſuo cre-
atori inobediẽs extitit. ideo obediẽtiã cre-
aturaꝝ ꝓ magna ꝑte ꝑdidit. Itẽ de⁹ oĩa
q̃ ſunt in celo et in terra ꝓpter hominẽ cre-
auit. hoc patet. Nã angeli ſeruiũt hoĩbꝫ. ſilr
celi luminaria ſeruiũt homini. Nã ſol cau
ſat tibi diem. luna illuminat tibi noctem.
ignis temꝑat tibi frigiditatẽ. aer dat tibi
ſpiramẽ. aqua mũdat tibi fetorem. ⁊ miti-
gat tibi ſitis ardorẽ. terra ꝓfert tibi fruct⁹
ſcꝫ frumentũ et vinum. aqua ꝓfert tibi pi-
ſces. ouis ꝓfert tibi lanã cũ qua tegis cor-
pus tuũ. ⁊ ſic de alijs. Ergo hõ eſt dñs om
niũ creaturaꝝ. g̃ tenet̃ deũ laudare ꝓ oĩbꝫ
creaturis. Tertio hõ creat⁹ eſt ad imagi-
nem trinitatis. et hoc in tribꝫ potentijs aĩe. ſ.
memoria. intelligẽtia. et volũtate. ſ. vt me
moria ſit camera pr̃is in qua habitet ꝑ cõ
tinuam recordationeꝫ. Intelligẽtia ſit ca
mera filij ĩ qua habitet ꝑ vere fidei cogni
tionẽ. voluntas ſit camera ſp̃ũſſancti in q̃
habitet per amorẽ. vt hõ in vera charitate
voluntatẽ ſuã cõformet diuine volũtati
Tertio feſtum trinitatis inſtitutũ eſt vt ho
mines incitent̃ ad gr̃arũ actiones ipſi deo
q̃ talẽ gl̃iam nobis hic reuelauit in fide. ſcꝫ
donãdo nobis cognitionẽ ſancte trinitat̃
ꝑ fidẽ. et in futuro reuelabit nobis in ſpe-
cie eum videndo ſicuti eſt. Joh. xvij. Hec
eſt vita eterna vt cognoſcãt te ⁊c. Unde
dicere deberem⁹ cũ ap̃lo. Ipſi gl̃ia in ſcl̃a.
Ideo ſanct⁹ Hiero. illũ verſũ. Gl̃ia pr̃i et
filio ⁊c. in fine pſalmoꝝ decãtare inſtituit
Et eundẽ verſũ q̃libet cum magna reuerẽ
tia corꝑis et deuotione mẽtis decãtare vel
legere debet ¶ Et nota ꝙ cõfeſſio ſãcte Q
trinitatis ſi deuote et cũ reuerẽtia noĩatur
valet ṗncipaliter ad tria. Primo ad de-
monũ expulſionẽ. qđ ſignificabat̃ in q̃dã
fideli notario apud ꝯſtantinopolim. de q̃
legit̃. ꝙ cũ q̃dã magus ad quẽdã locũ eũ
duxiſſet vbi multitudo demonũ reſidebat
Vn⁹ eoꝝ in throno ſedẽs interrogauit eũ
ſi vellet ẜuire. Et iſte ſignauit ſe ſigno cru
cis dicens: Ego ſum ẜuus ſancte trinitatis
Et viſo ſigno et audito noĩe ſancte trini-
tatis. omnes aufugerũt. Cũ igit̃ ṗdictus
notari⁹ ad eccl̃iam ſancte Sophie veniſ-
ſet. imago chriſti q̃ ibi erat oculos ad ipſũ
quocũqꝫ ꝑ eccl̃iaꝫ ꝑgeret cõuertebat. ac ſi
ipſo facto chriſt⁹ ſibi diceret. qꝛ confeſſus
me fuiſti coram demonibꝫ in terris. ego cõ
fitebor te corã patre meo in celis. Secũdo
valet ad tribulatiõis ꝓpulſationẽ. Nã ſic
dicit Johes damaſcen⁹. Cum apud con-
ſtantinopolim peſtilentia grauis eſſet. qui-
dam puer de medio populi in celũ raptus
canticuꝫ ſancte trinitatis ſcꝫ: ſancte deus.
ſancte fortis. ſancte ĩmortalis et miſericors
ſaluator miſerere nobis. ab angelis eſt edo
ctus. qui cum rediens coram populo decã-
taſſet. mox omnis peſtilentia eſt fugata.
Tertio valet ad malorum confutationem
⁊ conuerſioneꝫ. Sicut enim refert Bona
ventu. iij. li. quem ſcripſit ad comitiſſam

matildam. Cũ archiepũs ebrodieẽ ſymo
niacus eſſet· ⁊ omnes teſtes pecunia corru/
piſſet: Quidã legat⁹ vir ſanct⁹ p̃cepit ei vt
ꝯſum ſctẽ trinitatꝭ·ſ·Glia pr̃i ⁊ filio ⁊c. di
ceret· Rogãs deũ· vt ſi ſymoniacus eſſet·
ſpm̃ſanctũ cui iniuriã fecerat noiare non
poſſet·qḋ factũ eſt· Et ſic iſte dep̃heſus pec
catũ ſuũ humilit̃ cõfeſſus fuit · et pęniten/
tiã egit. Modo loquẽdo modicũ de euã/
gelio hodierno. Tũc p̃mo q̃ritur· quare h̃
euãgeliũ hodie legit̃. Rñdet̃ q̃ ideo q꞉ q̃/
libet pſona in diuinis in euãgelio hodier/
no apte exp̃mit̃. Nã pſona filij eſt illa quę
loquit̃· h̃ pſona p̃ris exp̃mit̃ cũ dr̃: Scim⁹
q꞉ a deo veniſti magiſter· Et pſona ſpũſſã
cti oñdit̃ cuꝫ dr̃: Niſi quis renat⁹ fuerit ex
aqua et ſpũſctõ. Et illud: Spũs vbi vult
ſpirat. Exprimũtur aũt pſonę diuinę cuꝫ
ſuis appropatꝭ. Cum enĩ pr̃i attribuit̃ potẽ
tia·filio ſapiẽtia·ſpũiſancto bonitaſ. Tũc
pſona p̃ris exp̃mit̃ cum ſua potẽtia· cũ dr̃
Nemo põt h̃ ſigna facere·q꞉ ſigna facere ẽ
diuinę potẽtię. Exp̃mit̃ pſona filij cuꝫ ſua
ſapiẽtia·cũ dr̃: Scim⁹ q꞉ a deo veniſti ma
giſter. Ad magiſtrũ enĩ ſpectat ſapiam do
cere. Exp̃mit̃ pſona ſpũſſancti cuꝫ ſua bo/
nitate·cũ dr̃: Spũs vbi vult ſpirat. Non
enĩ ex nr̃is meritꝭ · h̃ ex ſua gr̃uita bonitate
ſe nob̃ infũdit. Sed q̃ritur quare patri
attribuit̃ potẽtia·filio ſapia·ſpũiſctõ boni
tas·cũ tñ omnes tres pſonę·ſ·pr̃ et filius ⁊
ſpũſſanctus·habeãt eandẽ potentiã·ſapi/
entiã·et bonitatẽ. Rñdet̃ h̃m Augꝭ·li· de
trinitate. In creaturis ſolet notari in p̃re
defect⁹ potẽtię ꝓpter antiquitatẽ·ideo at/
tribuit̃ pr̃i potentia·. In filio ſolet notari
ignorãtia ꝓpter iuuẽtutẽ et inexperiẽtiam
ideo ſibi attribuit̃ ſapia. Et ſpũs videt̃ ſo
nare in vehemẽtiã. Eſa·ij. Quieſcite ab ho
mine cui⁹ ſpũs in naribꝫ eius. Et ne putet̃
ſilr̃ eſſe in diuinis ſicut in creaturis·tũc pr̃i
nõ ſolũ attribuit̃ potẽtia h̃ om̃ipotẽtia· ne
videat̃ ſenioꝛ. Et ob h̃ in ſymbolo dr̃: Cre
do in deũ p̃rem om̃i. Et filio nõ ſolũ ſapia
ſed omnis ſapia et ſciẽtia attribuit̃· ne vi/
deretur minoꝛ aut min⁹ ſciẽs aut min⁹ ex/
pertus. Et ſpũiſancto attribuit̃ bonitas·

ne putetur crudelis aut vehemẽs. Unde
p̃s· Spũs tuus bon⁹ deducet me in terrã
rectã. Quamuis aũt de⁹ pr̃ ſit omni/ R
potens·duo tñ ſũt in ipſo·et duo in nobis
que ipſum vincere vident̃. Primũ eſt ſua
pietas viſceroſa. Hiere·xxxj. Cõturbata
ſunt oĩa viſcera mea ſup eũ·miſerãs miſe/
rebor ei⁹. Aug⁹. Tardius quidẽ videtur a
deo peccatoꝛ veniã ſuſcipe q̃ꝫ de⁹ velit da
re. Libenti⁹ dat veniã de⁹·q̃ꝫ reus eã petit
Sic enĩ feſtinat abſoluere reũ a toꝛmẽto
cõſciẽ ſuę·quaſi eũ plus cruciet compaſſio
miſeri·q̃ꝫ ipſuꝫ miſerũ paſſio ſui. Secũdũ
eſt ſua charitas affectuoſa·q̃ ipſũ de cęlo
ad terram depoſuit. Augꝭ. O charitas q̃ꝫ
magnas vires habes deũ de cęlo ad terrã
depoſuiſti·ipſum etiã ad crucẽ aſcẽdere fe
ciſti. Nihil aũt cũ eſſet om̃ipotẽs eũ coar/
tari potuit·niſi ſua pietas et viſceroſa cha
ritas. Tertiũ ẽ oĩo nr̃a lachrymoſa·quod
ſignificat̃ i Ezechia rege·cuius lachrymę
vicerũt eũ vt ſentẽtia mortis ſup eũ nõ p/
cederet·ſic tũc ꝓpheta a dñoo nunciauerat
Eſa·xxxviij· Audiui oꝛõnẽ tuã et vidi la/
chrymas tuas·ecce adijciam ad dies tuos
quindecim annos et de manu regis aſſyri/
oꝛum eruã te. Idẽ etiã patet in moyſe cui
deus dixit: Dimitte me vt iraſcatur furoꝛ
me⁹ ⁊c. Bern̄. O humilis lachryma tuuꝫ
eſt regnũ·tua eſt potẽtia·ante cõſpectũ iu/
dicis non vereris intrare·ſola ſi ĩtraueris
nũq̃ꝫ ſola redibis·q̇cquid petieris obtine/
bis· vincis inuincibilẽ ⁊ ligas omnipotẽtẽ
Quartũ eſt nr̃a humilitas gfoſa. Iſtud
innuitur·iij. Reg·xxj. vbi dñs dixit helię·
Nõne vides achab humiliatũ coꝛã me·q꞉
q̃ humiliat⁹ ẽ cauſa mei·nõ inducã maluꝫ
h̃ in diebꝫ ei⁹. Hoc etiã patet de niniuitꝭ·
quoꝝ humilitas vicit deũ. Ione·iij. Vi/
dit de⁹ opa eoꝝ·q꞉ cõuſi ſũt. Itẽ ſciendũ
q̃ꝫuis fili⁹ ſit ſapiẽtiſſim⁹ tñ ſciẽter p̃mittit
ſe decipi in vẽditione·emptiõe·⁊ cõmuta
tione. In vẽditiõe q̇dẽ·q꞉ vendẽs nob̃ re/
gnum cęloꝝ·p̃mittit ſe a nob̃ decipi vltra
dimidiũ iuſti p̃cij. Ipſuꝫ enĩ vendiderat
aplis p retibꝫ et pua nauicula· Zacheo
pro dimidia ſubſtãtia · viduę p duobus

minutis.quibuſdã.p calice aque frigide•
vt habet̃ Math.x. Quibuſdã.p bona vo
luntate. Hiero. Que offerũt nõ ſui pon/
dere• ſ3 offerentiũ pẽſant̃ volũtate. Aug⁹.
Regnũ celoꝝ tantũ valet quãtu3 habes
Secũdo pmittit ſe decipi a nob̃ ĩ emptiõe
q2 vilia nr̃a charo p̃cio emit. Nã corpus
nr̃m emit p̃cio magno ſui ſanguĩs•j•Cor|
vj. Empti eſtis enĩ p̃cio magno•ꝛc. Aĩa3
nr̃am emit poſitione aĩe ſue•j•Joh•liij. Il
le.p nob̃ aĩam ſuã poſuit Tertio permittit
ſe a nobis decipi in cõmutatiõe•q2 res no/
ſtras nobis in centuplo reſtituet•vt habet̃
Math.xix. Centuplũ accipie꜒ et vi•ꝑter•
poſ• S3 bonitas q̃ attribuit̃ ſpũiſãcto tã/
ta eſt vt ab ea nullus ſe abſcondere poſſit.
Jux̃ illud p̃s: Non eſt qui ſe abſcõ• a cal•
eius. Nam in celo eſt mĩa ſaluãs•p̃s• Do
mine in celo eſt miſericordia tua. In pur/
gatorio eſt miſericordia liberans. Ecc꜒•lj•
Liberaſti me a p̃ſſura flãme q̃ circũdedit
me. In inferno eſt miſericordia mittigans
q2 de⁹ ibi punit citra ꝯdignũ•p̃s. Aut ob
liuiſcet̃ miſereri deus aut continebit in ira
ſua miſericordias ſuas? In mũdo vo mo
do eſt miſericordia cõꝑuãs q̃tũ ad iuſtos
modo miſericordia expectãs q̃tũ ad ma/
los•modo miſericordia trahens q̃tu3 ad
duros• qui p bñficia et flagella trahũtur
modo miſericordia ſuſcipiens q̃tũ ad reu̇
tentes• vt poſſet dici illud p̃s: Miſericor/
dia do•ple•eſt t• Iſta autẽ miſericordia et
bonitas ſpũiſancto eſt ꝓpria et ĩnata. Jux̃
illud. Deus cui ꝓpriũ eſt miſereri ſemper ꝛ
S pcere. Ultimo ſciendũ eſt q̃ beata tri/
nitas fideliter eſt credẽda non curioſe ĩue
ſtiganda•q2 h̃ eſſet vanũ et ſtultum•q2 h̃õ
non poſſet cõſequi intentũ ſuũ. Sicut enĩ
vanũ et ſtultũ eſſet̃ oculos huc ꝛ illuc ſpar
gere• vt illud qđ in abyſſo terre latet vide
ret•cu3 tñ nihil poſſet videre niſi qđ extra
ſupius apparet. Sic ſtultũ eſt et impoſſibi
le pſcrutari pfundũ trinitatis. Vñ Aug|
Quid ẽ de⁹ oĩnipotẽs•niſi ineſtimabil̃ et ĩ
effabilis eſſentia? Secũdo q2 h̃ piculoſu3
eſſet• Prouer•xxv• Sic̃ qui mel comedit
multũ nõ eſt bonũ•ſic qui pſcrutator ẽ ma

ieſtatis opprimetur a gl̃ia. Ecc꜒.iij. Altiora
te ne q̃ſieris•et fortiora te ne ſcrutatus fue
ris•ſ3 q̃ p̃cepit tibi deus cogita ſp. Qz picu
loſum ſit.pbat Aug⁹ dicẽs: Ubi q̃rit̃ vni/
tas trinitatis pr̃is et filij et ſpũſſancti•nec
alicui piculoſi⁹ errat̃• nec laborioſi⁹ aliq̇d
q̃rit̃•nec fructuoſi⁹ aliq̇d inuenit̃. Bern̄.
Scrutari h̃ temeritas eſt• credere pietas•
noſſe vita eterna. Qz impoſſibile ſit pſcru
tari ſanctam trinitatem• patet p tale exẽ/
plum ſancti Aug|•q̃ eo tpe q̇ libros đ ſctã
trinitate cõpoſuit•cu3 p lit⁹ maris ſocijs a
longe ſequẽtib⁹ q̃dã de trinitate meditã/
do diſcuteret• quẽdã puerũ in litore mar|
inuenit q̇ cũ quoda3 cochleari argẽteo in
quandã foueã quã fecerat aqua3 de mari
effundebat•dicẽs ſe totũ mare velle in iſtã
foueã haurire• Cui Auguſtin⁹ in riſu3 p/
uocatus•ait: q̃modo fili h̃ facere poſſes•cũ
mare ſit magnũ et cochlear puũ• Et puer
facilius eſt mihi h̃ agere q̃3 tibi qđ cogitas
adimplere• Tu enĩ cogitas ĩ libro tuo my
ſteriũ trinitat꜒ cõp̃hendere•cũ liber tuus ſit
paru⁹ ad recipiendũ•et ingeniũ tuũ puu3
cochlear ad inquirẽdũ•et ipſa trinitas pe/
lagus ĩmenſum ad hauriendu3•ſtatimq̃
puer diſparuit•et Auguſtin⁹ deo gratias
agens quia cognouit q̃ puer verum dixit

In eadem dominica• Sermo lxxvj• de trinitate ꝛ baptiſmo

Niſi quis rena

tus fuerit ex aq̃ et ſpũ•nõ p̃ot in/
troire in regnum dei• Joh•iij.
Sciendũ q̃ triplex eſt natiuitas•ſ•na/ T
turalis• ſpũalis • et celeſtis. Homo igit̃ q̇
natus eſt natiuitate naturali•nõ poteſt in
trare regnũ dei•niſi iteꝝ naſcat̃ natiuitate
ſpũali•q̃ fit in baptiſmo. Adhuc iteꝝ non
p̃ot intrare regnũ celoꝝ q̃tũcunq3 etiã re/
natus ſit natiuitate ſpirituali baptiſmat꜒
niſi iteꝝ naſcat̃ tertia natiuitate•ſ•natiui/
tate celeſti•q̃ fit ĩ morte cuiuſlibet ſctĩ viri•
Prima natiuitas ẽ homĩ ad humiltatẽ•
Secũda ad iuſtificationẽ. Tertia ad bti/
tudinẽ. Puer q̇dẽ naſcẽs natiuitate na/
turali•q̃ttuor facit q̃ nob̃ ſunt ad hũilitat꜒

exemplū. Primū eſt ꝙ flendo et nō ridē-
do naſcit᷑. Sap·vij· Primā vocē emiſi
plorās. Aug. de ciui· dei. Puer a plora-
tu incipit naſcēs ꝓphetiçās ꝙ maloꝝ pre-
ſcius ſit. Ideo dicit Hiero⁹ ꝙ dn̄s fleuit
qn̄ laçaꝝ ſuſcitauit·ex eo ꝙ amicū chariſ-
ſimū ꝓpter alios ſaluādos ad hoſtilē vitā
iteꝝ reuocare cogebat᷑. Secūdū eſt ꝙ pu-
er more beſtiaꝝ ſcꝫ curu⁹ et quaſi in quat-
tuor pedibꝫ naſcit᷑·ad īnuendū ꝙ cōparatꝰ
eſt iumētis inſipientibꝫ et ſilis fact⁹ eſt ill᷑.
Tertiū eſt ꝙ puer manū ad os ponit·ad ī-
nuendū ꝙ venit ad tātas miſerias ·ꝓpter
pctm̄ oris ꝑmoꝝ parentū. Nā mulier pec-
cauit ore ſcꝫ qn̄ viro ſuo vt de fructu veti
to comederet ꝑſuaſit. Vir peccauit ore ꝑ
fatuā excuſationē· vterqꝫ peccauit ore ꝑ il
licitā comeſtionē. Multi ſūt hodie q̄ ſuo
ore talit᷑ peccāt·aut mala ꝯſulendo· aut in
malis ſe excuſādo·aut ſe nimis ingurgitā-
do. Quartū eſt ꝙ puer nudus et pauꝑ na
ſcitur. Nud⁹ ꝯtra ſupbiā veſtiū · alia enī
aīalia naſcūt᷑ cū cute ꝑ tunicis·hō vero nu
dus naſcit᷑·ḡ debet q̄rere veſtes ꝯ frigus ⁊
nuditatē. Itē pauꝑ naſcit᷑ ꝯ auariciā·ḡ in
modicis debet hō ꝯtentari. Apl's. Hn̄tes
alimēta et quibꝫ tegamur his ꝯtenti ſim⁹.
Secunda natiuitas eſt ſpūalis q̄ fit in
baptiſmo. Et de hac ſpūali natiuitate ſūt
ꝓpoſita ꝟba vbi dī. Niſi q̇s renat⁹ fuerit·
ⷦ. Vn̄ h̄ tria ſunt dicēda. Primo decla
rande ſunt aliq̄ q̄ſtiones circa baptiſmuꝫ
Secūdo q̇s ſit effectus baptiſmi · Tertio
q̇d illa ſigna q̄ fiūt ante baptiſmū et poſt
B baptiſmū ſignificēt. Quantum ad ꝑ-
mum q̄rit᷑·q̇s ſit effect⁹ cathecíſmi. Rn̄det᷑
ſ̄m ſctm̄ Tho·in iiij·diſ·vj· Q cathecíſm⁹
habet effectū in corꝑe et aīa·qꝛ minuit po-
teſtatē demonis ne poſſit tantū in homīe
ſicꝑus·et ne baptiſmū et alia bona īpedi-
at. Sꝫ ꝑdicta ptās demonis totalit᷑ ī ba-
ptiçando tollit᷑. Sic et pharao ꝑus flagel
latus eſt populo nō egreſſo de egypto. Et
poſtea populo egreſſo totalit᷑ ī mari rubro
ſuccubuit·qđ eſt figura baptiſmi. Que-
ritur vtrū om̄es homīes teneant᷑ ad ba-
ptiſmuꝫ. Rn̄det᷑ ſ̄m ſctm̄ Tho·in iiij·diſ·
vj·ꝙ q̇libet tenet᷑ etiā ſctificatus in vtero
ꝓpter tres rōnes. Primo ꝓpter acq̇rēduꝫ
characterē q̄ adunet᷑ ꝑpl'o dei et deputet᷑
ad ꝑcipienda diuina ſacr̄a. Secūdo vt ꝑ
baptiſmi ſuſceptionē cōformet᷑ corꝑaliter
paſſioni chriſti. Tertio ꝓpter bonū obediē
tie q̄ ad ꝑceptū de baptiſmo omnibꝫ da-
tum. Joh·iij. Niſi q̇s renatus fu·ex a·ⷦ·
Queritur vtꝝ baptiſm⁹ aque poſſit in
aliquo ſuppleri. Rn̄det᷑ ſ̄m Pe· de tha-
ranthaſia·ſ̄m cōmunē legē non pōt ī par-
uulis ſuppleri·cū non pn̄t habere vſum li-
beri arbitrij. Sꝫ tn̄ ſi ꝑ chriſto occiderent᷑
pie credit᷑ ꝙ ſaluarēt᷑ ſine baptiſmo aque.
In adultis aūt pōt ſuppleri ꝑ baptiſmum
flāminis·ſiue ꝯtritionis· et ꝑ baptiſmū ſā
guinis ſiue martyrij·et h̄ītelligit᷑ qn̄ ē arti
cul⁹ necitat. Queritur vtꝝ puer ī vt̄o
exiſtēs poſſit baptiçari. Rn̄det᷑ ſ̄m Tho.
vbi·ſ̄·ꝙ nō·qꝛ talis deo not⁹ eſt nō eccl'ie
nec ſubijci pōt opationi miniſtroꝝ eccl'ie·
Vn̄ Aug⁹ dic᷑ ·ꝙ ſicut q̄ non vixerit non
pōt mori·ita q̄ nat⁹ nō fuerit non pōt rena
ſci·nō aūt mr̄ debet ſcindi vt puer poſſit na
ſci et baptiçari·qꝛ ſ̄m ipſū nō ſunt faciēda
mala vt veniāt bona inde·debet tn̄ ſcindi
ſi mr̄ defuncta iam eſſet·et puer adhuc vi-
ueret in ea. Queritur q̇d faciendū eſt
qn̄ apparet aliqđ membꝝ pueri·⁊ timetur
de ꝑiculo mortis. Rn̄det᷑ ꝙ in tali ꝑiculo
ꝑte ꝑncipali egreſſa·ſ·capite baptiçari de-
bet. h̄ ſec⁹ ē de alijs ꝑtibꝫ·ſ·manibꝫ ⁊ pedi-
bus·q̄uis nō noceat ſi iſte ꝑtes aſꝑgātur
aqua baptiſmali·qꝛ diuina mīa nō ē artā
da. Sꝫ ſi poſtea plenarie naſcat᷑· tunc ad
cautelā baptiçet᷑ ſub hac forma· Si nō eſ
baptiçat⁹ tūc ego baptiço te ī noīe p·⁊ fi·
et ſ·ſ· Sciendūꝫ ꝙ materia baptiſmi ē aq̄
pura natural'· qꝛ baptiſm⁹ nō pōt fieri in
vino· nec in ceruiſea· nec in vrina·neqꝫ in
aliquo alio liquore. Sꝫ forma ꝟboꝝ ē h̄:
Ego baptiço te in nomīe pa·et fi·et ſ·ſ· vt
patet ex̄ de bap·c·j. Et ſine his ꝟbis non
poteſt fieri baptiſm⁹. Sciendū etiā ꝙ iſte
vetule que pueros baptiçant in articulo
mortis·ſic dicentes in vulgari. Soltu le-
ben ſo ſye dir das eyn bad . Soltu aber

ſterben ſo ſye es dir ein touff· in dem namē des vatters vnd des ſuns vnd des heyligen geiſts. Tales mulieres cū talibꝰ verbiſ nihil baptiçant· Queritur q̄s pōt baptiçare Rn̄detꝰ ſm oīmes theologos ꝙ debitus miniſter eſt ſacerdos· ſ; in articlo neceſſitatis q̄libet pōt baptiçare ſiue vir ſiue mulier· fidelis ſiue infidelis· dūmodo habet intentionē baptiçādi· et ſuat formam eccliē· ſ; tn̄ ſimplex clicus non debet baptiçare p̄ſente p̄ſbytero· nec mulier p̄ſente viro· vt patet de ꝯſe· diſ· iiij. Mulier. Queritur vtꝝ baptiſmꝰ debeat ꝑ aliq̄d tempꝰ differri. Rn̄detꝰ ſm ſanctū Tho. Magis eſt laudabile ꝙ puer q̄ꝫto citiꝰ pōt fieri baptiçetur. Primo q: interum mori poſſet· ⁊ ſic damnaretꝰ· Secūdo q: demones non hn̄t tantā ptātem in baptiçatiſ ſicut in nō baptiçatis· neqꝫ q̄ꝫtum ad nocumēta ſpūalia neqꝫ corꝑalia ¶ Quantum ad ſecundū ſciendū ꝙ baptiſmꝰ principalitꝰ habet nouē effectꝰ. Primus eſt. ꝙ baptiſmus ſm Bonāuen. ſuꝑ· iiij· diſ· iiij. digne ſuſcipientibꝰ delet omnē culpā originalē mortalē et venialē· et reſtituit ꝓmariā īnocentiā q̄ ad aīam. Nō ꝓbatꝰ ſic· q: ſi ſic immediate poſt baptiſmū moreretꝰ· ſtatim ad çelum euolaret· ſed h̄ non fit niſi omni culpa deleta· igitꝰ ⁊c. S; nō quo ad corpꝰ reſtituit baptiſmꝰ oīmodā innocētiā;· q: vt dicit Apl's. Video alterā lege; in mēbris meis repugnantē legi mētis meę· et captiuantē me in lege peccati q̄ eſt in membris meis· et ideo ſubdit: Infęlix ego hō q̄s me liberabit d̓ corꝑe mortiſ huiꝰ? Secūdꝰ ꝙ igne; infernalē et etiā purgatorij extinguit q̄ꝫtum ad ipſum baptiçatū· vt; de cętero ignis infernalis vel purgatorij nō poſſit in eū niſi; ipſe poſtmodū eū peccādo reaccenderet ꝯtra ſe. Vn̄ admirāda eſt fatuitas illoꝝ q̄ poſt baptiſmū peccāt· cū illi voluntarie in ꝓpriū ſubiectū ignē reaccendant. Tertius effectꝰ ē ꝙ baptiſmꝰ omnē delet ſatiſfactionē quā hō in p̄ſenti deberet ꝓ ſuis peccatiſ explere· pꝫ q: ſi aliq̄s infidelis iudęꝰ vel paganꝰ mille ānis vixiſſet et omni die mille pctā mortalia feciſſet vel cōmiſiſſet· ſi ꝯteritꝰ et fidē accepit· et ſic cū deuotione baptiçatꝰ fuerit· tunc nulla penitētia ſatiſfactoria ſibi imponēda ē ꝓ omnibꝰ iſtis peccatiſ· q: baptiſmꝰ tollit omnē ſatiſfactionē. Et ſi talꝰ etiā poſt baptiſmu; moreretur· ſtatim ad çelum euolaret Quartus effectꝰ eſt· ꝙ fomitē mitigat· q: in baptiſmo homī datꝰ gr̄a ad effugandū fomitē peccati· ſicͭ oīme pctm̄ originale delet. Queritur q̄re fomes peccati non deletꝰ ex toto in baptiſmo. Rn̄detꝰ ꝙ ꝓpꝰ tres cauſas. Primo ꝓpter cognitionē noſtrę ꝓprię fragilitatiſ ꝓpter quā multum humiliamꝰ. Job· vj. Quę enī fortitudo mea vt ſuſtineā· Secūdo vt īuocemus diuinū auxiliū et dei miām vt ꝯſeruet nos a malꝰ. ps: Miſerere mei dn̄e q̄ infir· ſ ⁊c. Tertio ꝓpter exercitationē. vt ſcꝫ reſiſtamꝰ vitijs et cōcupiſcētijs carnalibꝰ· et ſic habeamuſ materiā exercēdi v̓tutes et merēdi gl'iam· Greg· Tēptatio cui nō ꝯſentitꝰ non ē peccatū· ſ; materia exercēdę v̓tutis. Ambro. ſuꝑ Luc· Nemo poterit coronari niſi vicerit· nemo aūt pōt vincere niſi ante certauerit. Vn̄ debemꝰ viriliꝰ pugnare ꝯ̄ carnē nr̄am et ꝯtra oīa vitia ad q̄ naturalitꝰ inclinati ſumꝰ. ſiue ſit ira ſiue luxuria· Bern̄ Quotiēs reſtiteriſ· totiēs coronaberis. Et ideo vt multas coronas mereamꝰ· tunc fomes pctī ī nob manet ⁊ nō deletꝰ ex toto ī baptiſmo· q̄ꝫuis mitigetꝰ. Quintus effectus ē a ptāte diaboli liberatio· q: baptiçatꝰ totalitꝰ a ptāte diaboli eripitꝰ vt diabolus d̓ cętero nō poſſit ī eū· niſi ꝑ ꝯſenſū pcī ei ſe ſbijciat. Vn̄ Bern̄· ī q̄dā ſmōe. Inimicꝰ pōt excitare tēptatiōis motū· ſ; in te ē ſi volueris dare vl' negare ꝯſenſū· q̄ diabolus eſt ſicͭ canis ligatꝰ· q̄ pōt erga hoīe; latrare· ſ; nō pōt eū lędere· niſi velit ad eū accedere. Augꝰ ſuꝑ ps. Diabolꝰ plerumqꝫ vult nocere ſ; nō pōt· q: ptās eiꝰ ē ſb ptāte dei. Greg· Debilis ē hoſtis q̄ nō vicit niſi volētē. Amb. ſuꝑ Luc. Diabolu; ſꝑ non poſſe nocē cognoſcas Sextus effectꝰ ē ꝙ efficit hoīe; tēplū dei· q̄d ſignatū ē in h̄ ꝙ ſpūſſāctꝰ deſcēdit in ſpecie colūbe ſuper xp̄m baptiçatū· vn̄ tota trinitas māſionē

habet in baptiçato. Joh. xiiij. Ad eũ veni
emus et mãſionẽ apud eũ faciem⁹. Ergo
male faciũt q̇ poſt baptiſmũ ſciẽter peccãt
mortalit᷑· q̃ ille expellũt patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſpi
ritumſanctũ· et diabolũ introducũt qui ex
pulſus ante fuit p̲ baptiſmũ· qui nihil ha
bet eis dare niſi ęternũ ſupplicũ et oĩa ma
la. Septimus effect⁹ ẽ ꝙ characterez
imp̄mit q̇ ẽ indelibilis quo charactere chri
ſtiani baptiçati a non baptiçatis in die iu
dicij diſcernunt᷑· et bonis erit ad magnum
honorẽ· malis aũt ad magnã ꝯfuſionẽ· q̃
charact᷑ oſtẽdit ꝙ ipſi ſuituti chriſti ſe ſb
diderũt· et in baptiſmo diabolo et omib̄
põpis eius abrenũciauerũt. Sꝫ op̲a eorũ
mala aſſociata characteri oſtẽdẽt· ꝙ dete
riores ⁊ abomĩabiliores infidelib̄ facti ſũt
Aug. Quanto gradus altior· tãto caſus
g̃uior· h̄ q̃ chriſtiani p̲ ſignũ characteris
ſunt ſup̲ omnes infideles exaltati· g̃ eorũ
caſus erit maioris cõfuſionis. Octauuſ
effectus eſt· ꝙ filios dei efficit· ad qd̓ ſigni
ficandũ ſup̲ chriſtũ baptiçatũ audita eſt
ipſa vox p̄ris. Hic eſt filius meus dilectus
Ex q̇ elicit᷑ cum quãta diligẽtia nutriẽdi
ſunt filij ſũmi reg̃· q̃ ſi cũ omni diligentia
nutriũtur filij comitũ vel regũ terrenoꝝ cũ
quãta diligẽtia nutriend⁹ eſt tunc p̲uulus
quẽ cõſtat eſſe filiũ dei. Sed de illis q̇ ſũt
ĩ adulta ętate neſcit᷑ an ſint filij dei vl᷑ dia
boli. Eccliaſtes. ix. Neſcit hõ an amore vel
odio dignus ſit· h̄ de p̲uulo baptiçato q̇
nondũ eſt in ętate ꝙ poſſet peccare· cõſtat
ꝙ eſt filius dei. Vñ multũ peccãt mlieres ⁊
mr̃es· q̃ male tractãt pueros ſuos· maledi
cendo ipſis qd̓ nullo modo licet· ſed reue
renter tractãdi ſunt ꝑpter reuerentiã dei q̇
eos inhabitat. Nonus effect⁹ ẽ cęli ap̲
tio· et in h̄ oñdit᷑ magna vĩ⁹ baptiſmi qui
cũ in terra exhibet᷑. i cęlo tñ op̲at᷑. Ad deſi
gnandũ hũc effectũ baptiſmi· dñs cęlum
voluit ap̲ire cũ baptiçaret᷑ a Johẽ bapti
ſta in iordane· vt in h̄ oñdat᷑ ꝙ ꝯſcito ba
ptiçat⁹ in innocẽtia baptiſmali decedit·
euolat inueniẽs ſibi cęlũ ſemper apertum.

Iterũ de trinitate et de ſignis q̃ ante et poſt baptiſmum fiunt

Sermo lxxvij.

Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſp̄ũ ſc̄. Joh
iij. Ex p̄miſſis patet ꝙ ꝯſcito mo
ritur hõ q̇ adhuc ſtat in inocentia baptiſ
mali· imediate ſine om̄i purgatiõe cęlũ in
trabit· ſic illi pueri q̇ in inocẽtia anteq̃ pec
cauer̃t decederũt. Ex q̇ ptꝫ quãta ſit fatui
tas parentũ illoꝝ· q̇ incõſolabilit᷑ dolẽt de
morte pueroꝝ ſuoꝝ· q̇ poſt baptiſmũ dece
dũt anteq̃ baptiſmalẽ inocẽtiã p̲diderĩt·
valde eñi fatuũ eſt eos dolere de h̄ ꝙ filij
eoꝝ trãſeũt a ſocietate hoĩuꝫ ad ſocietatẽ
angeloꝝ· a valle lachrymaꝝ ad gl̃iam· de
exilio ad p̄riam. Vidẽt᷑ eñi tales filijs inui
dere· deſiderãtes eos poti⁹ eſſe in exilio q̃
in cęlo· imo poti⁹ deberent gaudere ꝙ filij
eoꝝ ita facile tantã gl̃iã acq̇rãt ꝓpt᷑ meri
tũ paſſiõis chriſti· ex q̇ paſſiõe baptiſmus
habet effectũ· et ſolũ de h̄ dolere poſſent· ſi
ꝓpter culpã parentũ filij deceſſiſſẽt. Vñ A
ſciendũ ꝙ parẽtes p̄nt demereri i ſex ca
ſib̄ ꝙ pueri eoꝝ in pueritia moriũt᷑. Pri
mo qñ nimis ĩtime pueros ⁊ ex corde dili
gũt· et maiorẽ ꝯplacentiã et amorẽ ad eos
hñt q̃ ad deũ· tũc de⁹ qñq̃ ex ſua bonita
te ſubtrahit eis pueros vt econuſo cor ad
eũ erigãt et eũ diligãt. Aug. Hoc ab hoĩe
colit᷑ qd̓ p̄ cęteris diligit᷑. Ergo q̇ pueros ſu
pra deũ diligũt eoſdẽ deũ ſuũ faciũt· Et
h̄ ẽ ratio quare illi pueri q̇ ſũt multũ affa
biles et prudẽtes citi⁹ moriũt᷑· q̃ parentes
nimio affectu eos diligũt· et cũ nimia ſol
licitudine ſ̄m curſũ mũdi eos nutriũt· Se
cũdo qñ q̇s inhonorat ſuos ꝓprios p̲entes
tũc qñq̃ punit᷑ i ſuis ꝓprijs filijs. Vñ le
git᷑ in dialogo ceſarij· ꝙ q̇dã inhonorauit
parẽtes et om̄es filij ei⁹ i breui defũcti ſũt
Tertio ſi res iniuſtas habet· tũc de⁹ ex bo
nitate ſua p̲mittit tres pueroſ mori· ne ipſi
pueri cũ ĩiuſtis reb̄ iſtis vna cũ parentib̄
dãnarẽt᷑. Quarto ꝓpt᷑ malũ exẽplũ p̲entũ
q̃ talis puer fuiſſet forte imitat⁹ vitã p̲ũ
ſam parẽtũ ſuoꝝ· et ſic etiã effect⁹ eſſẽt p̲ũ
ſus et mal⁹ ſi ſup̲uixiſſet. Quinto ꝯtingit
quãdoq̃ propter hoc· q̃ ꝓpria mater non

vult ꝑ ſe lactare ꝓpꝛium ſuum puerꝝ · ſicut
diuites mulieres q̄ ↄ̄ſueuerunt hr̄e nutri-
ces · tūc q̄nq̄ꝫ lac ipſi⁹ nutricis nō ē ita con
ueniēs ipſi puero ſicut lac mr̄is · d̄ q̄ nutrit⁹ ē
in vtero ⁊ aſſuet⁹ · ſic q̄nq̄ꝫ pueri moꝛiunt̄ ·
qui q̄nq̄ꝫ ſupuixiſſēt ſi ꝓpꝛia mater eos ab
lactaſſet. Et h̄ ꝓbat̄ · quia q̄ ſumit aliqueꝫ
cibū quē antea nunq̄ꝫ deguſtauit · non ita
ↄ̄petit ſue nature ſicut cibꝰ aſſuet⁹ · ita eſt
etiā d̄ puero. Sciendum tn̄ ꝙ q̄n aliqua
mr̄ non p̄t ꝑ ſe lactare puerꝝ ſuū · tūc q̄rē-
da eſt nutrix ꝟtuoſa · qꝛ pueri inclinār̄ ſm
naturā nutricis q̄ eos lactauit. Sexto cō-
tingit q̄nq̄ꝫ ex negligēcia parentū · ſic parē
tes qui pueros ſuos nō cuſtodiūt · ſed eos
q̄nq̄ꝫ ad aquā vel ad igneꝫ ex negligentia
ſua cadere ꝑmittunt · vel etiā q̄ pueros po
nunt ſecū ad lectū · et eos in ſomno dormi-
endo ſuffocāt qd̄ omnino cauendū eſt: Et
ſi in aliquo iſtoꝝ ſex iam p̄dictoꝝ parētes
eſſent rei · tūc dolere deberēt de pueroꝝ ſu-
B oꝛū morte. ¶ Ultimo notandū q̄d vide-
licet iſta quattuoꝛ ſigna q̄ fiūt ante baptiſ
mum · ⁊ iſta tria q̄ fiūt poſt ſignificēt. Ubi
ſciendū ꝙ p̄mo exufflatio et inſufflatio ſi-
gnificant ſpūs maligni expulſionē · ⁊ boni
introductionē. Et ꝗ ſacerdos dicit: Exi i-
mūde ſpūs ab hac creatura dei et da locū
aduenienti ſpūiſancto. Secūdo ſal in os
mittit̄ · et ſignat grām et ſapiētiā et ꝓſua-
tionē a peccatoꝝ putredine. Unū homi in
baptiſmo datur grā · ꝙ ſi vult iſta grā vti
tunc cū adiutoꝛio dei et mediante iſta grā
p̄t viuere abſq̄ꝫ omni pctō moꝛtali vſq̄ꝫ
C ad moꝛtē. ¶ Circa qd̄ q̄ritur an hō poſſit
viuere ſine peccato moꝛtali. Rn̄det̄ ꝙ ſic.
Et h̄ ꝓbat̄ tribꝰ rōnibꝰ. Pꝛima rō ē iſta ·
qꝛ homini in baptiſmo infundit̄ gratia ꝑ
quā ſe ꝯſeruare p̄t vſq̄ꝫ ad moꝛtē · ab om
ni peccato moꝛtali ſi vult vti iſta grā · et h̄
ſignat ſaliſ lin tio quā ſacerdos facit ante
baptiſmū · qꝛ ſicut carnes et piſces ꝯſeruāt̄
a putredine mediante ſale · ſic hō baptiça-
tus mediāte grā quā in baptiſmo accepit
ꝯſeruare ſe poteſt a peccatꝪ moꝛtalibꝰ. Se-
cūda ratio · qꝛ ex h̄ ſequeret̄ ꝙ de⁹ impoſuiſ
ſet nobiſ onus importabile · qꝛ mādata dei

ſunt nob̄ data vt non peccem⁹: Modo ſi
dicis ꝙ illud non potes implere qd̄ de⁹ ti-
bi p̄cepit · falſū dicis · et cū h̄ maledictionē
dei incurris. Bern̄. Maledict⁹ hō q̄ dicit
deū p̄cepiſſe impoſſibile. Nam h̄ etiā eſſet
loqui ↄ̄tra euāgeliū vbi chꝛiſt⁹ dicit: Iugū
enī meū ſuaue eſt ⁊ onus meū leue. Tertia
ratio eſt · qꝛ ꝑ h̄ tolleret̄ liberꝝ arbitrium · qd̄
tn̄ neceſſariū eſt nob̄ · qꝛ de⁹ nos cum eo ꝓ-
uilegiauit. Unū Eccl · xv. dr̄. Appoſui tibi
aquā et ignē · ad qd̄ volueris poꝛrige ma-
num tuā. Idē. Ante hominē vita et moꝛs
bonū et malū · qd̄ placuerit ei dabitur illi.
Sciendū tn̄ ꝙ licet h̄ ſit verū ꝙ vnus hō
q̄nq̄ꝫ naturali inclinatione magi inclinat⁹
eſt ad vnū vitiū q̄ꝫ alius hō · tn̄ h̄ ſtat i ſuo
libero arbitrio et volūtate · ſ · vtrū velit cō-
ſentire huic naturali inclinatiōi vl̄ reſiſtē.
Unū Gen̄ · iiij. Dixit de⁹ ad caym iratū vo
lentē fratrē ſuuꝫ occidere. Subtus te erit
appetit⁹ tu⁹ et tu dn̄aberis eius. Aug⁹ d̄ ve
ra religione. Nūc vſq̄ꝫ adeo voluntariuꝫ
malū ē · vt nullo modo ſit pctm̄ niſi ſit vo-
luntariū. Ex iam dictis ſequit̄ ꝙ hō p̄t vi
uere ſine pctō moꝛtali · mediāte grā ⁊ cum
adiutoꝛio dei vſq̄ꝫ ad moꝛtē ſi vult. Et h̄
etiā patet in pluribꝰ ſanctis q̄ vſq̄ꝫ ad ꝑfe
ctam ętatē vixerūt · et tn̄ nūq̄ꝫ moꝛtalit̄ pec
cauerunt · vt beat⁹ Dn̄icus · et beat⁹ Tho-
mas de aq̄no · et plures alij ſancti de q̄bꝰ
legit̄ ꝙ nūq̄ꝫ moꝛtalit̄ peccauerūt. Tertio
ſalinę cōtact⁹ ad aures ⁊ ad nares · ſignat
ſenſuū aptionē · ad audiendū et intelligē-
dum ea q̄ ſunt ſalutis. Quarto vnctio
olei in pectoꝛe et inter ſcapulas · ſignat de-
uotam ſubiectionē dei p̄ceptoꝝ et eccleſię
ad obediēdum deo et p̄latis eccl̄ię. Bern̄.
Quicq̄d hō vice dei p̄cipit · qd̄ nō ſit cer-
tum diſplicere deo · h̄ omnino accipiendū
eſt quaſi p̄cipiat de⁹. Luc̄ · x. Qui vos au
dit me audit · q̄ vos ſpernit me ſpn̄it. Tria
vero alia ſigna fiūt poſt baptiſmuꝫ. Pri-
mo chꝛiſmatio in vertice · q̄ ſignat chꝛiſti
grām in mēte impꝛeſſaꝫ. Secūdo impoſitio
cerei ad manū ſignat fidei et amoꝛis clari-
tatē. Tertio veſtis cādida q̄ ſignat inocē-
tię reſtitutionē. Notādū ꝙ pueri qui ſine

baptiſmo decedũt·ad lymbũ puerorꝫ de-
ſcendũt·vbi eſt pęna dãni et nõ ſenſus·qꝛ
neqꝫ eſuriũt neqꝫ ſitiũt neqꝫ hñt frig9 neqꝫ
calorem·imo ſimplr̃ nullã pęnã ſenſibilez
ſuſtinent·ẜ ſolũmodo ſunt priuati viſiõe
dei·et ẜ eſt pęna dãni. ¶ **Queritur** vtrꝫ
pueri iudeorꝫ ſint ſimiles pueris chriſtia-
norꝫ ſine baptiſmo decedẽtibꝫ. Rñdet ꝙ
ſic·qꝛ ęqualẽ culpã ſcꝫ peccatuz originale
hñt et nullũ peccatuz actuale·ꝗ habebunt
ęqualẽ pęnã dãni·ẜ qñ infidelis ad ãnos
diſcretiõis ꝑuenerit·ſi tũc nõ ſuſcepit fidẽ
tũc ipſo facto peccat mortaliter nõ ſuſcipi
endo fidẽ. Et nullã excuſationẽ põt hr̃e in-
fidelis·qꝛ chriſtiana fides ꝑdicata eſt per
vniuerſum mũdũ. Vñ dñs in euangelio
dixit diſcipulis ſuis Marc·xvj. Euntes
in mũdũ vni·ꝑdi·euã·o·cre·ps: In omẽz
ter·ex·ſo·eorꝫ. Et qñcunqꝫ morit̃ talis in-
fidelis ſiue iudęus ſiue pagan9 ſiue here-
ticus·tũc imediate ad infernuz deſcendit.
Marc·xvj. Qui crediderit et bapt̃·fue-
ſal·erit·qui vero nõ crediderit ꝯdẽnabit̃.
Inſuꝑ quotiẽſcũqꝫ infidelis ſiue pagan9
ſiue iudęus vſũ rõnis habens·ſcienter vel
ignorãter faciẽs ꝯtra aliqđ ꝑceptoruz dei
totiens peccat mortaliter. Et ignorantia
non excuſat eum. Aug9 de grã et libe·arbi
trio. Ideo diuina ꝑcepta data ſũt vt excu
ſatio de ignorantia non habeatur.

¶ In feſto corporis chriſti. Sermo lxxviij.

CAro mea vere
eſt cibus et ſanguis me9 vere ẽ po
tus. Joh·vj. Sicut dic̃ Iſid. et
Ariſto·iij·ethicorꝫ. Terribiliſſimũ omniũ
terribiliũ eſt mors. Et qꝛ ſerpẽs infecit pri-
mos parẽtes·qñ guſtato cibo comederũt
mortẽ. Cũ ꝗ de9 nõ ſit deus mortis ẜ vitę
ideo neceſſariũ fuit nob̃ aliqđ dari ex quo
haberem9 vitaz. Et ẜ eſt illud venerabile
ſacr̃m·de quo dicit̃ in verb̃ ꝑmiſſis: Caro
mea ⁊c. Loquẽdo de feſtiuitate hui9 diei
ſciendum ꝙ hodie agit̃ dies inſtitutionis
huius ſacr̃i·qꝛ in die cęnę eccleſia occupa-
ta eſt cũ memoria paſſionis·ꝗ eccľia inſti-
tuit ꝙ qnta feria ꝓxima poſt pẽtecoſtẽ dz
ꝑagi·⁊ ꝑ itegrã octauã feſtũ iſti9 laudabi
lis ſacr̃i ſic̃ inſtitutũ eſt a chriſto ĩ nocte cę-
nę. Vñ in epľa hodierna dicit apľs: Dñs
ieſus in qua nocte tradebat̃ accepit panẽ
⁊c. **Sciendum** ꝑmo ꝙ ꝑſens feſtũ ſo-
lenniter et deuote eſt ꝑagendũ ab omnibꝫ
chriſtianis. Primo ꝓpter ſpeciales indul-
gentias hui9 feſti·qꝛ Urban9 q̃rt9 q̇ ẜ fe-
ſtum inſtituit indulgẽtias ſpẽales dedit·
Vñ omnibꝫ vere pęnitentibꝫ et cõfeſſis q̇
matutinali officio hui9 feſti ꝑſentialit̃ int̃-
eſſent in eccleſia vbi celebrat̃ centũ dies·q̇
vero miſſę totidẽ·illis aũt q̇ interſunt pri-
mis ipſi9 feſti veſꝑis ſilr̃ centũ·q̇ vero ſecũ-
dis totidẽ·eis quoqꝫ q̇ ꝑmę·tertię·ſextę·
nonę·cõpletorij officijs adeſſent·ꝑ quali-
bet horarꝫ ipſarꝫ quadraginta dies. Illis
vero q̇ ꝑ ipſi9 feſti octauas in matutina-
libꝫ·veſꝑtinis·miſſę·ac horarꝫ ceterarꝫ offi-
cijs ꝑſentes exiſterent·ſingulis diebꝫ octa
narũ ipſarꝫ·centũ dies de iniũctis ſibi pę-
nitẽtijs relaxãdo indulgẽtiã tribuit ꝑpe-
tuis tꝑibꝫ duraturã·quas indulgentias
papa Martinus q̇ntus duplicauit·et cõ
ſequenter Eugeni9 q̃rtus tertio papatus
ſui ãno etiã duplicauit·ſic ꝙ q̇ ꝑſentes fu-
erint·vt ꝑſcꝑtũ ẽ·ꝑ q̇libet officio hñt tri
plices indulgẽtias·⁊ notãter exiſtentes in
circũitu·et q̇ ad eucharíſtiã accedũt·papa
Martinus dat centũ·et Eugeni9 quart9
dat centũ·ꝗ omnia ꝯfirmata ſunt a ſãcto
cõcilio Baſilieñ. Ergo bonuz eſt ꝙ vnuſ-
quiſqꝫ q̇ vult illas indulgẽtias ꝯſeq̇·ꝙ an
tea ꝯfiteat̃·qꝛ omnes indulgẽtię ſolũmo-
do dant̃ illis q̇ ſunt ꝯfeſſi et vere pęniten-
tes. Secũdo hodierna dies ſolẽniter ⁊ de-
uote ꝑagenda eſt·exẽplo occurſus ⁊ hono
ris chriſto exhibiti in die palmarꝫ a cõmu
ni populo·qñ equitauit in hieruſalẽ·quã-
do plurima turba obuiauerũt ſibi et ꝓſter
nebãt veſtimenta ſua in via Et alij cede-
bant ramos de arboribꝫ et ſternebãt ĩ via.
Et turbę q̃ ꝑcedebãt et q̃ ſequebãtur cla-
mabant dicẽtes: Oſanna in excellis filio

dauid: Bñdict⁹ q̇ venit in noīe dñi. Sic
hodie chriſt⁹ in ſacro portat̄ ꝑ plateas · vt
ſibi honor exhibeat̄ ab oīb⁹ chriſti fideli-
bus ꝓpter quoꝝ ſalutem ipſe ibi morat̄ in
ſacro · ſic ipſe ꝑ ſe dic̄ Mat · vlti. Ecce ego
vobiſcū ſū vſq; ad ↄſūmationē ſcli · ⁊ h̄ ē ī
ſacro altari. Et iſta q̄ ſūt ſibi exhibita cor
ꝑaliter a cōi ꝓplo ī die palmaꝝ · iſta hodie
dn̄t fieri ſibi ab oīb⁹ xp̄ianis ſpūalit̄. Pri
mo ꝓſtrauerūt veſtimēta ī via · ſic ſpūaliter
q̇libet hō dȝ bonū exēplū ꝑbere ꝓximo ſuo
in q̊ edificet̄ et de⁹ honoret̄ · et q̇ h̄ facit ꝓ-
ſternit veſtimēta ſua · Math · v. Sic luce-
at lux vr̄a corā hoīb⁹ ꝛc̄ · Et h̄ ē deo valde
acceptum · ſ · hominibus prebere bonum ex
emplum · ⁊ etiā eſt ipſis valde neceſſariū et
meritoriū. Vn̄ Ceſari⁹. Quātis exemplis
vere humilitatis et ꝑfecte charitatis oñderis
cū tātis et ꝓ tātis eterna ꝑmia poſſidebis.
Sȝ heu aliq̇ ꝓſternūt lapides ī via · vt ſūt
iſti q̇ ſcādalizāt ꝓximos ī morib⁹ · in verb̄ ·
et in factis · et tales ſunt maledicti a deo.
Math · xviij. Ve homī ꝑ quē fit ſcādalū.
Et malū exēplū maxime nocet ſācte eccl̄ie.
¶ Unde orit̄ q̄ſtio quare tot mali hoīes
ſūt ī mūdo: Rñdet̄ q̄ ꝓpter mala exēpla ·
q: a boue maiori diſcit arare minor · ſic ⁊ iu
uenes diſcūt a ſeniorib⁹ malā et ꝑuſā vitā ·
q: vn⁹ inficit aliū ꝑ malū exēplū. Sic eni
carbones ſe inuicē accēdūt · ſic ⁊ exēpla ma
loꝝ · ꝗ tā multi mali hoīes iā ſūt in mundo
Ariſto · ij · Topicoꝝ · Hoīes vt in plurimū
ſūt mali · ī paucioꝛib⁹ vo boni · Verbi grā
Nullo modo eſſent tot ſupbi · auari · gulo
ſi · luxurioſi · luſores · vſurarij . choriçantes ·
et ſic de alijs · niſi viderēt ab alijs talia fieri
Et tales a q̇b⁹ talia mala viderūt et didice
runt · rei ſūt omniū iſtaꝝ aīaꝝ q̄ ſic dānāt̄
ꝓpter eoꝝ malū exemplū. Vn̄ Gre. ī mo-
ral. Tot mortib⁹ q̇s dign⁹ eſt · q̄t exempla
ꝑuitatis in poſteros relinq̇t. Vn̄ ſūme ca-
uere debem⁹ ne ꝓxim⁹ nr̄ ī nob ſcādaliçet̄.
Chryſo · ſup Math · Dia agam⁹ ne proxi
mus nr̄ ſcādaliçet̄ vita nr̄a · etiā ſi valde re
cta intētione fiat · ſcādalū alijs ꝑbens oīa
ꝑdit. Itē ramos palmaꝝ chriſto ꝓſternē
debem⁹ · et h̄ fit qn̄ hō ſemꝑ habet cor flo-
ridū. Palma enī ſemꝑ floret et viret ī ve-
re · in autumno · in hyeme · in eſtate · Per
ver iuuentus ſignificat̄ · vbi oīa incipiūt
florere · Per autūnū ſenect⁹ intelligit̄ · vbi
folia cadūt de arborib⁹ · ſic et ſenex marce-
ſcit et curuat ſe ad terrā. Per eſtatē ꝓſꝑe-
ritas accipit̄ · Et ꝑ hyemē aduſitas intelli
git̄ · Ergo ſic palma ſꝑ viret · ſic etiā hoīes
ſemꝑ virere dicunt̄ q̇ in iuuētute incipiūt
deo ſuire · ⁊ h̄ eſt deo valde acceptū · vt ī ſe
nectute bonū inceptū cōtinuāt ꝑ ꝑſeuerā-
tiā · et in ꝓſꝑis tenēt tꝑantiā · et in aduer
ſis patiam · tales offerūt deo palmas · i · flo
rida corda · p̄s: Juſt⁹ vt pal · flo. Tertio
hodierna dies ſolēniter a nob ē ꝑagenda
ne ingr̄i videamꝰ tāto bn̄ficio et liberalita-
ti chriſti. Quis de⁹ in oīb⁹ donis ſuis ſit
multū liberalis · tn̄ in inſtitutiōe hui⁹ ſacri
fuit liberaliſſim⁹. Vn̄ Ariſto. Liberal' eſt
q̇ ſuꝑabundat in datiōe. Hoc patet de
chriſto in hui⁹ ſacri datiōe. Quid pl⁹ pōt
nob dare · q̇ h̄ in ꝑſenti dat ſeipſum nobis
in cibū ſic ipſe ꝑ ſe dicit in verbis ꝑmiſſis:
Caro mea vere eſt cib⁹. Et in futuro dabit
ſe nob in clara viſiōe et fruitiōe. Vn̄ ipſe
dic̄ ꝑ ꝓphetā. Ego ero merces tua magna
nimis. Vn̄ in ſignū gratitudinis hodie et
ꝑ integras octauas pagim⁹ feſtū inſtitu-
tionis hui⁹ venerabilis ſacri. Bern̄ · in li ·
medi. Quid retribuaȝ dño ꝓ oīb⁹ q̄ retri-
buit mihi. Mihi eteni deficit ſpūs me⁹ ꝓ-
ſus in tanta bn̄ficioꝝ ↄſideratiōe · Et licet
nō ſufficiā grās agere · h̄ ingr̄itudinē odit
aīa mea · ꝓinde oportet aīam eſſe gratioſā
et deuotā · q: libenti⁹ dona multiplicant̄ ſi
ꝑora tanq̄ dona gratuita ſuſcipi et ↄſua-
ri vident̄. Vn̄ etiā Aug̃ · in li · de ciui · dei.
Quiſq̇s bn̄ficia dei non videt cec⁹ eſt · nec
laudat · ingrat⁹ ē. Quiſq̇s ī laudādo relu
ctat̄ · inſan⁹ eſt. Vn̄ ſūme cauere debemus
ingr̄itudinē · q: ſm̄ Petꝝ rauēneñ · Nihil
eſt qd̄ adeo īdignationē ꝓuocet altiſſimi ·
ſicut ingr̄itudo. Ergo debemus eſſe gr̄i de
tanto bn̄ficio · et iugit̄ h̄ donū maximū tā-
ti ſacri in reuerētia hr̄e et in memoria reti-
nere. Vn̄ Chryſo · ſup Math. Optimus
bn̄ficioꝝ cuſtos ē ipſa memoria bn̄ficioꝝ

et ꝑpetua ꝯfeſſio graꝝ. Bern̄. Dignū eſt
ſemꝑ grās agere. quia deus nobis nunq̄
ceſſat bn̄facere. Quarto hodierna dies
ſolēnit᷑ ⁊ deuote ē pagēda. q2 hodierna fe
ſtiuitas ⁊ deuotio ē honor ꝑplī chriſtiani ⁊
ꝓludiū future beatitudinis. q̄modo chri-
ſtus in celo a nob̄ eſt honorat9. Et etiaꝫ ē
repn̄tatiuū iſti9 honoris. q̄ iaꝫ in celo ho
norat᷑ ab electis ſanctis et angelis. ḡ ſic in
celo ſꝑ honorat᷑ a ſctis. ſm̄ dictū ps. Bti
q̄ habitāt in domo tua dn̄e. in ſcl'a ſcl'oꝝ
laudabūt te. Sic hodie a nob̄ honorat᷑ in
terris. Ergo hodie chriſto cantat᷑ in citha
ris organis et diūſis muſicalib9. Itē aliq̄
chriſtū hodie honorāt portando cādelas.
Itē aliq̄ ſpargēdo flores. Itē aliq̄ portā-
do crinilia de florib9. Itē aliq̄ ꝓcedūt. ali-
q̄ ſequūt᷑ ꝓceſſionē. ⁊ laudāt deū cantādo
et orādo. Itē ſacerdotes hodie induti ſūt
in ꝓceſſione ſacris veſtib9. in ſignum ſtole
glificatiōis future. et ſic q̄libet ꝑ ſuo poſſe
honorat hodie chriſtū. ſic in celo quotidie
honorat᷑ a ꝓphetis. pr̄iarchis. apl'is. marty
ribus. cōfeſſorib9. et v̄ginib9. et angelis. et
a cōiugat̄. et viduis. vbi q̄libet ſm̄ ſuum
poſſe laudat chriſtum in celo. Ergo q̄ ho-
die digne honorat chriſtū. oñdit ſe ꝑtinē
ad numeꝝ ſctōꝝ ī celo exn̄tiū. q2 ſic angeli
et ſancti et electi dei hn̄t feſtū continuū in
celo. ſic nos habem9 ſpēalem diē q̄ eſt ho-
dierna dies. in q̄ nos ei aſſimilare debem9
in honorādo ⁊ laudādo deū. Vn̄ Bern̄.
Diſcam9 in terris quas facturi ſim9 lau-
des in celis. Nihil ita ꝓprie ī terris celeſtis
habitatiōis ſtatū repn̄tat. ſic alacritas
laudantiū deū. Aug9 in libro ꝯfeſſionum
Vere felix eſſet q̄ poſſet diuine laudi ſem-
per inſiſtere. Quinto hodierna dies eſt
ſolēniter et deuote a nobis pagēda. vt in
fine vite nr̄e mereamꝰ eucharistiā digne ꝑ-
F cipere. Unde q̄ritur quare in agone dat᷑
infirmis eucharistia: Rn̄det᷑ q̄ ꝑncipalit᷑
ꝓpter tria. Primo ꝓpter cōfortationeꝫ. q2
hō habet lōgam viam ambulare. Et ſicut
corpus ſine cibo deficit et ꝑ cibū ꝯfortat᷑.
ſic aīa cōfortat᷑ ꝑ iſtū cibū. Vn̄. iij. Regū.
xix. dr̄ Helie ꝑ angelū. Surge et comede
grandis enī reſtat tibi via. q̄ ſurgēs come-
dit et ambulauit in fortitudine cibi illius
vſq3 ad montē dei Oreb. ſic hō in ꝯforta-
tione cibi illius. i. venerabilis ſacri. debet
ambulare in mōtē dei. i. in celū. Vn̄ Hu-
go in li. de ſacris. Cib9 ille aīe nō corpis ē
chriſtus. q̄ de ore ad cor trāſit. Secūdo iō
dat᷑ eucharistia in agone homī. q2 mortu-
us iturus eſt viā tenebroſā et ignotā. ḡ vt
ductorē habeat q̄ viam ei oñdat. et ſaluo
cōductu eū ꝑducat. tūc hō recipit chriſtuꝫ
in ſacro cū ps. dicēs: Notā fac m. vi. in q̄
⁊c. Et poſtq̄ aīa deducta ē a xp̄o. tūc pōt
dicere cū ps. Notas feciſti mihi vias vite
adimpleb̄ me l. c. vul. t. ⁊c. ḡ chriſt9 ē cōdu
ctor nr̄ cū ab hac vita migramus. Sap. x.
Iuſtū deduxit dn̄s ꝑ vi. re. et o. il. re. dei.
Itē hō moriēs nō ſolū ibit viā ignotā. ſed
etiā tenebroſam. ḡ in agone debet deuote
chriſtū in ſacro percipe. q̄ eſt lux v̄a q̄ om-
nē hoīem illumīat. vt ei luceat et illuminet
iſtā tenebroſā viā. In ſignū hui9 dat᷑ hoī
moriēti cādela ad manū. vt chriſt9 q̄ ē lux
mūdi ipſum illuminet. et ad vitā eternā ꝑ
ducat. h̄ etiā moriēs ꝯſiderare dꝫ cū cāde
la ſibi ad man9 dat᷑. Tertio ideo dat᷑ hoī
moriēti eucharistia q2 tūc maximū ꝑliū ho
mini inſtat. q2 maximas tēptatiōes demo
num hō in fine vite habebit. ḡ vt hō habe-
at ꝓtectorē ī fine vite. tūc ſūme debet deſi-
derare chriſtū ⁊ in ſacro recipe. Et qn̄ chri
ſtum ſumis in agone. tūc actu cū deuotiōe
cogitare debes. q̄ velis iā ſumē tuū ꝓtecto
rem. q2 ſic diaboli tūc te maxime infeſtāt. ⁊
oīēs amici tui tūc te derelinquūt et null9
te ꝓtegit. iō tūc chriſtū in ſacro recipis. vt
te ꝓtegat ac defēdat cū angelis ſuis. quia
vbi chriſt9 ibi et angeli. Dan̄. vij. Milia
miliū miniſtrabant ei. et decies cētena milia
aſſiſtebant ei. Vn̄ Chryſo. ſuper Math.
Vbicūq3 viderit ſanguinē dn̄icū. ibi q̄dē
demones fugiūt. ꝯcurrūt aūt angeli. h̄ ſā-
guis effuſus oēm orbē terraꝝ lauit. Bern̄
Eucharistie ſacr̄m potēs eſt peccata cōſu-
mere. debellare obuias ꝑtātes. et inferre ce
lis reuertentes de terra. ¶ Sciendum H
ſecundo q̄ malis in agone et exitu aīe tria

cõtingũt ꝗ̃ eos ꝑturbant. Similiter et bo
nis etiã tria cõtingunt per ꝗ̃ ꝯſolãť. Pri
mum eſt ꝙ dolor adeo augmẽtatur in cor
pore qñ aĩa debet exire a corpe. ſic ꝙ in cor
hominis nõ aſcẽdit nec põt hõ tantũ dolo
rem ſuſtinere niſi cuꝫ magna difficultate.
Unde Ariſto. Terribiliſſimum omniuꝫ
terribilium videť eſſe mors. Tunc pre ni
mio dolore hõ ꝑdit ſenſus corpis .ſ. viſum
tactũ. et auditũ. et ceteros. qꝛ tunc aĩa nõ
cogitat ampliꝰ de corpe ſuo nutriẽdo. ſed
ỽtutes ad ſe trahit ſparſim iam in corpe
diſgregatas. ꝗ̃ membra moriũtur ⁊ glauci
coloꝝ erũt. Et cor ſ̃m Ariſto. eſt pͥmuꝫ vi
uens et vltimum moriẽs. Et tũc videt aĩa
oĩa peccata ſua ſup caput ſuũ. Tũc dice
re põt illud .ps̃. Torrẽtes iniqͥtatis cõtur
bauerũt me. Et bene dicit torrẽtes. qꝛ ſicut
torrẽtes ducũt ad aquã recte. ita aĩa videt
peccata ſua ad diũſas penas iferna les re
cte ducẽtia. Tũc aĩa vellet ꝙ cũ corpe ſuo
nũqꝫ deũ offendiſſet. nec in cogitãdo. nec
in loquẽdo. ſiue in opãdo. Secundũ
qđ maľ cõtingit ẽ. ꝙ aĩa videt tũc demo
nes circũſtãtes et eam ꝓoccupãtes. ⁊ ad ĩ
fernũ ducere cupiẽtes. ita ꝙ tũc dicere põt
illud ps̃. Preoccupauerũt me laquei mor
tis .i. demones illaqueãtes. Job. xx. Va
dent et veniẽt ſup eũ horribiles. Glo. i. de
mones. q̇ ad videndũ ſunt valde horribi
les. Uñ quidã dixit ꝙ potiꝰ vellet clibanũ
accẽſum intrare. qꝫ demonẽ adhuc ſemel
in ſpecie ſua videre ſic̃ eum vidit. Tertiũ
eſt ꝙ tunc in agone videt chriſtuꝫ quaſi in
cruce pendẽtẽ et requirentẽ ſanguinẽ ſuũ
et rõnem de omnibꝫ que geſſit. quare ma
ximus dolor h̃ erit. qꝛ tũc aĩa cognoſcet ſe
ſepari a deo. ⁊ ab omnibꝫ ſanctꝭ et angelis
dei. qđ peſſimũ eſt ⁊ ꝗuiſſimuꝫ. ps̃. Mors
pctõꝝ peſſima. qꝛ tũc accedet eis miſeria ĩ
effabiľ. qđ ꝓbať. qꝛ oĩuꝫ maloꝝ affluentiã
habebunt. Deutro. xxviij. Uniũſos lan
guores ⁊ plagas inducet ſup eos. ps̃. Cõ
plebo ſagittas meas in eis. Si h̃ vna ſa
gitta vel plaga dei ledit hominẽ. quid tũc
erit cũ oĩes plagas et ſagittas ſuſtinebit
Greg. Hoc cogitari malũ non poterit qđ

ibi in cruciatibꝫ deditũ nõ fuit. Sciẽdũ b
ꝙ boni ꝯ iſtos tres dolores maloꝝ. hẽbũt
tria gaudia in agone mortꝭ. Primũ eſt
qꝛ videt bona ꝗ̃ fecerunt. ſcꝫ elemoſynas.
orões. et opa mĩe. et oẽs tribulatiões. et
oĩa exercitia corpis. ſiue ieiunãdo. ſiue ab
ſtinẽdo. ſiue dure iacẽdo. ⁊ durã veſtẽ idu
endo. mane ſurgẽdo. vigilãdo. ⁊ ſic đ aliꝭ
Tunc libẽter velles multa bona videre ꝗ̃
feciſſes. ꝗ̃ iam nõ debet tibi eſſe graue mul
ta bona opari. Secundũ ꝙ videt dia
bolos deuictos et ꝯfuſos et recedẽtes. tũc
poſſunt dicere illud ps̃. Bñdictus deꝰ q̇
nõ dedit nos in ca. d. e. Tertium ꝙ vi
dent chriſtũ quẽ digne in ſacro receperũt.
et angelos aſſiſtẽtes et adiuuãtes. et gau
dentes et occurrẽtes et offerẽtes aĩas eoꝝ
in cõſpectu altiſſimi. Qꝛ aũt chriſtus qñqꝫ
bonis apparet in agone oñdit Greg. i. li.
iiij. dial. Aliqñ in ꝯſolatione egrediẽtibꝫ
aĩabꝫ ipſe apparere ſolet autor et retribu
tor vite. Qꝛ etiã chriſtꝰ ſolet apparere tã bo
nis qꝫ malis in agone. oñdit Inno. li. iij.
de vilitate cõditionis humane. vbi dic̃ ꝙ
tam bonꝰ qꝫ malus anteqꝫ aĩa egrediať a
corpe. videt chriſtũ in cruce poſitũ. malus
ad cõfuſionẽ vt erubeſcat ſe nõ eſſe redem
ptum ſua culpa ſanguine chriſti. i. fructuꝫ
redẽptionis nõ hr̃e. Et de malis di. Vi
derũt in quẽ pupugerunt. qđ intelligiť de
aduẽtu chriſti ad iudiciũ et de aduentu in
die mortis. Itẽ boni videt qñqꝫ ſãctos ⁊
angelos in agone ꝓ cõſolatione. Greg.
Interdũ ꝯtingit iuſtis vt in morte ſua ſã
ctorum ꝓcedẽtiũ viſiones aſpiciãt. ne mor
tis ſue ſententiã ꝑtimeſcãt penalẽ. Eꝫ dũ
eoꝝ menti ciuiũ eternoꝝ ſocietas oñdiť. a
carnis ſue copula ſine doloris et formidĩs
fatigatione ſoluãtur. Exemplũ legiť in vi
taſpatꝝ. Qꝛ quidã ſanctꝰ pater in hora ſui
obitꝰ aſpiciẽtibꝫ diſcipulis ſbito cepit hi
lareſcere. et pulcer et cãdidus apparere. ⁊ i
leta ỽba ꝓrumpe. ꝗrẽtibꝫ illis cui loqreť.
nõne videtꝭ ſctõs pͥarchas rñdit. iteꝝ il
lo loquẽte et eis interrogãtibꝫ. nõne inqͥt
videtꝭ ſanctos ꝓphetas. Tertio dixit: Ec
ce qꝛ veniũt ſancti apľi. Quarto qꝛ veniũt

angeli. Ultimo dixit·ſurgite·q: ieſus ve-
nit et inter h̄ verba· migrauit ad dominū

Iterum de corpore chriſti.
Sermo lxxix.

Caro mea vere
eſt cibꝰ et ſanguis meꝰ vere eſt po-
tus. Joh·vj. Sicut legimꝰ ꝙ vni
genitus dei filius volens nos facere ꝑtici-
pes ſue diuinitatꝭ·aſſumpſit naturam nr̄e
humanitatꝭ. Eſt enī deꝰ hō factꝰ vt hoīes
deos faceret ·⁊ vt h̄ meliꝰ faceret·ſ·vt nos
in ſe totaliter mutaret·corpꝰ ſuū in cibū et
ſanguinē ſuū in potū nobis tribuit et inſti
tuit·qn̄ in vltima cena ad patrē ꝑ mortē
ire voluit. Nūc aūt de inſtitutionis cauſa
huiꝰ ſacri aliqd eſt dicēdū. Pro quo
nōndū ꝙ illud venerabile ſacrm ē īſtitutū
a xp̄o multꝭ de cauſis. Prima cauſa ī me
dicamentū nr̄e infirmitatis. Ecci·xxxviij.
Altiſſimus de terra·i·de corpe ſuo creauit
medicinā·et vir prudēs nō abhorret eam.
In ipſo enī ſacro abundat oīs plenitudo
grē et bonitatꝭ·quis enī in oībꝰ ſacramē
tis ſpūaliter ab infirmitatibꝰ ſancīm· tamē
ſpēaliter in h̄ ſacro in q̄ chriſtꝰ cū diuini-
tate et humanitate ac gr̄a cōtinet̄. Nā li-
cet oīa ſacra ꝯferūt grām·tn̄ gr̄a ſparſa ē ī
alijs ſacris·ſ h̄ tanq̄ in fonte et origine in
uenit̄. In alijs enī ſacris ꝯtinet̄ gr̄a·h̄ aūt
eſt dn̄s grē cū plenitudīe omniū ſuaꝝ gra
rū. Per h̄ iſtud ſacrm differt ab alijs ſa-
cramētis·ideo eſt ſacrm ſacroꝝ· q: eſt no-
biliſſimū ⁊ digniſſimū ſacrm· In h̄ etiā ſa
cramēto grām ⁊ gl'iam dabit dn̄s·grām ī
preſenti·et gl'iam in futuro. Joh·vj. Qui
mādūcat me ipſe vi·ꝓ·me. Ergo ſi vulne-
ratus es in aīa·q̄ras medicinā aīe·ſicut fa
ceres ſi in corpe vulneratꝰ eſſes· Ambroſiꝰ
Qui vulnꝰ habet medicinā q̄rat. Vulnꝰ
qd̄ habemꝰ eſt ꝙ ſub pctō ſumꝰ·huiꝰ vul-
neris medicina eſt venerabile ſacrm. Se
cundo chriſtꝰ h̄ ſacrm inſtituit ·vt ſuā
charitatē nob oñderet·ſicut amici qn̄ ab ī
uicē ſepari dn̄t·tūc oñdūt ſibi mutuo ma
ximā charitatē et dāt ſibiīuicē munuſcu
la in ſignū et memoriā charitatꝭ ne vnꝰ ob
liuiſcat̄ alteriꝰ. Sic chriſtꝰ in vltima cena
volens recedere ꝑ viſibilē ꝓſentiā a ſuis
dilectis amicis·ſ·apl'is· et a nob omnibꝰ·
tūc fundamētū charitatꝭ oñdit·et apparu-
it in h̄ ꝙ dedit eis et reliq̄t nob nobilius ·⁊
optimū qd̄ habuit·ſ·ſeipſum ·vt oñderet
q̄ntū eos diligēt q̄s ab eterno dilexit. Si
enī aliqd meliꝰ et nobiliꝰ habuiſſet vtiq̄
negare nō potuiſſet ꝓ nimia charitate. Et
q: nihil maius dilectꝰ dilecto pōt oñdere
q̄ ſemetipſum totaliter dare·et ſuā ꝓſen-
tiam ſibi oñdere ſēꝑ et exhibere. Licet enī
magnū fuit et magne charitatꝭ ſignū·ꝙ ꝓ
nob hō factꝰ eſſet·et in hāc vallem miſerie
venit et nob trigītatribꝰ ānis viuit in fa-
me et frigore·et poſt oīa amarā mortē pro
nob ſuſtinuit. In fine tn̄ tantū dilexit noſ
vt reliq̄t nob ꝓſentiā ſuā in ſacro· vt gau-
deremꝰ de eo ſicut angeli ī celo gaudēt de
ꝓſentia eiꝰ. Et ſicut vtunt̄ eo·ſic nos et eo
vti debemꝰ in h̄ ſacro. Sap·xvj. Angloꝝ
eſca nutriuiſti ppl'm tuū. Tertio īſtituit
vt Augꝰ ponit. vt haberemus qd̄ deo pr̄i
offerre deberemꝰ·nō ſacrificiū vituloꝝ nec
ſāguinē tauroꝝ·ſ corpꝰ chriſti filij dei· qd̄
ſacrificiū ipſe pr̄ acceptat grāt̄ ⁊ letāt̄. In-
ſuꝑ angel'ē etiā multū acceptū qn̄ tale ſa-
crificiū ꝓ nob offert̄·q̄ ꝓſentes ſūt qn̄cūq̄
offert̄. Amb·ſuꝑ Luc. Nō dubites aſſiſtē
angelos·qn̄ xp̄s aſſiſtit in altari. Et illud
venerabile ſacrificiū oī die offert̄· iō q: oī
die peccamꝰ·q: ſacerdos non ſolū ꝓ ſe of-
fert· ſ etiā ꝓ oībus q̄ in mūdo ſūt vel in
purgatorio. Quarto īſtituit h̄ ſacrm vt
memoriā paſſiōis ſue nob reliq̄ret· Apl's.
Quotieſcūq̄ māduca·p·h·et ca· bi·mor·
d·an. Vn̄ ipſe chriſtꝰ dixit diſcipl'iſ. Quo
tienſcūq̄ feceritis in mei memoriā faciet.
Unde ſciendū·ꝙ chriſtꝰ tripliciter reli
q̄t nobis memoriā ſue paſſiōis. Primo in
viſu·et h̄ in imaginibꝰ·ġ bonū eſt hr̄e ima-
ginē crucifixi in domibꝰ·q: mēs hoīs ē la-
bil' vt tūc vidēdo crucifixū reducat ad me
moriā paſſionē chriſti· In ſignū huiꝰ tūc
ſꝑ habet̄ in eccl'ijs ſignū crucifixi·vt cū hō
eccleſiam intret·per viſum admonetur ad

regr̃atiandũ deo de morte ſua. Secũdo ĩ auditu p̃dicatiõis·q̃ in oĩbꝰ ſmõibꝰ aliq̃d tangendũ eſt de paſſione chriſti·vt homines p auditũ cõmoneãt̃ ad memoriam paſſionis chriſti. Tertio reliq̃t nobis memoriale ſue paſſionis in guſtu·h̃ ẽ in ſacro altari·vt q̃tienſcũq3 hũc panẽ mãducemꝰ mortẽ dñi annũciemꝰ et recolamꝰ. Quito inſtitutũ ẽ h̃ ſacr̃m in pignꝰ nr̃e btitudinis·vbi eũ tũc reuelata facie videbimuſ quẽ ſub ſacr̃o in ſpẽ panis ſumimꝰ·q̃ĩ pignꝰ nr̃e ſalutꝭ chriſtꝰ ſe nob ĩ h̃ ſacro dedit. Sexto inſtituit ideo·vt figure adimplerent̃·quibꝰ p̃figuratũ fuit illud venerabile ſacr̃m· Fuit enĩ p̃mo p̃figuratũ ĩ oblatione melchiſedech q̃ztũ ad ſbam oblatiõis q2 panẽ et vinũ obtulit·erat enĩ ſacerdos

L dei. ¶ Secundo p̃figuratũ fuit ĩ agno paſcali q̃ztũ ad victimã oblationis·q2 verus agnꝰ·i·chriſtus p nobis in cruce oblatus eſt. Joh·j·Ecce agnꝰ dei. Et aſſatꝰ in igne paſſionis et diuini amoris q̃ ad nos: q2 totꝰ accẽſus fuit ĩ amorẽ nr̃m. In ſignũ huiꝰ accẽſiõis tũc ſudauit qñ p nob captiuari voluit. Vñ Luc·xxij. Factꝰ ẽ ſudor eius ſicͤ gutte ſanguĩs decurrentꝭ in terra3. Nñ aliq̃s ſtat iuxta puũ ignẽ ſudat in facie·ſ3 qñ circa magnũ ſudat in toto corpore. Igitur magnus ignis in chriſti pectore erat· quia toto corpore ſudauit· Secundum ſignũ q2 chriſtus accẽſus fuit in paſſione ſua in amorẽ nr̃m q2 valde ſitiuit. Joh·xix. Sitio. Homo valde inflãmatus ꝯſueuit eſſe multũ ſitibũdꝰ. Bern. Sitio ait·nõ doleo. O dñe q̃d ſitis: fide3 nr̃am·ſalutẽ nr̃am·gaudiũ nr̃m. Tertiũ ſignũ ẽ q2 totꝰ in corpe rubuit·ex eo q2 totꝰ ſangnĩe erat plenꝰ. Nõ ſtans ad magnũ ignẽ rubet in toto corpe· magnꝰ feruor in corde chriſti fuit·ideo ĩ toto corpe rubuit. Quartum ſignũ ẽ q2 veſtes in cruce ferre non potuit·ſ3 nudꝰ in cruce affixꝰ fuit·ac ſi ipſo facto diceret·tãto igne charitatꝭ ardeo·q2 veſtes aliq̃s ferre non valeo. Et ſic habemꝰ q̃ttuor ſigna q2 chriſtꝰ in paſſione ſua totus accenſus fuit in amorẽ noſtrum

M ¶ Tertio illud venerabile ſacr̃m p̃figuratum eſt in mãna. Pro q̃ ſciendũ q2 euchariſtia et mãna vetꝰ in q̃nq3 cõueniunt ſc3 in origine·in ſapore·in loco·in miracl̃o et in defectu. Primo cõueniũt ĩ origie· q2 vtrũq3 de celo. Nã de veteri mãna dĩ Exo·xvj. Ego pluã vobis panẽ de celo. S3 de nr̃o dĩ Joh·vj. Ego ſum panis q̃ de celo deſcẽdi. Secundo cõueniũt in ſapore·q2 mãna vetꝰ maſticatũ cõuertebat̃ ad oẽm cibũ deſideratũ a comedẽte. Vñ dĩ Sap·xvj. Panem de celo dediſti eis omne delectamẽtũ in ſe hñtẽ. S3 ď pane nr̃o Alb·magnꝰ dicit. Sicut aures diũſoꝝ v̄ba dei audiẽtiũ in eodẽ v̄bo diuerſas inueniũt illumĩatiões p vniuſcuiuſq3 facultate· Ita fauces diuerſoꝝ hũc cibu3 guſtãtiũ diũſas gr̃aꝝ ĩueniũt refectiões p vniuſcuiſq3 nccẽiate·niſi fauces aliẽa amaritudĩe ſint infecte. Infirmis enĩ oĩa amara videntur·ſicut dicit Phus. Tertio ꝯueniũt in loco·nõ enĩ dabat̃ mãna niſi ĩ deſerto vbi aliq̃ď delectabile et reficiens ad eſũ nõ fuit. Sic etiã nõ ſentit̃ dulcedo gr̃e 7 ſapor euchariſtie·niſi ab eis q̃ ſe ĩ deſertũ cordis trãſferũt nec mũdanas accipiunt ꝯſolationes. Bern. Delicata ẽ diuia cõſolatio·nec dat̃ admittentibꝰ alienam. Vñ q̃tiens dñs turbas paiuiſſe legit̃·hoc ſolũ factũ dĩ in deſto· Quarto cõueniunt in miraculis·naturalibꝰ potẽtijs vtrobiq3 nihil penitꝰ coopantibꝰ. Q2 enĩ virgo pepit non ſolũ ẽ ſup naturã·ſ3 etiã ꝯ naturam. Siĺr q2 mãna pluit de celo·in h̃ natura nihil penitꝰ habuit v̄tutis nec iuris Vñ Chryſ. Oĩe qď p miraculũ fit ſola volũtate dei agit̃·nulla potẽtia nature coopante. Quito cõueniũt in defectu·mãna enĩ defecit intrãtibꝰ filijs iſrael in terrã pmiſſionis·et de fructibꝰ terre guſtãtibus Joſue·viij. Defecit mãna poſtq̃3 de fructibus terre comederũt. Sic q̃zdiu ſumꝰ ĩ deſerto huiꝰ mundi·vtim̃ cibo euchariſtie ſb ſpẽ panis et vini·ſ3 nudã poſt hãc veritatẽ guſtabimꝰ in vera ſpecie dei q̃ ẽ vere fructꝰ terre chanaan·i·trãſmutate·q2 gr̃am ſua3 quã h̃ ſumimꝰ ſub ſpecie panis velatã·demum guſtabimus in nuda entitate ſine

N velamine in ęternum. Septimo chri
ſtus illud ſacramentum inſtituit nobis in
viaticū. vt ꝑ illius ꝯfortationē illuc veni-
re poſſimus. vbi cū chriſto ęternalit̄ regna
bimus. Vñ eſt magnū donū a deo. qñ q̄ſ
cū bona rōne decedit ab hac vita. et eccle-
ſtica ſacra digne ꝑcipit. q2 omnes amici et
cognati illi⁹ q̄ ſic morit̄ cū rōne et ſacris ec
cleſiaſticis non pn̄t deo ſufficiēter regra-
tiari de iſto bono qđ deus in ſuo cognato
vel amico exhibuit. Cōtra h̄ incōſolabilit̄
aliq̄ plorant dicētes: O de⁹ male feciſti. q2
mihi talē vel talē amicū recepiſti. q2 deus
nūq̄ȝ aliqđ malū fecit nec facere pōt. q2 eſt
ſūmū bonū a q̄ niſi bonū et omne bonū ꝓ-
cedit. ḡ ſtulte fatue et ꝑiculoſe tales ſic cō-
tra deū murmurāt dicētes eū male feciſſe
cū potius tenent̄ ſibi grãrū actiones refer-
re de h̄ ꝙ iſte vſum rōnis vſq; ad obitum
O ſuū habuit. Sed q̄rit̄ q̄d de iſtis ſen-
tiendū eſt q̄ in extrema infirmitate ꝑdunt
vſum rōnis. Rn̄detur h̄ aliquib9 cōtīgit
in pęnā. eo ꝙ non ſunt digni vt cū ratiōe
mori deberēt. ſ; more beſtiaꝝ moriunt̄ ſine
rōne et confeſſione et ſacris. Et talibus vt
frequēter h̄ ꝯtingit. q̄ h̄ nūq̄ȝ q̄ſierūt vſuȝ
rōnis et vſi ſunt ea in malū ꝯ deū et iuſti-
ciam. ⁊ membra corꝑis ſui exercuerunt ad
ſeruiendū mūdo et diabolo. tūc q̄nq; ĩ eiſ-
dem puniūtur cū quib9 peccauerūt. Unde
Salo. Per q̄ hō peccat ꝑ hęc et punietur
Vñ Bern̄. In q̄ enĩ mēbro creator mag̃
offendit̄. in eo mēbro peccator graui⁹ tor-
quebit̄. Et h̄ fit q̄nq; nō ſolum in futuro.
ſ; etiā q̄nq; in ꝑſenti. vt patet in q̄buſdaȝ
magnis pctōrib9. q̄ in agone mordēt ſuas
ꝓprias linguas. in ſignuȝ ꝙ deū in lingua
offenderūt delectabiliter comedēdo. ⁊ ma
la vel ſcādaloſa v̄ba loquēdo ꝯ deū et ꝓxi
mos. Itē aliq̄ q̄nq; mordēt ꝓprias man⁹.
q2 deū offenderūt impudice tangēdo vel
ꝓximos in reb9 nocēdo vel lędēdo. Item
quidā dilacerāt videlicet faciē. q2 ꝯ deuȝ
ſe ornauerūt et faciē depīxerūt. ⁊ ſic đ aliȷ̄s
Quoꝝ pęna q̄nq; h̄ ĩcipit̄ et alibi nunq̄ȝ
finiet̄. et h̄ illis q̄nq; cōtingit. qui nō ex in-
firmitate aut ignorãtia ſ; ex certa malicia
et ſciēter peccauerūt. ſ. adulterādo. blaſphe
mando. ſe inebriando. choriçando. et ꝓxi-
mis maledicēdo. et ſic de aliȷ̄s. Vñ Aug⁹
ĩ quodā ſmōe. Percutit̄ hac animaduꝰſi
one peccator. vt moriēs obliuiſcat̄ ſui. qui
dum viueret oblitus eſt dei. Secundo
aliquib9 contīgit h̄ in bonū vt rōnem amit
tant in agone. ſicut deus quādoq; ꝑmit-
tit euenire h̄ bonis homib9. qui ſunt nimis
timoroſi et puſillanimes. ne ĩ extremis de-
ſperent. et a dęmonib9 decipiant̄. q2 tunc
maxime temptationes occurrūt homini. ḡ
q̄nq; accidit ꝙ boni homines qui ſunt in
gratia cōſtituti. perdūt vſum rōnis poſtq̄ȝ
cōfeſſi ſunt et ſacrā cōmunionē receperunt
et hoc eis non nocebit. qñ quis in gratia ē
et incidit ſic ĩ inſaniā. tunc nō poteſt ꝑdere
regnū dei. nec etiam poteſt peccare ſine vſu
rōnis. q2 qualis fuit qñ incidit in inſaniā
ſic manebit. et ſi etiā in tali ſtatu morit̄ tūc
iudicabit̄ a dn̄o ſicut fuit quando ĩcidit
in amentiā. ḡ ſi quis in peccato mortali in
cidit in amentiā. et poſtea in tali ſtatu mo-
ritur ſine vſu rōnis. illo peccato non cōtri-
to nec cōfeſſo ęternaliter damnabit̄. Sed
ſi fuit in gratia quādo incidit in veſaniaȝ.
et ſic morit̄. tūc ſaluabit̄. ḡ nō debem⁹ ex h̄
iudicare vel cōdemnare alios. quia iudicia
dei abyſſus multa. Itē cōtingit q̄nq; per
miſſione diuina ꝙ aliq̄ boni homīes tam
grauē et amaram mortē ſuſtinēt. et h̄ dat
eis de⁹ q̄nq; miſericorditer ꝓ purgatorio.
Vñ legitur ꝙ quidā petiuit in agone an-
gelos q̄ ad eum miſſi fuerant vt tardarēt.
vt h̄ meli⁹ puniret̄ ꝓ peccatiſ ſuis. Unde
nota ꝙ iſtud ſacramētum euchariſtię ſū- P
me eſt a nobis honorādū. et deuote adorā
dum qñ eleuat̄ in miſſa. vel qñ portatur in
via. Exemplū inde habem⁹. Fuit nanq;
quidā pleban⁹ in thuringia q̄ tulit ad col
lum ſuum in pixide in honeſto ſacculo cor
pus dn̄i. extra ad villā ad cōmunicandū
quendā infirmū. tūc quędā meretrix ſtans
non lōge a via in ſuo ꝓſtibulo. vidit ⁊ ce-
pit cogitare penes ſe. ꝙ ſi fides chriſtiana
eſſet vera. tunc iſte eſſet ſaluator mūdi quē
ſacerdos in pixide portaret. et q̄modo ipſa

in conſpectu eius auſa eſſet tanta mala
perpetrare· q̇ tñ tot ⁊ tãta incõmoda ſuſti/
nuiſſet ꝓ redemptione mũdi. Et ipſa com/
puncta in ſeipſa · relicto ꝓſtibulo cucurrit
ꝑ lutum ꝓfundũ veloci curſu ad ſacerdotẽ
inq̇nata luto vſqꝫ ad medietatẽ crurꝭ di/
cens: State dñe ſacerdos· et ipſa proſter/
nens ſe ĩ luto ante corpus chriſti· ait: Do
mine ieſu chriſte· ſi tu es ipſe q̇ ꝓ nr̃a redẽ/
ptione natus es de ꝟgine· paſſus et ſepul
tus· aſcendẽs ad celos· ſedens ad dextraꝫ
patris iudicaturus viuos et mortuos · ⁊ ſi
talem iſte ſacerdos portat in pixide· rogo
te per tuam ineffabilẽ mĩam ignoſce mihi
peccata mea· et rñdit ieſus de pixide in lin
gua latina: Et ignoſco tibi pctã tua. Et
illa audiens vocem de pixide ĩ latino ait:
Dñe nõ intelligo latinũ · rogo te loquere
theutonice· ait ieſus: et ego te recipiam in
grãm meã. Hoc audiẽs meretrix ait · et tu
dñe me ſuſcipis in grãm tuam q̄ peccaui ĩ
carne mea luxurioſe omni modo peccãdo
q̇ excogitare poteſt· grãs tibi ago bone do
mine ieſu. Et ſic cõuerſa ſtatim emẽdauit
vitã reſtituta grẽ ſaluatoris· O qꝫ bonum
habemꝰ dñm· bonũ eſt ei ſuire toto corde·
tota anima · tota fortitudine· qui ſubito
ſaluos facit ſperantes in ſe.

¶ In eodem feſto· Sermo lxxx. de his qui manducant corpus domini ſpiritualiter.

Qui mandu/
cat hunc panẽ viuet in eternũ
¶ Joh· vj. Loquẽdo de mãdu/
catiõe huiꝰ venerabilis ſacri Sciendũ
ꝙ hoc ſacramentũ tripliciter ſumit̄. Pri/
mo ſpũaliter tãtũ· vt qui accipiũt rem ſa/
cramenti· i· gratiam et non ſacrm̄. Augꝰ.
Crede et manducaſti ¶ Sed querit̄ qui
ſunt iſti qui ſic hoc ſacramentũ accipiunt?
Rñdetur ꝙ ſunt quattuor genera hoiũ.
Primi qui in infirmitate ſunt cõſtituti·
ſic ꝙ nõ retinẽt cibũ ⁊ tñ ex corde deſiderãt
hoc ſacrm̄· ſed ꝓpter infirmitatẽ et vomitũ
non ꝑſumunt illud ſumere· et iſti mandu/
cant ſpũaliter· et gratiam ſacramenti acci/
piunt ꝓpter deſiderium qd̕ habent ad ſa/
cramentũ· et tales etiam nullo modo de/
bent ſumere hoc ſacramentũ · quia ſufficit
eis iſta ſpũalis manducatio. De quo legit̄
exemplum· Ꝙ quidam habens magnam
deuotioneꝫ ad ſacramẽtum altaris omni
die ſi aliquo modo potuit integram miſſã
audiuit· Cum mori deberet· et ꝓpter vomi/
tum cõmunicare nõ poſſet· et de hoc multũ
doleret· petijt ſibi latus ſuum lauari · et in
panno mundiſſimo corpus chriſti ſupra/
poni· quo facto pannus paulatim corpori
chriſti ceſſit. Mox vt corpus chriſti nudã
cutem iſtiꝰ hominis tetigit vſqꝫ ad cor cũ/
ctis videntibus penetrauit. Secundi
qui ſpũaliter manducãt ſunt illi q̇ prepa/
rauerunt ſe ad hoc ſacrm̄ ſm̄ ſuum poſſe· et
tamẽ ſacerdos denegat eis · etiam cuꝫ ipſi
humiliter petunt et deſiderant hoc ſacra/
mentum· et ſic ex obediẽtia ſacerdotꝭ abſti
nent a ſacrali perceptione iſtiꝰ ſacramenti
Jſti etiam vt puto ſpũaliter ſumunt. Er/
go patiẽter ferre debent tales hoc ſi ſacrm̄
eis denegatur ¶ Tertij qui ſpũaliter mã
ducant ſunt qui in agone cõſtituti libẽter
vellent ꝯfiteri et cõmunicare · et ſacerdotẽ
habere nõ poſſunt. Et ſi tales ſic in tali cõ/
tritione et ꝓpoſito diſcederent· vere ſpũa/
liter cõmunicauerũt· ꝓpter cõtritionẽ quã
habent de peccatis eoꝝ · et ꝓpter deſideriũ
quod ad ſacrm̄ habent ¶ Quarti ſunt
qui ex puro corde deo ſeruiunt· et cuꝫ ma/
gno deſiderio hoc ſacrm̄ appetunt· attamẽ
ex humilitate et reuerẽtia ſacri non audẽt
ad hoc ſacrm̄ accedere. Et ſic omni die q̇/
libet homo qui habet magnum affectum ⁊
deuotionem ad hoc ſacrm̄· poteſt ſic ſpũa
liter cõmunicare. Et tales qñqꝫ qui ſic cũ
magno deſiderio et deuotione audiũt miſ
ſam· maiorem gratiam interdũ poſſũt cõ/
ſequi· qꝛ ipſe ſacerdos celebrans ipſã miſ/
ſam · qꝛ ſacerdotes non ſunt ſemper bene
diſpoſiti · ſed qñqꝫ diſtracti et indeuoti.
Secundo ſumitur hoc ſacrm̄ ſacramẽ/
taliter tantũ vt cõmunicãs qui in peccato
mortali cõmunicat· ſicut iudas cõicauit.

Et q̃uis tales peccatores ſumant verum
ſacramentum · non tamen fructū ſacramē
ti percipiunt·imo magnū periculum incur
runt·quia tales efficiūtur homicidę chriſti
j·Cor·xj. Quicunqꝫ manducauerit pa/
nem hunc vel biberit calicem domini indi/
gne·reus erit corꝑis et ſanguinis domini·
Amb. Qui indigne chriſtum ſumit ·idem
eſt ac ſi ipſum interficiat. Tertio modo
ſumitur hoc ſacramentum ſacramētaliter
et ſpūaliter·et ſunt illi qui in gratia acce/
dunt et digne cōmunicant·et hi vitā ęter
nam ſibi manducant. Unde Chriſtus di
cit in verbis ꝓmiſſis: Qui manducat hūc
panem·ſupple digne· viuet in ęternum
R ¶ Secundo ſciendū ꝙ pene omnia mi
racula quę chriſtus fecit in mundo corpo/
raliter illa corpus chriſti facit in homīe di/
gne ſumente ſpūaliter. Primum eſt·ꝙ
chriſtus in mundo de ꝟgine natus ē. Eu/
chariſtia autē ſumpta digne facit nos ex
deo naſci ſpūaliter. Joh·j. Quotqt autē
receperunt eum·dedit eis poteſtatem filios
dei fieri ·ꝛc·j·Joh·ij. Scitote qꝛ omnis q̄
facit iuſticiam ex deo natus eſt . Un̄ Ori/
ge. Sicut ſplendor naſcit᷑ a ſole ·ſic iuſtꝰ ꝑ
ſingula bona opera naſcit᷑ ex deo. Nā na/
tiuitas ſpūalis fęlicior ē natiuitate chriſti
corporali·qꝛ in natiuitate chriſti corpꝰ na/
ſcētis ſeꝑabatur a corꝑe genitricis · ſed in
natiuitate noſtra ſpūali manemus in deo
et deus in nobis·hunc effectum exercet eu/
chariſtia·Joh·vj. Qui manducat meā
carnem in me manet et ego in eo. Secū/
dum eſt ꝙ chriſtus naſcens matri ſuę cō/
ſeruauit ꝟginitatem. Sic euchariſtia cō/
ſeruat et cōfirmat in nobis integritatem
cuiuſlibet ꝟtutis quā inuenit·ps: Panis
cor hominis cōfirmet. Tertium ꝙ in na
tiuitate chriſti claritas dei circumfulſit pa
ſtores. Sic lumen gratię circūfulget om/
nes vires animę rōnalis vt fiat aſtutior vt
ſciat reprobare malum et eligere bonū·cō
cupiſcibilis feruentior ad bonum deſiderā
dum·iraſcibilis diſtrictior ⁊ fortior ad ma
lum deteſtandū. Sic Jonathas cū come
diſſet fauum mellis · illuminati ſunt oculi
eius·j·Reg·xiiij·et Luc·xxiiij· Diſcipuli
cognouerunt dn̄m in fractione panis .
Quartum angeli excitabantur ad can
tandum gloriam et grārum actiōes· Qui/
libet homo ad prandiū inuitatus gratias
agens hoſpitem laudat. Un̄ nimis ruſtico
ſus eſſet·qui poſt tanti ſacri epulas cū lau/
dibus non referret gratias.ps. Edēt pau
peres et ſaturabūtur et laudabunt do·ꝛc·
Jtem: Benedic anima mea dominum.
Quintū ſicut in natiuitate chriſti ſtel/
la adduxit tres magos·tria munera offerē
tes. Sic euchariſtia lumē grę adduxit·ſ·
mūditiam cordis·ſapiām oris·induſtriā
oꝑationis. Unde qui habet mūditiā cor/
dis offert aurum charitatis·ps: Diligam
te domine for·m· Qui habet ſapiētiā oris
offert thus deuotionis·ps: Dirigatur do
mine orō mea ſicut incen·in cō·t· Qui ha/
bet induſtriam oꝑationis·offert caſtigati/
onem carnis·j·Cor·ix. Caſtigo corpꝰ me
um· Sextum ſicut in nuptijs vinum ex
aqua fecit. Sic interceſſiōe beatę Marię
etiā nobis lachrymas cōtritionis conūtit
in vinum cōſolationis·ps: Secundū mul
titudinē dolorꝝ meorꝝ ꝛc· Septimum
eſt ſicut in mari ſedauit ventos · ſic digne
ſumenti euchariſtia ſedat temptationes.
Quattuor ꝑncipales venti ſūt ſupbia.
auaritia·gula·et luxuria. Si enī ꝯſideras
ꝙ imenſus deus vniuit ſe humili humna/
nitati·et dignatur ſub modica forma pa/
nis latere·pudebit te per ſupbiam dilata/
ri. Si cōſideras eius largitatē·qꝛ nobis ſe
ipſum totum donauit · pudebit te peccati
parcitatis et auaritię. Si cōſideras ꝙ de
mundiſſima ꝟgine natus eſt · et de pane
mundiſſimo fit corpus chriſti · tūc luxuria
erit abominabilis tibi· Si cōſideras ꝙ ſe/
ipſum tibi dedit in cibū vitę ęternę·pude/
bit te ſemper viuere intemꝑate ⁊ effundi te
īmoderate ſuper talem cibum corruptibilē
recte ſicut pudor eſſet homini poſt epulas
regis ſtatim comedere cū ruſticis. Octa
uum eſt· ſicut intrans domum Zachee
ſibi cōtulit gratiam ſatiſfaciēdi et reſtitu/
endi. Luc·xix. Sic euchariſtia penitenti

dat grãm ſatiſfaciendi ꝓ peccatis·et ꝑfici/
endi de ꝟtute in ꝟtutem·ij·Reg·vj·Be
nedixit dñs domũ obededõ ꝓpter arcã do
mini in qua erat mãna Nonum ſic chri
ſtus eiecit demones ab obſeſſis. Sic h̄ ſa/
cramẽtũ eſt cõtra temptatiões ⁊ incitamẽ
ta hoſtiũ aĩe munimentũ. Sicut enĩ caſtꝝ
munit̃ tripliciter·ſ·abũdantia victualiũ·
copia armoꝝ·militũ cõſtantia. Sic etiã h̄
ſacr̃m dat aĩe triplex munimẽtũ. Dat enĩ
victus abũdantiã. Hoc optauit Dauid
dicens: Fiat pax in ꝟtute t·et abũ· in tur·
tuis. Dat etiã et admĩſtrat copiã armoꝝ
ſpũalium·i·ꝟtutum. Munit etiã aĩam cu
ſtodia celeſtiũ militũ. Vbicũqꝫ enĩ fuerit
corpus chriſti·illuc cõgregabũtur et aq̃le·
id eſt ꝟtutes angelice. Talem enĩ regeꝫ in
quẽ deſiderãt angeli ꝓſpicere celeſtes mi/
lites ſolũ nõ relinquũt. Chryſo·ſup Ioh̄
Vbicunqꝫ viderint ſanguinẽ dñicuꝫ·de
mones q̇dem fugiũt· concurrunt angeli.
S Et ergo q̃ritur vltimo q̊modo chriſtus
ſit in h̄ ſacro: Rñdetur ẜm ſanctuꝫ Tho·
iiij·diſ·x Q2 idem chriſtus q̇ de ꝟgine na/
tus et ꝓ nobis paſſus eſt·in h̄ ſacro conti/
netur. Item ſciendũ ꝙ totuꝫ corpus dñi/
cum qꝺ̇ pẽdebat in cruce cum omnibꝫ mẽ/
bris et quantitatũ dimenſionibꝫ·ſ·longi/
tudine·latitudine·⁊ ꝓfunditate· in tã par
ua ſpecie hoſtie includit̃ et veraciter exiſtit
quia corpus chriſti eſt ibi glĩficatũ· et per
cõſequẽs non occupat ibi locum·vt patet
de corꝑibus glorificatis·⁊ ꝓ̃cipue de dote
coꝝ ſubtilitatꝭ. Sed diceres quomodo
chriſtus tam magnꝰ ſicut in cruce pepẽdit
poteſt eſſe ſub tam ꝑua ſpecie panis: Rñ
detur ꝙ ideo· q2 oĩa deo ſunt poſſibilia.
Exemplũ poſſumꝰ recipe in naturalibꝫ·ſic
in pupilla oculi vel in ſpeculo· vbi videmꝰ
ꝙ vnus mons totus vel tota turris q̃ẜtũ/
cunqꝫ magna in ꝑuo ſpeculo vł oculo ẜm
figuram eiꝰ ſe recolligit et figurat̃·et tamẽ
oculus eſt quaſi punctꝰ reſpectu talis rei.
Si h̄ facit natura nõne creator nature plꝰ
T poteſt: Item ſciendũ ꝙ idẽ chriſtus qui
eſt ſub ſpecie panis in hoſtia·etiã eſt ſb ſpẽ
vini in calice. Et in h̄ aliqui ſimplices er/
rant·q̇ ex quadã ſimplicitate adorãt cali/
cem in eleuatione miſſe tanqꝫ ibi ſit ſepul/
crum chriſti·et nõ ſacr̃m in calice dicentes
in vulgari. wilkũme du heiliges grab do
inne got ſelber ge legen hat. Cũ tñ ẜm ſan
ctum Tho·ſup·iiij·diſ·x·vbi dicit·ꝙ licet
ex veritate ſacri ſub ſpecie panis ſit tantuꝫ
corpus·et ſub ſpecie vini tantũ ſanguis. tñ
ꝓpter naturalẽ concomitantiã ſub vtraqꝫ
ſpecie·ſ·panis et vini eſt totus chriſtꝰ· ſcili
cet ẜm corpus aĩam et deitatem· Et ꝫ̊ ſic
adorandus eſt chriſtus ſub ſpẽ vini in ca/
lice·ſicut adorat̃ ſub ſpecie panis·q2 vt di/
ctum eſt ſub vtraqꝫ ſpecie eſt totꝰ chriſtꝰ ſic
natus eſt de ꝟgine·et ſicut pependit ĩ cru/
ce·et ſicut ſedet ad dextrã dei prĩs· et inde
venturꝰ eſt iudi· vi·et mor· q2 q̃ſcito ꝓfert
ſacerdos ꝟba ſup hoſtiã·tũc panis tranſ/
ſubſtantiat̃ in corpꝰ chriſti. Et tũc ibi deſi/
nit eſſe panis·ꝫ̊ ibi nõ eſt panis· ſ ſolum/
modo ſpẽs panis. Vbi eſt aduertendum
ꝙ ſimplices non debent adorare hoſtiam·
cum ſacerdos eam recipit ad manꝰ ante
eleuationẽ donec ꝟba cõſecrationis ſunt
plene ab eo ꝓlata·q2 qñ recipit hoſtiaꝫ ad
manꝰ tũc adhuc eſt panis·et ꝓlato primo
ꝟbo adhuc eſt panis. Siĺr ꝓlato ſecundo
tertio quarto adhuc eſt panis· ſ ꝓlato q̇n
to ꝟbo in inſtãti non eſt ibi amplꝰ panis
ſed veꝝ chriſti corpus·tũc p̊mo debet ado
rari. Et h̄ idem eſt dicendũ de ꝟbis q̃ di/
cuntur ſup ꝯſecratione calicis ꝙ illis ꝓlatꝭ
amodo ibi nõ eſt vinũ·ſed verus ſanguis
chriſti·cũ corꝑe aĩa ⁊ deitate·ſic ſub ſpecie
panis. Q autem chriſti paſſionẽ ⁊ ve V
nerabile ſacr̃m ſit vtile et laudabile vene·
rari·patet ꝑ tale exemplũ qꝺ̇ legit̃ in dia·
ceſarij· Q2 miles q̇dã apud imꝑatorem in
multis accuſatus eſt ꝙ deuaſtaret terram
eius ſpoliãdo·qui tandẽ captꝰ ẜm ꝓ̃ceptũ
imꝑatoris patibulo eſt ſuſpẽſus·poſtea·ſ·
die tertio miles alius ꝓ̃teriens cum ſeruo
cum vidiſſet illum pendentẽ·cõdoluit pul
critudini eius·eo ꝙ vir pulcer fuit et nobiĺ
Acceſſerũt itaqꝫ ꝓpius vt depoſitũ ſepeli/
rent·eo ꝙ eiuſdẽ militis eſſet cognatꝰ. Ad
quos iſte de patibulo clamauit; deponite

me adhuc enĩ viuo Illis eſtimantibꝰ ꝙ fã taſma eſſet· Ille pendens in patibulo ſub/ iũxit: Nolite timere: Ego enĩ de grã ieſu chriſti et adiutorio ꝟginis Marie adhuc viuo· q̇ depoſitꝰ ad ciuitatẽ ductꝰ factꝰ eſt magnꝰ concurſus ꝓpli ad videndũ tã grã/ de miraculũ. Et miles iſte iuſſit vocare ſa cerdotẽ cũ ſacr̃o· et cũ magna ꝯtritione et lachrymis ꝯfeſſus eſt. Et ſacerdos ꝑtiuit ab eo vt fateret̃ ad honorẽ dei· et ad fidei chriſtiãe edificationẽ ꝑ q̇d illã grãꝫ a deo meruiſſet· ꝙ ꝑ triduũ viuꝰ in patibulo ſic ꝑpendiſſet· Et ait paruũ obſequiũ ei ego peccator impẽdi ꝓpter qð miſertus eſt mei deus. Nã ſingulis diebꝰ ꝑ oĩbꝰ negocijs ꝛ anteqꝫ comederẽ ꝯſueui dicere q̇nqꝫ pr̃ nr̃ et q̇nqꝫ aue maria· tria ad honorẽ paſſiõis chriſti et ſuis vulneribꝰ· cũ totidem venijs ꝛ aue maria· q̄rtũ obtuli deo ꝛ angelo cui cõmiſſus ſum· et q̇ntũ etiã cũ venia obtu/ li corpi chriſti· qð ſingulis diebꝰ ꝑ vniuſſũ mũdũ ꝯficit̃ q̄tinꝰ in fine vite mee tãto me rerer viatico cõmunicari· qð et dñs ex ſua miã mihi ꝑſtitit ꝙ mori nõ potui anteqꝫ il lud venerabile ſacr̃m ꝑcipiam· Et ſic cõi/ catus migrauit ad dñm et in cemiterio ſe/ pultus eſt.

In dñica prima poſt feſtum tri/ nitatis· Sermo lxxxj.

De ſeptẽ generibus pauperum

Erat quidam mendicꝰ noĩe Laçarus· q̇ iace/ bat ad ianuã diuitꝭ· vlceribꝰ ple nus· cupiẽs ſaturari de micis q̄ cadebãt ð menſa diuitꝭ. Luc· xvj. Sciendũ ꝙ in ꝑſenti euãgelio fit mẽtio de diuite epulo/ ne et de laçaro paupe· Et oñdit̃ in euãge/ lio ꝑſenti· ꝙ ſtatus diuitꝭ in iſta vita fuit valde gl̃ioſus· q: fuit in magnis diuitijs· delitijs ꝛ honoribꝰ. Statꝰ aũt paupis fuit ſtatui diuitꝭ oĩno ꝯtrarius Ille enĩ fuit in vbertate diuitiaꝝ. Hic in extrema paup/ tate. Ille purpura ꝛ byſſo amictꝰ. Iſte vl ceribꝰ circũdatꝰ. Ille abũdabat in delitijs Iſte aũt cupiebat ſaturari de micis q̄ cade bant de mẽſa diuitꝭ et nẽo illi dabat. Po ſito aũt ſtatu vtriuſqꝫ in vita· ponit̃ ꝛ ſta/ tus vtriuſqꝫ poſt mortẽ. vterqꝫ q̇dem mor tuus ẽ et raptꝰ· ſꝫ differẽter. Diues q̇/ dem mortuꝰ eſt triplici morte· ſ· morte cul/ pe dũ eſſet in mũdo· et hꝫ ꝑ pctm̃ mortale q̄ ſepatur deꝰ ab aĩa. Ezech· xviij. Aĩa q̄ peccauerit ipſa moriet̃. Itẽ morte nature qua ſepat̃ aĩa a corpe ꝓprio· et illa mors ẽ cõmunis oĩbꝰ tam bonis q̄ꝫ malis· q: ſm Aplm. Cõſtitutũ eſt oĩbꝰ hoĩbꝰ ſemel mo/ ri. Itẽ mortuꝰ ẽ morte gehẽne· qua ſepat̃ aĩa a dei viſiõe et ſctõꝝ ꝯſortio. Laçarus aũt mortuꝰ ẽ vnica morte· ſ· nat̃e· fuit enĩ viuꝰ in mũdo ꝑ grãm et modo viuit corã deo ꝑ gl̃iaꝫ. Vterqꝫ etiã fuit de mũdo ra ptus· ſꝫ differẽter· Nã Laçarus in ſinum abrae ab angelis ẽ ductꝰ· Illa aũt ductio ab angel̃ eſt facta ĩ tutamẽtũ cuſtodie· ps Angel̃ ſu· m· d· ⁊c· Itẽ in ſignũ reuerẽtie· Sic epĩ in manibꝰ portant̃ cũ intronizant̃ Vñ ps. In manibꝰ portabũt ⁊c. Itẽ in ſi/ gnũ letície· Chryſ. Sufficiebat ad portã/ dum paupeꝫ vnꝰ angelꝰ· ſꝫ ideo plures ve niũt· vt choꝝ letície faciãt. Diues autem tanqꝫ diaboli prochianꝰ· ad cemiteriũ ĩfer nale a demonibꝰ ẽ deductꝰ ꝛ ibi ſepultus Tali ſepultura ſepelient̃ vſurarij et impij de qua ſepultura dĩ Hiere· xxij. Sepult̃a aſini ſepeliet̃. Sepultura aſini tl̃is ẽ· ꝙ ex/ coriat̃ et pellis a dño poſſidet̃· carnes a ca/ nibꝰ lacerant̃. Sic qñ aliq̇s diues morit̃· heredes poſſidẽt terrenã ſbam· et bona re/ licta· vermes carnes ſuas lacerãt· ſupplicia ĩfernalia torquẽt aĩam ſuã. Vñ euãgeliũ ꝑñs dĩc· ꝙ diues ẽ ĩ tormẽtꝭ et paup laça/ rus ĩ loco q̇etꝭ Eſt ꝗ nõndũ ꝙ xp̃s loquẽſ de diuitibꝰ dĩc in euãgelio vt habet̃ Luc· vj. Ve vob diuitibꝰ q̇ habetꝭ hꝯſolatiões vr̃am· Et loquẽs ð paupibꝰ dĩc Mat· v· Btĩ paupes ſpũ· q· ip· ẽ reg· ce· Querit̃ an oẽs diuites ſint maledicti· ꝛ ſilr̃ an oẽs paupes ſint btĩ. Ad qð rñdet̃· ꝙ nõ omneſ diuites ſũt maledicti· nec oẽs dãnant̃· nec etiam omnes paupes ſunt beati· nec omes ſaluant̃. Unde reſtat nunc videre q̇ pau/ peres· ꝛ q̇ diuites ſaluent̃ et damnentur.